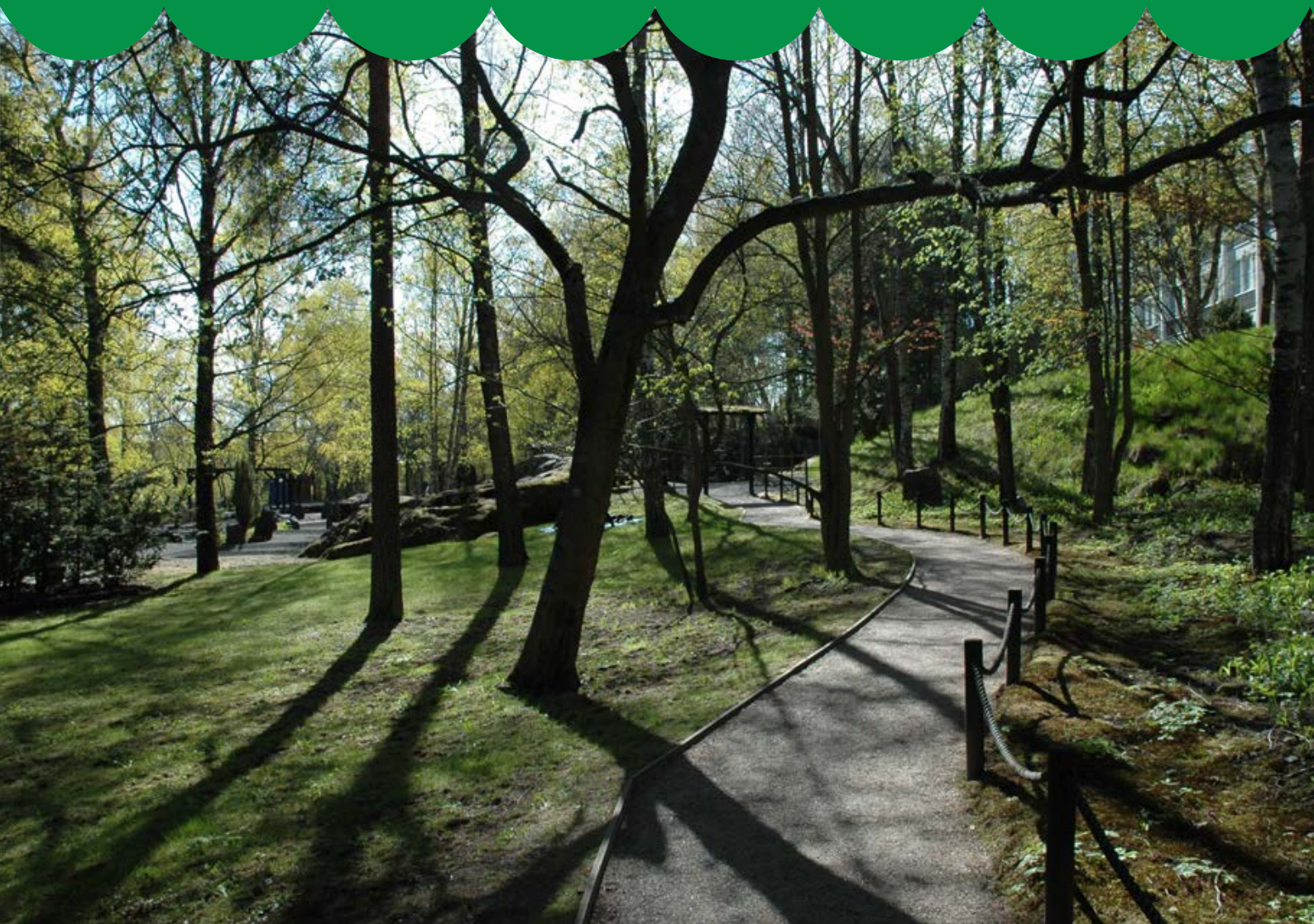

Herttoniemen aluesuunnitelma 2020-2029

Suunnitelmaselostus
LUONNOS 30.8.2019

Herttoniemen aluesuunnitelma 2020-2029

Julkaisija:	Helsingin kaupunki / kaupunkiympäristön toimiala / Maankäyttö ja kaupunkirakenne / Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu
Vastuuhenkilö:	Mari Soini, puh. 09 310 374 79
Teksti:	Sitowise Oy, Marja Oittinen, Aino Karilas, Samu Uusimaa, Jouko Waris, Tiina Ronkainen Nomaji Oy, Mari Ariluoma Helsingin kaupunki, Mari Soini, Antti Siuruainen
Taitto:	Sitowise Oy, Laura Turunen
Kartta-aineistot:	Helsingin kaupunki
Valokuvat ja kartat:	Valokuvat: Sitowise Oy ja Helsingin kaupunki Kartat: Sitowise Oy, Minna Kähkönen, Samuel Ritakallio, Laura Turunen Nomaji Oy, Mari Ariluoma
Kannen kuva:	Sitowise Oy

ISBN: 978-952-331-633-1 (verkkoversio)

ISBN: 978-952-331-632-4 (painettu versio)

ISSN: 2489-4230 (verkkoversio)

ISSN: 2489-4222 (painettu versio)

Helsinki

Herttoniemen aluesuunnitelma 2020-2029

Suunnitelmaselostus

Kaupunkiympäristön julkaisuja 2019:17

Sisällysluettelo

1 ALUESUUNNITELMAN SISÄLTÖ JA TAVOITTEET	7
2 HERTTONIEMEN ALUESUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT JA MENETELMÄT	9
2.1 Suunnittelualue	9
2.2 Suunnitelman laatimisen vaiheet	12
2.2.1 Aluesuunnitelman vuorovaikutus	12
2.3 Alueen suunnittelutilanne	13
2.3.1 Keskeisiä strategisia suunnitelmia	13
2.3.2 Suunnitteluun vaikuttavat ajankohtaiset hankkeet	16
2.3.3 Edellisen aluesuunnitelman toteutuminen	17
2.4 Kulttuuriympäristöt	18
2.5 Kaupunkiluonto	22
2.5.1 Luontoarvot ja rauhoitetut luontokohteet	22
2.5.2 Kaupunkimetsien nykytila	25
3 YLEISTEN ALUEIDEN TARVEKARTOITUS JA SUUNNITELMA	31
3.1 Yleisten alueiden kehittämissuunnitelma	32
3.1.1 Kulttuuripiirteiden kehittäminen	34
3.1.2 Luontoarvojen vaaliminen	34
3.2 Verkostotavoitteet	35
3.2.1 Jalankulku-, pyöräily- ja virkistysreitit	35
3.2.2 Viheralueiden palvelut	36
3.2.3 Ekologisten verkostojen kehittämisen tavoitteet	38
3.3 Toimenpidetarpeet	48
3.3.1 Katualueet	48
3.3.2 Viheralueet	49
3.3.3 Luonnon- ja maisemanhoito	50
3.3.4 Hoitoluokkien muutostarpeet luonnonhoidon piirissä olevilla alueilla	55
3.3.5 Hoitoluokkien muutostarpeet puistoissa	57
3.3.6 Jatkoselvitys- ja muut suunnittelutarpeet	57

4 HANKE-ESITYKSET	59
4.1 Hankkeiden valinnan perusteet	59
4.2 Hankkeiden kuvaukset	60
4.2.1 Mäenlaskijantien ja Hiihtomäenpuiston parantaminen	60
4.2.2 Länsi-Herttoniemen kahden kalliopuistikon parantaminen	61
4.2.3 Leikkipaikka Tuhkimon parantaminen	62
4.2.4 Japanilaisvaikutteisen puiston parantaminen	63
4.2.5 Sorsavuorenpuiston ja Laivalahden puistotien parantaminen	64
4.2.6 Tuhkimontien parantaminen	65
4.2.7 Jalankulun ja pyöräilyn raittien parantaminen	66
4.2.8 Asentajanpuisto	70
4.2.9 Hanke-ehdotukset	71
4.3 Hankkeiden rahoitustarve	71
LÄHTEET	72
LIITTEET	73
1 Aluekortit	73
2 Suunnitelma- ja teemakartat	73
3 Vuorovaikutusraportti	73
KUVAILULEHTI	74

Kuva 1. Näkymä Roihuvuoren japanilaisvaikutteisesta puistosta.

Kuva 2. Strömsin kartano.

1 ALUESUUNNITELMAN SISÄLTÖ JA TAVOITTEET

Aluesuunnitelmat ovat kaupunkiympäristön strategisen ja toimenpiteisiin tähtäävän suunnittelun työväline yleisillä alueilla. Yleisillä alueilla tarkoitetaan Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan hallinnassa ja ylläpidossa olevia katu-, aukio-, tori- ja viheralueita. Yhtä tai useampaa kaupunginosaa koskevat aluesuunnitelmat laaditaan noin kymmeneksi vuodeksi kerrallaan. Aluesuunnitelmissa ei käsitellä koulujen ja päiväkotien pihoja, sillä ne kuuluvat kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastuulle. Liikuntapuistot ja lähiliikuntapaikat taas ovat pääsääntöisesti kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan vastuulla.

Tämä aluesuunnitelma on laadittu Herttoniemen kaupunginosan alueelle kymmenvuotiskaudelle 2020–2029. Suunnitelmaselostuksen lopussa olevalla kuvailulehdellä on esitetty tiivistelmä aluesuunnitelman sisällöstä.

Aluesuunnitelman taustana on Helsingin kaupungin arvojen ja strategisten tavoitteiden mukainen alueiden kehittäminen sekä yleisten alueiden käytettävyyden, kaupunki- ja maisemakuvan sekä viihtyisyyden parantaminen. Suunnitelmassa nostetaan esiin alueiden erilaiset ominaispiirteet, joita kehitetään, ylläpidetään ja vahvistetaan. Tavoitteena on tukea suunnittelualueen kehitystä sen omista lähtökohdista ja tunnistaa alueen myönteistä kehitystä tukevat toimenpiteet. Suunnitelma laaditaan vuorovaikutteisesti kaupunkilaisten kanssa.

Aluesuunnitelma koostuu suunnitelmaselostuksesta, siihen liittyvästä vuorovaikutusraportista sekä aluekorteista. Niiden pohjalta kaupunkilaiset ja päättäjät saavat kokonaiskuvan alueesta, aluesuunnitelman

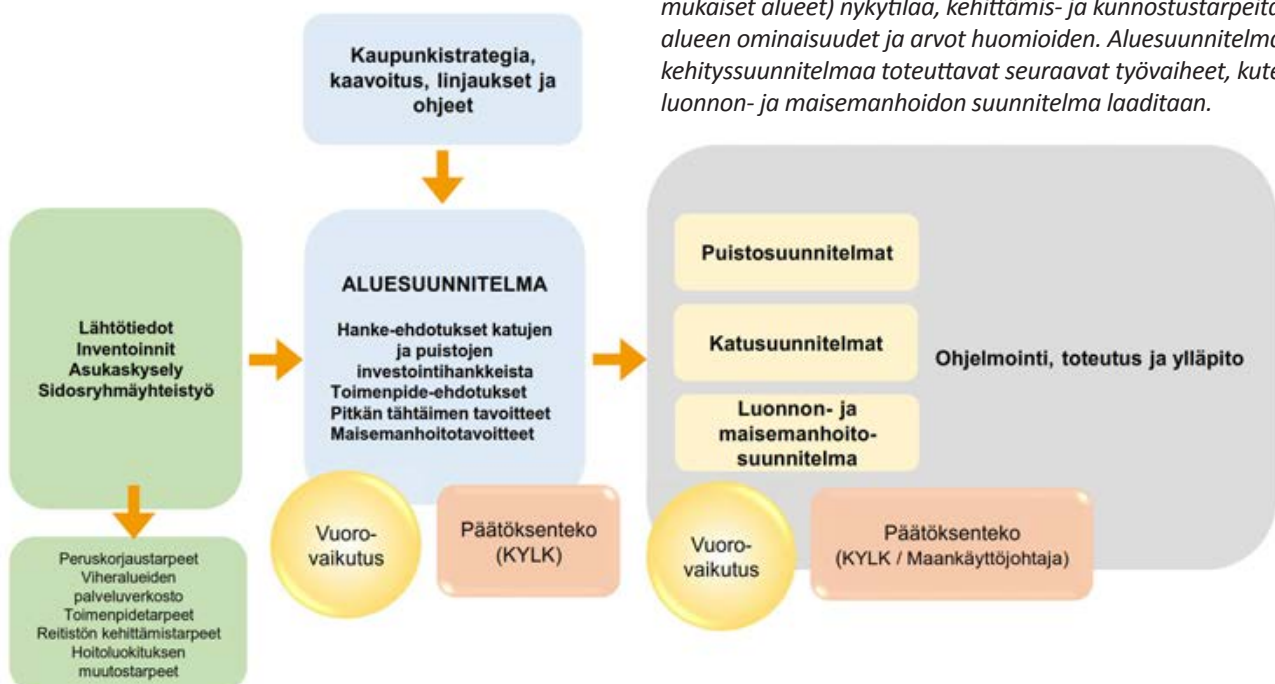
laatimisesta ja suunnittelualueen kehittämistarpeista. Yhteenvetona aluesuunnitelma esittää yleisten alueiden tavoitetilan ja kehittämissuunnitelman.

- Suunnitelmaselostus on kooste tehdystä aluesuunnitelmasta ja sen työvaiheista. Selostuksessa kuvataan yleisten alueiden tavoitetila. Suunnitelmassa esitetään suunnitelman voimassaolokauden 2020–2029 aikana edistettävät tärkeimmät strategisen kehittämisen painotukset sekä tavoitteelliset kunnostus-, peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet kustannuslaskelmineen. Suunnitelmaa toteutetaan kaupungin taloudellisen tilanteen puitteissa.
- Vuorovaikutusraportissa esitetään kuvaus suunnittelutyön aikaisesta osallistamisesta, yhteenveto aluesuunnitelman valmisteluajana saadusta palautteesta sekä vastineet palautteisiin aihepiireittäin.
- Aluekorteissa kuvataan suunnittelualueen osa-aluekohtaiset ominaispiirteet sekä pitkän aikavälin tavoitteet.
- Lisäksi suunnittelutyön aikana tuotetaan ja kerätään toimialan tarpeisiin yleisiä alueita koskevaa kuntotietoa, toimenpidetarpeita sekä verkostotarkasteluja.

Aluesuunnitelman kulku osana kaupunkiympäristön toimintaa on kuvattu oheisessa kaaviossa Aluesuunnitelman kulku ja seuraavat työvaiheet (kuva 3). Aluesuunnitelmaa toteuttavat työvaiheet, kuten luonnon- ja maisemanhoidon suunnitelma, laaditaan aluesuunnitelman hyväksymisen jälkeen.

Kuva 3. Aluesuunnitelman kulku ja seuraavat työvaiheet.

Suunnitelmassa tarkastellaan yleisten alueiden eli katujen, torien, aukoiden ja viheraleuiden (rakennetut puistot, luonnonmukaiset alueet) nykytilaa, kehittämis- ja kunnostustarpeita alueen ominaisuudet ja arvot huomioiden. Aluesuunnitelman kehityssuunnitelmaa toteuttavat seuraavat työvaiheet, kuten luonnon- ja maisemanhoidon suunnitelma laaditaan.

Kuva 4. Kirsikankukkien kukintaa Roihuvuoren Kirsikkapuistossa.

puistomaiset pihat, puistot ja metsäiset viheralueet, jotka muodostavat yhtenäisenä hahmottuvan viherverkon. Suunnittelualueen keskeinen piirre on voimakkaasti hahmotuva maisemarakenne. Alueen korkeuserot ovat suuret ja maaston korkeusasemat vaihtelevat välillä +0...+43mpy. Alueella on rikasta ja monikerroksellista kulttuuriympäristöä, johon kuuluvat muun muassa ovat muun muassa muinaisjäännökset, kartanoympäristöt, autioituneet entiset huvilapalstat, Kivinokan kansanpuisto, siirtolapuutarhat ja jälleenrakentamiskauden ja lähiörakentamisen alkuvaiheen kaupunginosat. Tyypillistä alueelle ovat laajat sisäsaaristolle tyypilliset ruovikoituneet merenrannat.

Suunnittelualueen keskellä kulkee metrorata ja Itäväylä (Mt 170), joiden aiheuttama estevaikutus sekä ekologiselle verkostolle että kävelyn ja pyöräilyn yhteyksille on merkittävä. Muita alueen pääkatuja ja alueellisia kokoojakatuja ovat Linnanrakentajantie, Abraham Weterin tie, Sahaajankatu, Roihuvuorentie ja Tulisuoentie.

Kahden vihersormen ja niihin liittyvien viheralueiden muodostamat laajat yhtenäiset viheraluekokonaisuudet ovat alueelle tyypillisiä. Yksi näistä sijoittuu Vanhankaupunginlahden itäosaan Kivinokasta suunnittelualueen pohjoisosaan sisältäen vaihtelevia maisematiloja ja -arvoja sekä luonnonsuojelualueita. Roihuvuori on kauttaaltaan viheralueiden ympäröimä: Roihuvuoren selännemetsä ja Marjaniemen siirtolapuutarhaan rajautuva rinnemetsä ovat luonnonmu-

kaisia viheralueita, kun taas Porolahden ja Strömsinlahden rannan viheralueet edustavat enimmäkseen rakennettuja viheralueita ja historiallisia kartanopuistoja. Suunnittelualueen erityispiirteenä on kulttuuriympäristö- ja luontoarvojen monipuolisuus ja näiden arvojen osittainen sekoittuminen.

Alueen vedet laskevat Vanhankaupunginlahteen, Tiiliruukinlahteen, Strömsinlahteen Tullisaarenselälle ja Porolahteen. Merkittävimmät purot ovat Strömsinlahteen laskeva Mustapuro ja pääosin rakennettu Porolahdenpuro. Muutoin vesistöjä on vähän, avo-ojia ja muutamaa pientä lampea lukuun ottamatta. Ranta-alueiden alavissa osissa on kuitenkin runsaasti erilaisia kosteikkoja, tulvaniittyjä ja ruovikoita.

Suunnittelualueeseen kuuluvien Länsi-Herttoniemen, Herttoniemenrannan ja Roihuvuoren sekä muun Herttoniemen suurpiirin alueilla asui vuonna 2018 yhteensä 28 566 ihmistä (Vuori, Kaasila, 2018).

Vuori ja Laakso (2018) arvioivat Länsi-Herttoniemen, Herttoniemenrannan ja Roihuvuoren asukasmäärän kasvavan seuraavan kymmenvuotiskauden kuluessa yhteensä 1 358 asukkaalla. Herttoniemen yritysalueen kasvu on nykyisestä 709 asukkaasta 2 384 asukkaaseen. Koko aluesuunnitelma-alueen väestömääräksi v. 2028 arvioidaan noin 31 448 asukasta.

Kuva 6. Ruovikkorannat ovat suunnittelualueelle ominaisia.

Osa-alueet ja aluekortit

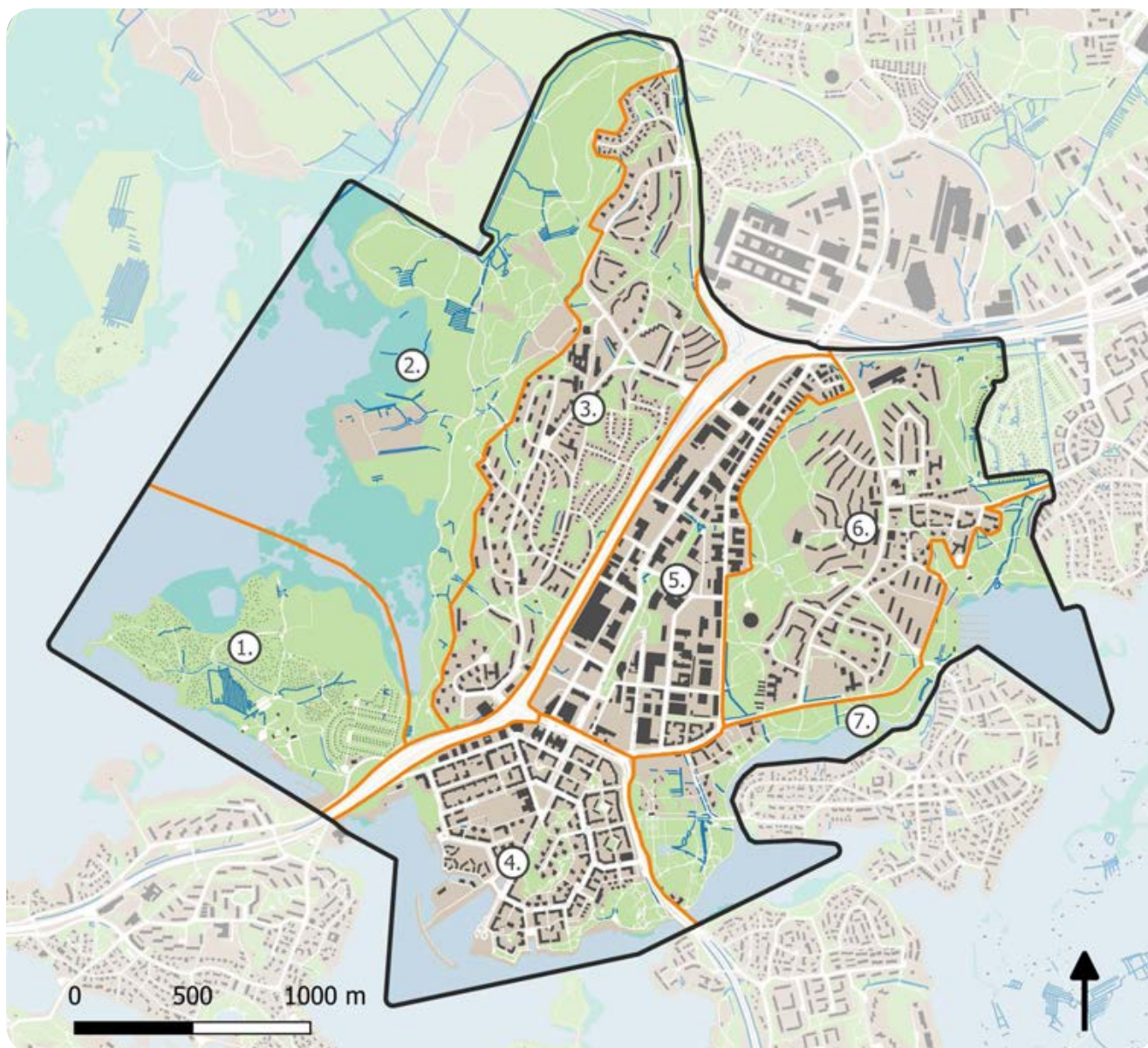
Suunnittelualueelta on aluesuunnitelmatyössä tunnistettu seitsemän erityyppistä osa-aluetta. Osa-aluejako perustuu erityisesti maisema- ja kaupunkirakenteen ominaispiirteisiin, kuten topografia, pohjaolosuhteet, maankäyttö, kulttuurihistoria, pääasialliset tyylipiirteet ja rakentamistapa, suojeluarvot, mitoitus tai strategiset tavoitteet.

Itäväylä (Mt 150) on jätetty osa-aluejaon ja varsinaisen suunnittelualueen ulkopuolelle.

Osa-alueista on laadittu aluekortit (Aluesuunnitelman liite 1), joiden tavoitteena on kuvata tiiviisti alueen perustiedot, yleisten alueiden säilytettävät ja kehittävät ominaispiirteet sekä pitkän aikavälin tavoitetila yleisille alueille. Sellaisille osa-alueille, joilla on paljon lähivirkistys- ja puistoalueita, on lisäksi laadittu maisemanhoitotavoitteet. Maisemanhoidon tavoitetilan määrittelyn lähtökohtina ovat alueen kulttuurihistoriallisia arvoja, maiseman ominaispiirteitä ja ekosysteemipalveluja säilyttävät ja kehittävät tai palauttavat toimenpiteet.

Osa-alueet ovat:

1. Kivinokka
2. Länsi-Herttoniemen selännemetsät, Mölylä ja Fastholma
3. Länsi-Herttoniemi
4. Herttoniemenranta
5. Herttoniemen yritysalue
6. Roihuvuori
7. Herttoniemen ja Strömsin kartanopuistot ja Porolahdenpuisto

Kuva 7. Aluekorttien aluejako.

2.2 Suunnitelman laatimisen vaiheet

Herttoniemen aluesuunnitelma laadittiin vuosien 2018 ja 2019 aikana. Aluesuunnitelman laatiminen aloitettiin syksyllä 2018 tarvekartoituksella. Vuorovaikutustilaisuudet pidettiin marras-joulukuussa 2018, toinen Länsi-Herttoniemessä ja toinen Roihuvuoressa. Vuorovaikutustilaisuudet olivat luonteeltaan työpajoja, joissa kerättiin asukkailta ja toimijoilta tietoa yleisten alueiden nykytilasta sekä toiveita niiden kehittämiseksi. Aluesuunnitelman tarveselvitysvaihe koostui asukasvuorovaikutuksesta ja maastokäynneistä. Maastokäyntien havainnot kerättiin paikkatietomuotoon MobileNote-sovelluksella.

Aluekorttien, verkostokarttojen ja raportin laatiminen tehtiin kevään 2019 aikana. Tässä yhteydessä pidettiin useampi työkokous tilaajan edustajien kanssa ja tehtiin maastokäyntejä. Raporttiluonnos laitettiin nähtäville kaupungin verkkosivuille syyskuussa 2019. Luonnokseen liitteineen oli mahdollista tutustua xx-xx.9.2019 välisenä aikana, ja antaa sitä koskevaa palautetta.

Aluesuunnitelman laadintaprosessista vastasi Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön kaupunkitila- ja

maisemasuunnittelupalvelun maisema-arkkitehti Mari Soini. Aluesuunnitelman ohjausryhmään kuuluivat Helsingin kaupungilta Mari Soini, Heikki Takainen, Tuuli Ylikotila, Satu Tegel, Antti Siuruainen, Tiina Saukonen, Raimo Pakarinen, Jussi Jääskä, Laura Hieta-korpi, Marjo Vänskä, Mikko Näveri, Markus Ahtiainen, Jarkko Rantanen, Juha Paahtio, Susanna Hytti, Tea Karjalainen, Hannu Airola, Mikko Malmström ja Hanna Seitapuro.

Suunnitelman laadinnasta on vastannut Sitowise Oy, jonka työryhmään kuuluivat Jouko Waris, Samu Uusimaa, Aino Karilas, Laura Turunen, Minna Kähkönen, Samuel Ritakallio, Tiina Ronkainen ja Marja Oittinen.

2.2.1 Aluesuunnitelman vuorovaikutus

Aluesuunnitelman vuorovaikutusraportissa (Aluesuunnitelman liite 2) esitetään yhteenveto suunnitelman valmisteluajana saadusta palautteesta sekä vastineet palautteisiin teemoittain. Vuorovaikutuksen eri vaiheiden menetelmät ja kuvaukset sekä muut tarkemmat

Kuva 8. Työpajatyöskentelyä.

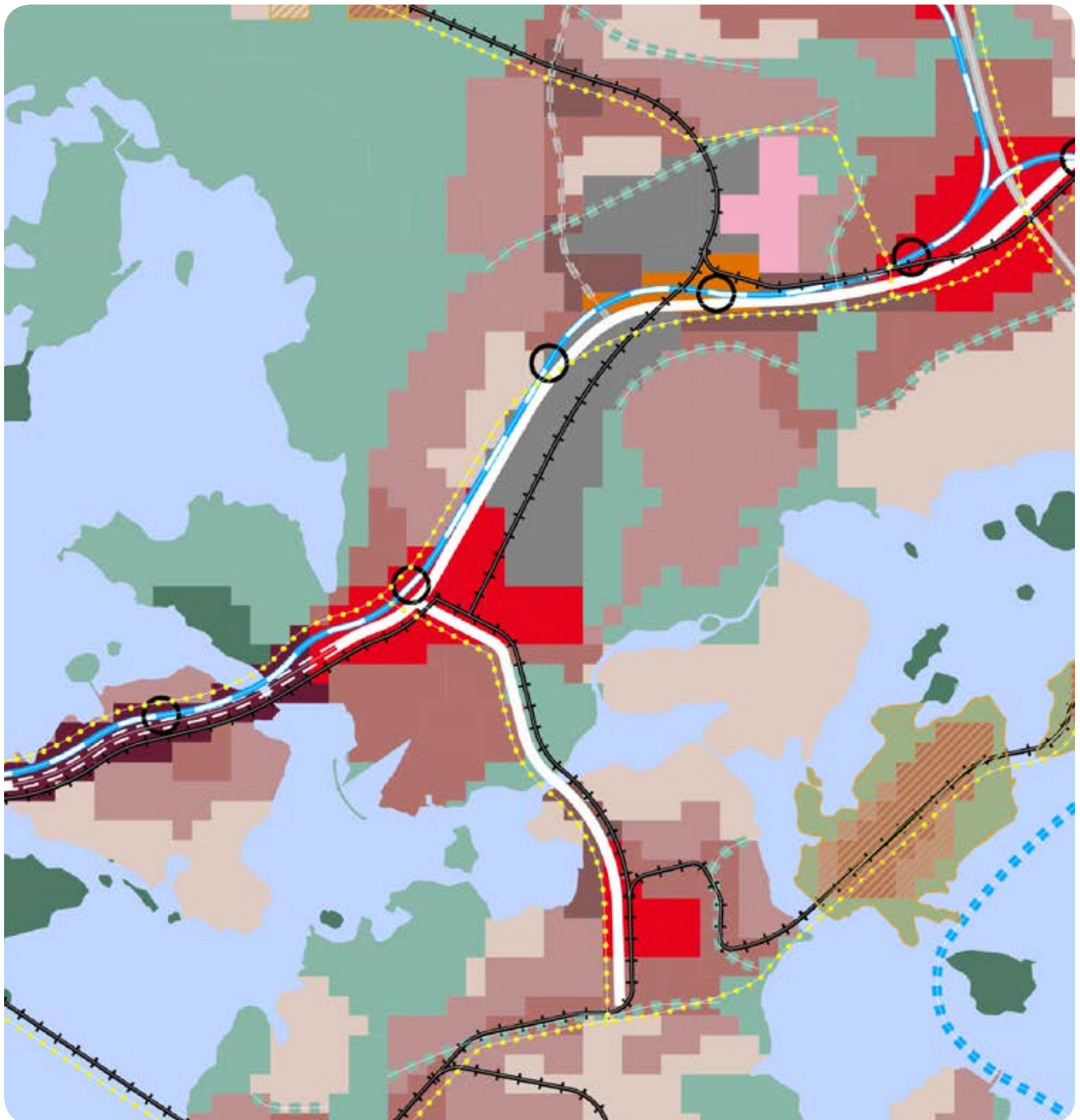
aineistot ovat vuorovaikutusraportin liitteinä.

2.3 Alueen suunnittelutilanne

2.3.1 Keskeisiä strategisia suunnitelmia

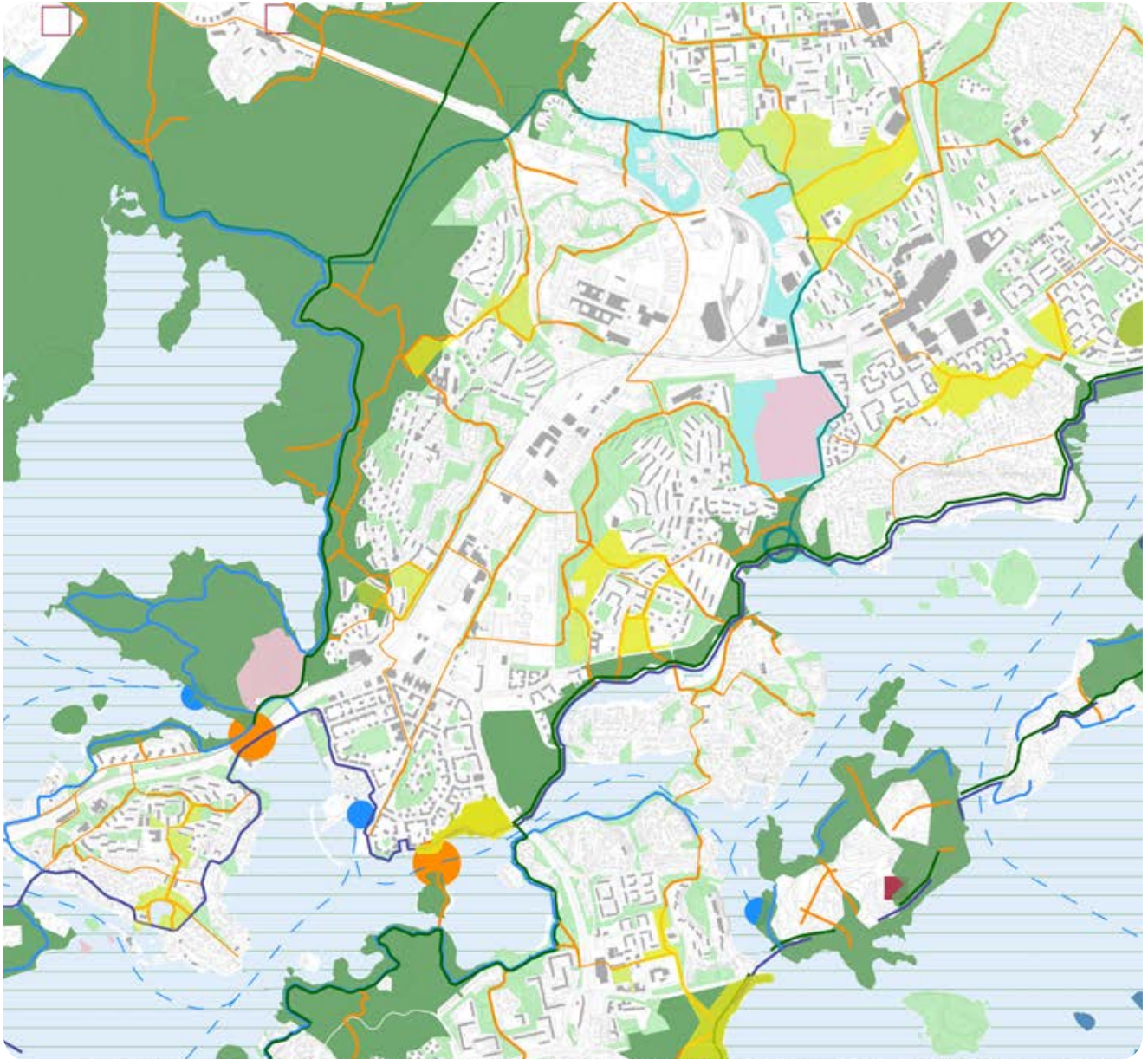
Suunnittelualueella on voimassa Helsingin yleiskaava (2016). Yleiskaavassa on osoitettu Herttoniemen metroaseman ympäristöön ja yritysalueen eteläosaan liike- ja palvelukeskustan aluetta C1. Yleiskaavan asuinalueet on osoitettu asuntovaltaisiksi alueiksi, joita "kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön." Herttoniemen yritysalue on yleiskaavassa osoitettu

toimitila-alueeksi. Yleiskaavan rakentamisaalueet sijoittuvat pääosin nykyisille rakennetuille alueille niitä tiivistäen. Kivinokan alue on yleiskaavassa virkistys- ja viheralueen ohella merellisen virkistystyksen ja matkailun aluetta. Yleiskaavaa varten on laadittu erillisselvityksiä, jotka on listattu tämän aluesuunnitelman kirjallisuusluetteloon. Herttoniemen keskusta-alue laajenee

Kuva 9. Ote Helsingin voimassa olevasta yleiskaavasta. (Lähde: Helsingin karttapalvelu 7.6.2019. Ajantasaiset tiedot ja karttamerkkienselitykset karttapalvelussa kartta.hel.fi)

Kuva 10. Ote Helsingin viher- ja virkistysalueiden kehittämissuunnitelma VISTRA II:sta. (Lähde: Helsingin karttapalvelu 23.8.2019. Ajantasaist tiedot ja karttamerkkien selitykset karttapalvelussa kartta.hel.fi)

ja kehittyä edelleen monipuolisena asumisen, palvelujen ja työpaikkojen keskittymäksi.

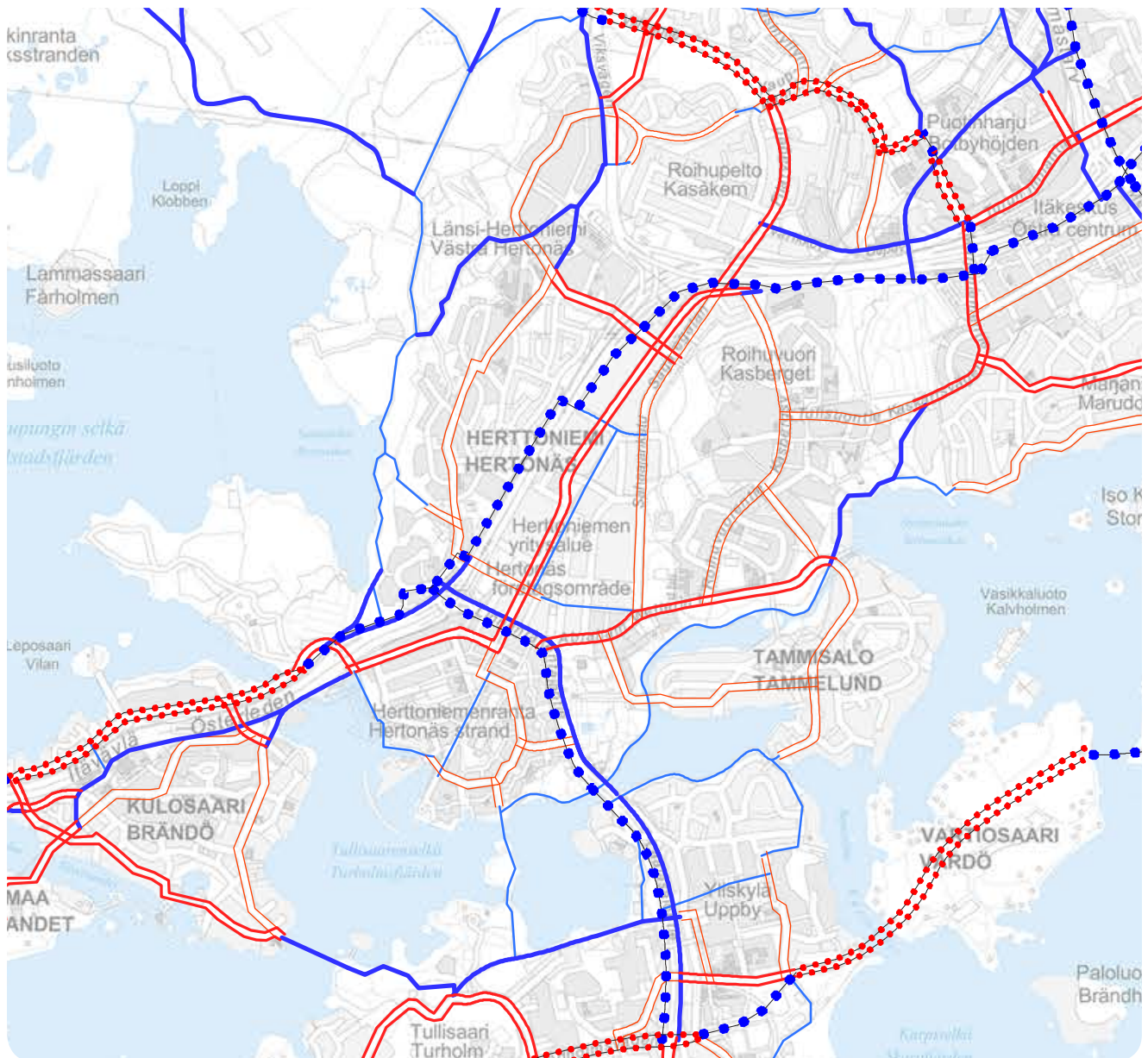
Yleiskaava 2016:n valmistelun yhteydessä laadittiin Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelma (Vistra II). Siinä esitettiin kaupungin suuntaa antava tavoitteellinen viheralueverkosto. Vistrassa esitetty tavoitteellinen viheralue rakenne vastaa Herttoniemen alueella pitkälti nykytilannetta. Rantoja myötäilevät vihersormet korostuvat. Niitä pitkin kulkevat rannan suuntaiset pääreitit. Tärkeitä alueellisia yhteyksiä ovat reitit asuinalueilta rantojen laajoille viheralueille.

Yleiskaavan Virkistys- ja viherverkosto -liitekartalla ja vistra-kartalla esitetyt kaupunginosapuistot ovat asuinalueiden keskeisimpiä ja alueellisesti merkittävimpiä

puistoalueita. Niillä on vetovoimaa myös lähiympäristöään laajemmalla alueella.

Suunnittelualueella kaupunginosapuistoiksi merkittyjä viheraluekokonaisuuksia ovat Herttoniemen liikuntapuisto ja Siilitien aluepuisto kaupunginosan pohjoisosissa, leikkipuisto Herttoniemi ja Mäenlaskijanpuisto Herttoniemen metroaseman läheisyydessä, Tuorinniemenpuisto Herttoniemenrannassa sekä Roihuvuoren puistojen ja metsien ketju Kirsikkapuistosta japanilaisvaikutteiseen puiston ja Satumaanpuiston kautta Roihuvuoren liikuntapuistoon.

Viheralueet ovat yleisesti ottaen hyvin monipuolisia ja vetovoimaisia selännemetsistä merenrantoihin. Reitit yhdistyvät myös laajempiin viheraluekokonaisuuksiin, ja niiden varsilla on myös muita palveluja ja mahdollisuuksia eriluonteiseen toimintaan.

Kuva 11. Ote pyöräliikenteen tavoiteverkosta esikaupunkialueille. (Lähde: Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, liikennesuunnitteluosasto 2016.)

2.3.2 Suunnitteluun vaikuttavat ajankohtaiset hankkeet

Asemakaavoituksen ajankohtaiset hankkeet

Suunnittelualueella on käynnissä useita asemakaavahankkeita. Herttoniemen asemakaavahankkeiden tavoitteena on Helsingin uuden yleiskaavan mukainen täydennysrakentaminen sekä liikumis- ja virkistysmahdollisuuksien edistäminen.

Länsi-Herttoniemeen ollaan laatimassa uutta täydennysrakentamisen asemakaavaa. Herttoniemen metroaseman korttelissa on tullut vireille asemakaavan muutos, jossa suunnitellaan metroaseman ja bussiterminaalin maanlaisten osien peruskorjausta ja maanpäällisten osien uusimista. Joukkoliikennetointojen päälle suunnitellaan asuin- ja toimitilarakentamista, josta osa voi olla noin 15 kerrosta korkeaa.

Herttoniemen ja Roihupellon yritysalueet halutaan pitää toimivina ja elinvoimaisina. Kaupunki on laatinut alueille suunnitteluperiaatteet. Herttoniemen yritysalueen eteläosaan kaavoitetaan uutta urbaania Herttoniemen keskustaa, jonne rakennetaan niin asuntoja kuin liiketiloja. Kaupunki on laatinut alueille suunnitteluperiaatteet. Herttoniemen yritysalueen eteläosaan kaavoitetaan uutta urbaania Herttoniemen keskustaa, jonne rakennetaan niin asuntoja kuin liiketiloja. Asemanseutu täydentyy merkittävästi ja Itäväylän estevaikutus jalankululle ja pyöräilylle pienenee. Yritysalueen eteläosassa asemakaavahankkeita on vireillä useampi ja voimaan tullessa uudessa asemakaavassa Herttoniemen keskustan asukasluvun ennustetaan kasvavan noin 5000 hengellä 2020-luvun loppuun mennessä. Työnjohtajankortteleiden asemakaava odottaa vahvistumista. Alueelle on kaavailtu noin 3400 uutta asukasta. Puusepänkadun kortteleiden asemakaava on käynnissä, uusia asukkaita alueelle on tulossa noin 1400.

Herttoniemen pohjoisosassa ja Vartiokylän lounaisosassa on vireillä Karhunkaatajan asemakaava, joka tuo alueelle yli 3000 uutta asukasta.

Roihuvuoren alueella on käynnisteillä täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteiden laadinta. Roihuvuoren kirkon ympäristössä saattaa käynnistyä asemakaavan muutoshanke. Roihuvuoren pohjoisrinteeseen, Roihuvuorentien länsipuolelle on rakenteilla asuntoja noin 600 asukkaalle.

Kivinokan alue asemakaavoitetaan monipuolisesti virkistystä ja matkailua palvelevaksi alueeksi sen ominaispiirteiden ja luontoarvojen pohjalta. Nykyisellään alue on Herttoniemen siirtolapuutarhaa lukuun ottamatta asemakaavoittamaton. Asemakaavatyö on käynnistymässä lähiaikoina.

Laajasalon puolella on keväällä 2019 tullut vireille Ylis-

kylänlahden asemakaavan muutos, jonka yhteydessä tutkitaan myös mahdollisuutta rakentaa Killingholmsalmen ylittävä, Herttoniemenrannan ja Laajasalon Tullisaarenpuiston yhdistävä, pyöräily- ja jalankulkusilta sekä sen mahdollisia vaihtoehtoisia toteutustapoja.

Herttoniemen sairaalan alueella on voimassa uusi asuminen sisältävä asemakaava. Sairaala puretaan lähivuosina. Nuorisotalon ja kirjaston alueella on voimassa uusi asuminen sisältävä asemakaava. Palvelut siirtyvät rakenteilla olevaan kauppakeskus Hertsiiin. Tätä kaavaa ei voida toteuttaa ennen Hertsin valmistumista. Lainvoimaiset asemakaavat mahdollistavat jo nyt mm. uusien asuinrakennusten rakentamisen Länsi-Herttoniemeen nykyisen sairaalan ja kirjaston paikalle.

Herttoniemenrannan alkuperäisistä asemakaavoista rakentamatta jääneet korttelit ovat on viimeisiä tontteja vaille rakennettu valmiiksi. Reginankuja 3:een on rakenteilla asuntoja, venepaikkoja, julkista rantaa- aluetta sekä paikka rantakahvilalle. Vastapäätä Herttoniemenrannan ala-astetta on rakenteilla uusi asuinkortteli ja julkinen puistikko.

Ajankohtaiset liikennesuunnitelmat

Herttoniemen yritysalueella ja metroaseman tuntumassa on laadittu liikennesuunnitelmia kaavahankkeiden osana ja muina hankkeina.

Roihuvuorella liikennesuunnitelmia on vireillä Roihuvuorentien ja Tulisuohtien osalta. Nämä liikennesuunnitelmat etenevät Roihuvuoren keskustan kaavoituksen tahdissa.

Pyöräliikenteen Itäbaanan alustava yleissuunnitelma Junatieltä Marjaniemen siirtolapuutarhaan asti laadittiin vuonna 2014. Alustavassa yleissuunnitelmassa baanalinjauksen kulki Herttoniemen alueella Kulosaaresta Itäväylää seurailleen metroradan pohjoispuolella, Hiihtäjantieltä Suunnittelijankadulle ja Länsi-Herttoniemen asuinalueen ja metroradan välissä Valurinkadun alikulun kautta Itäväylän eteläpuolelle. Yleissuunnitelmassa esitetty linjaus tarkentuu baanan jatkosuunnitteluvaiheissa, joita tehdään lähivuosina.

Ajankohtaiset katu- ja viheralueiden hankkeet

Roihuvuoren Kirsikkapuisto ja Leikkipuisto Herttoniemi tullaan kunnostamaan lähivuosina, jo laadittujen suunnitelmien mukaan. Leikkipuisto Hillerin kunnostuksen suunnittelu on käynnistymässä.

Siilikujalle on laadittu katusuunnitelma vuonna 2019. Kadun rakennussuunnittelu on käynnissä. Siilikujan käyttötarkoitus muuttuu, kun sairaala puretaan ja alue muuttuu asuinkäyttöön.

Linnanrakentajantien kunnallistekninen yleissuunnitelma on käynnistynyt keväällä 2019.

Itäväylällä on käynnissä väylän parantaminen ja Suunnittelijankadun sillan rakentaminen.

Konemestarinkadun ja Työnjohtajankadun suunnittelu on käynnissä, toteutus vuonna 2028. Samoin suunnittelussa on Suunnittelijankatu ja Laivalahdenkatu välillä Linnanrakentajankatu-Konemestarinkatu, tämänkin toteutus vuonna 2028.

Suunnittelijankadun silta on rakenteilla. Itäväylän parantamishankkeet ja meluaita rakenteilla. Kauppakeskus Megaherts on rakenteilla.

Herttoniemenrannassa Adriananpuistikko on suunnitella, ja ympäröivät korttelit ovat rakentumassa. Laivalahden puistotie, Reginanlaituri ja Petter Wetterin tie menossa toteutukseen.

Roihuvuoressa Ruususenrinne-katu odottaa toteutusta samoin Roihuvuorentien-Tulisuontien liittymä.

2.3.3 Edellisen aluesuunnitelman toteuttaminen

Suunnittelualueelle on laadittu aikaisemmin Herttoniemen viheraluesuunnitelma 2006-2015. Sen lisäksi lähtötietoina tälle aluesuunnitelmalle ovat olleet rajautuvilta osin myös seuraavat aluesuunnitelmat:

- Kulosaaren aluesuunnitelma vuosille 2016–2025
- Tammisalonsuunnitelma vuosille 2012–2027
- Itäkeskuksen ja Marjaniemen aluesuunnitelma vuosille 2009–2018
- Myllypuron, Puotinharjun ja Roihupellon aluesuunnitelma 2016–2025.

Suunnittelualueella on lisäksi alueita, joille on laadittu erilisiä hoito- ja kehittämissuunnitelmia sekä luonnonsuojelualueita, joille on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelmia.

- Porolahdenpuiston hoito- ja kehittämissuunnitelma vuosille 2011–2025
- Herttoniemen kartanopuiston ja rantapuiston hoito- ja kehittämissuunnitelma vuosille 2011–2025
- Roihuvuoren japanilaisvaikutteisen puiston hoito- ja kehittämissuunnitelma vuosille 2013–2027
- Vanhankaupunginlahden lintuvesi, Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2015–2024
- Kivinokan vanhan metsän hoito- ja käyttösuunnitelma
- Itä-Helsingin kulttuuripuisto - kehittämissuunnitelma, kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston selvityksiä 2012:1

Kuva 12. Väinönlehdonpuisto on kunnostettu.

2.4 Kulttuuriympäristöt

Seuraavaksi käsitellään yhteisesti kaikkien edellä mainittujen aluesuunnitelmien toteutuneisuutta huomioiden myös laaditut hoito- ja kehittämis- tai käyttösuunnitelmat.

Viheralueet

Aikaisemman aluesuunnitelman viheralueiden hankkeet ja kehitystavoitteet ovat toteutuneet vain osittain. Yleisiä ja osittain toteutettuja tavoitteita ovat olleet mm. jalopuustutusten lisääminen Porolahdenpuistoon sekä kalusteiden ja varusteiden lisääminen ulkoilureittien varsille.

Alueella toteutettuja suurempia hankkeita ovat Tuoriniemenpuiston, Väinönlehdon ja Siilitien aluepuiston kunnostus. Lisäksi edellisen aluesuunnitelman aikana on toteutettu muita pienempiä hankkeita, mm. koira-aitauksia.

Toteutumatta ovat jääneet pienempien puistojen kunnostussuunnitelmat kuten Mäyräpuisto ja Portimopuisto, jotka ovat aikakauden merkittävän puisto- ja puutarhasuunnittelijan Bengt Schalinin suunnitelmia. Myös Sorsavuorenpuisto sekä Asentajanpuisto-Valuripuisto ovat kunnostamatta. Laajempien viheraluekokonaisuuksien kuten Saunalahden Fastholman ja Herttoniemen ulkoilupuiston ja luontoalueen sekä Porolahdenpuiston osalta toimenpiteet ovat toteutuneet osittain.

Katualueet

Aikaisemman aluesuunnitelman hankkeista ovat toteutuneet Itäväylän alikulkujen kunnostus meluaitojen rakentamisen yhteydessä ja jalankulun ja pyöräilyn reististöjen parannukset.

Suunnittelualueella on rikkaita kulttuuriympäristön arvotihentymiä ja erityispiirteitä. Herttoniemi on Helsingin pitäjän vanhimpia kyliä, jossa oli jo keskiajalla useita tiloja. Alueella sijaitsee kolme kartanoa: Herttoniemen, Strömsin ja Kulosaaren kartanot. Taaja-asutus alkoi kehittyä 1800-luvun lopulla rannikkohöyrylaivojen mahdollistettua nopeat yhteydet Helsinkiin. Herttoniemen kartanon maille sijoittui huviloita ja työläisten omakotitaloja.

Valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY 2009) alueella ovat Herttoniemen pientaloalue, Herttoniemen siirtolapuutarha, Herttoniemen kartano, pääkaupunkiseudun ensimmäisen maailmansodan aikainen linnoitusketju sekä suunnittelualueeseen pohjoisessa rajautuva Viikin opetus- ja koetila.

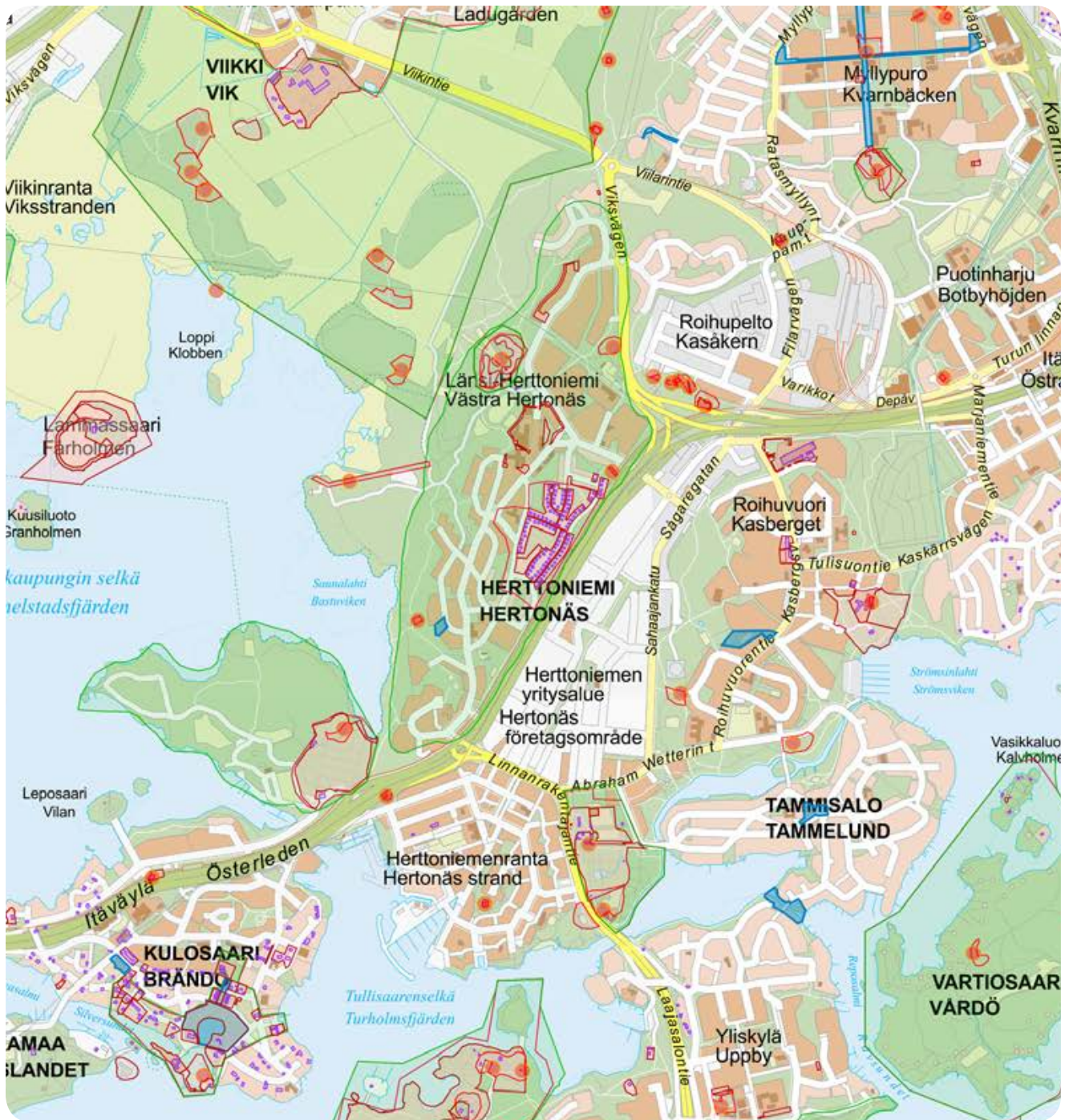
Maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä ovat Länsi-Herttoniemen asuntoalue, Kivinokka, Herttoniemen siirtolapuutarha ja Herttoniemen kartano.

Suunnittelualueesta noin kaksi kolmannesta on vuoden 2002 yleiskaavassa kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäviä alueita. Helsingin uudessa, vuoden 2016 yleiskaavassa on tunnistettu edellisten lisäksi kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäviä alueita. Maisemakulttuurikohteita ovat Kivinokan kesämaja-alue, Herttoniemen kartanon puukujanne, Herttoniemen ja Roihuvuoren selännemetsät, Herttoniemen liikuntapuisto ja Roihuvuoren asuntoaluekokonaisuus.

Kuva 13. Roihuvuoren japanilaisvaikutteinen puisto on ainutlaatuinen kokonaisuus asuinalueen keskellä. Sillä on Helsingin kaupungin Kaupunkiympäristön toimialan määrittelemä arvoympäristöstatus.

Kuva 14. Suunnittelualan arvokkaat kulttuuriympäristöt (Ote Helsingin karttapalvelusta 18.6.2019. Ajantasaiset tiedot ja karttamerkkienselitykset karttapalvelussa kartta.hel.fi)

Kuva 15. Suunnittelualueen kiinteät muinaisjäännökset ovat pääosin vanhoja kyläpaikkoja, hautaröykkiöitä ja vuoden 1914 puolustusjärjestelmään liittyviä linnoitusrakenteita. (Ote Helsingin karttapalvelusta 18.6.2019. Ajantasaaiset tiedot ja karttamerkkienselitykset karttapalvelussa kartta.hel.fi)

Alueen kiinteitä muinaisjäännöksiä ovat muun muassa pronssikautiset hautapaikat, historiallisen ajan asuin- ja kyläpaikat sekä ensimmäisen maailmansodan aikaiset linnoituslaitteet. Vanhoja kyläpaikkoja edustavat nykyiset kartanoalueet kuten Strömsin torppa, Kulosaari ja Herttoniemen kartano sekä Kirkikkapuistossa sijaitseva Herttonäsbyn itäisempi lamputiila. Myös Mölylässä sijaitseva Brakvik on vanha

kyläpaikka. Herttoniemessä Linnanrakentajantien itäpuolella sijaitsee myös vanha fajanssitehdas. Siilitieltä löytyy vanha tien pohja ja Fastholmasta ensimmäisen maailmansodan aikainen ratapenger. Alueella sijaitsevat 1. maailmansodan aikaiset linnoituslaitteet liittyvät vuoden 1914 linnoitusvaiheeseen ja sijaitsevat pääosin alueen länsireunalla, mutta myös Roihuvuoren itä laidalla.

Kuva 16. Herttoniemen kartanopuisto on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Se koostuu pää-rakennuksen edustalla aukeavasta muotopuutarhasta ja laajasta maisemapuistosta.

Kuva 17. Kulosaaren kartano.

Kartanopuistojen monimuotoisen kasvillisuuden lisäksi Länsi-Herttoniemen ja Roihuvuoren alueella on merkittäviä asuinalueiden ja puistojen kulttuurivaikutteeseen kasvillisuuteen liittyviä arvoja. Rakennettujen puistojen kasvillisuuden lisäksi alueen metsäisten osien kasvillisuudessa on näkyvissä pitkä kulttuurivaikutus.

Länsi-Herttoniemen pientaloalueen kallioiset Frans Emil Sillanpään puisto ja Näätäpuisto on suojeltu asemakaavalla. Myös Herttoniemen ja Strömsin kartanoiden ja Herttoniemen siirtolapuutarhan alueilla on asemakaavallisia suojelumerkintöjä.

Kaupunkiympäristön toimialan arvoympäristöstatus on Mäyräpuistolla ja Roihuvuoren japanilaisvaikutteisella puistolla.

Kuva 18. Strömsin kartano.

2.5 Kaupunkiluonto

Suunnittelualueella on - ja siihen rajautuu - sekä olevia luonnonsuojelualueita että Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015-2024 kohteita. Monipuolisia luontoarvoja on erityisesti alueen länsiosissa Vanhankaupungin lahteen rajautuvilla laaksoalueilla, ruovikoilla ja lehtopainanteilla, Kivinokan niemellä ja jyrkissä selänne-metsissä Herttoniemen ja Roihuvuoren länsilaidoilla. Luontoarvoja on runsaasti myös suojelualueiden ulkopuolella, mm. Porolahden ja Strömsinlahden alueella.

Uhanalaisten luontotyyppien kohteita on mm. Kivinkassa Herttoniemen länsipuolen metsäselänteellä ja Roihuvuorella ranta-alueilla sekä Herttoniemen kartanon alueella. Metsäkohteet ja kääpääalueet sijoittuvat Länsi-Herttoniemen metsäselänteelle ja Kivinkaan. Matelija- ja sammakkoalueena Vanhankaupunginlahden ruovikot ja lampareet ovat Helsingissä merkittäviä.

Ajantasaiset luontotiedot ja karttamerkkienselitykset ympäristöpalvelujen ylläpitämässä luontotietojärjestelmässä kaupungin karttapalvelussa kartta.hel.fi)

Alueen rikas kaupunkiluonto on monelta osin kulttuurivaikutteista. Kartanoiden ympäristössä monipuolinen kasvillisuus ja vanhat jalopuut rikastuttavat monimuotoisuutta. Piirteitä vanhoista hakamaista ja merkkejä huvila-aikakaudesta on todennäköisesti löydettävissä läntisistä selänne-metsistä. Asuinalueiden katu-ympäristöstä ja pihoilta voi havaita vanhoja pihapiirien ja

tielinjausten puita. Tonteilla ja yleisillä alueilla on paikoitellen vanhaa istutettua kasvilajistoa.

Alueen ekologisesta verkostosta ja sen kehittämistavoitteista kerrotaan lisää verkostotavoitteiden alla, kapaleessa 3. Yleisten alueiden kehittämissuunnitelma.

2.5.1 Luontoarvot ja rauhoitetut luonto-kohteet

Luonnonsuojelualueet

Viikki-Vanhankaupunginlahti on Helsingin laajin ja hyvin merkittävä suojelualue. Se on laaja kosteikkoalue, jossa on ruovikkorantaa, laitumia, vesialuetta ja rantametsää.

Pornaistenniemen lehto, Möylän metsä ja Kivinokan vanha metsä ovat myös luonnonsuojelualueita. Nämä kohteet ovat yhdistyneet uuden Vanhankaupunginlahden rajautuvan laajan metsäalueen suojelustatuksen myötä.

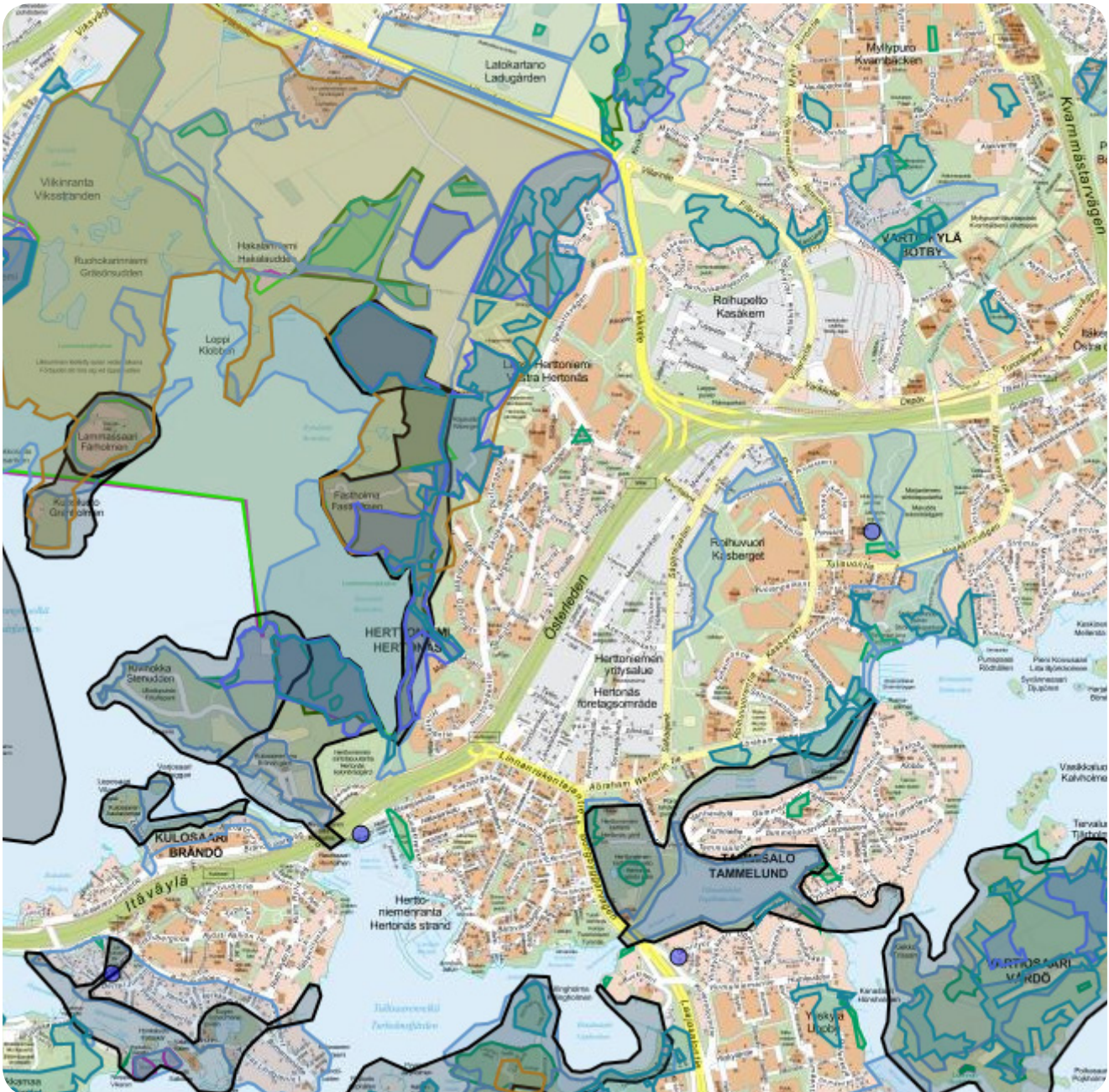
Natura-alueet

Vanhankaupunginlahden lintuvesi on Natura 2000-kohte, jonka arvo perustuu alueen monipuoliseen pesimä- ja muuttolinnustoon. Vanhankaupunginlahti on myös ns. Ramsar-kohte vuodesta 1976 lähtien. Ramsar-kohteet ovat kansainvälisesti merkittäviä kosteikkoja ja vesilinnuston suojelualueita. Vanhankaupunginlahti on

Kuva 19. Puistometsää Mustapuron varrella Strömsinlahden puistossa.

Kuva 20. Suunnittelualueen arvokkaat luontokohteet. (Ote Helsingin karttapalvelun luontotiedoista 18.6.2019. Ajantasaiset luontotiedot ja karttamerkkienselitykset karttapalvelussa kartta.hel.fi)

myös osa kansainvälisesti tärkeää lintualueutta (IBA).

Aluekokonaisuudesta 342 ha on luonnonsuojelualueita, koko Natura-alueen pinta-alan ollessa 316 ha.

Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015-2024 kohteet

Fastholma ja Saunalahden itäpuolinen metsä (LSO14), Möylän metsä ja Bäcksin torpan rinneriitty (LSO13), Mäyrämettä (LSO 10) ja Viikin pähkinäpensaslehto (LSO 09).

Metsäverkoston kriteerit täyttävät alueet

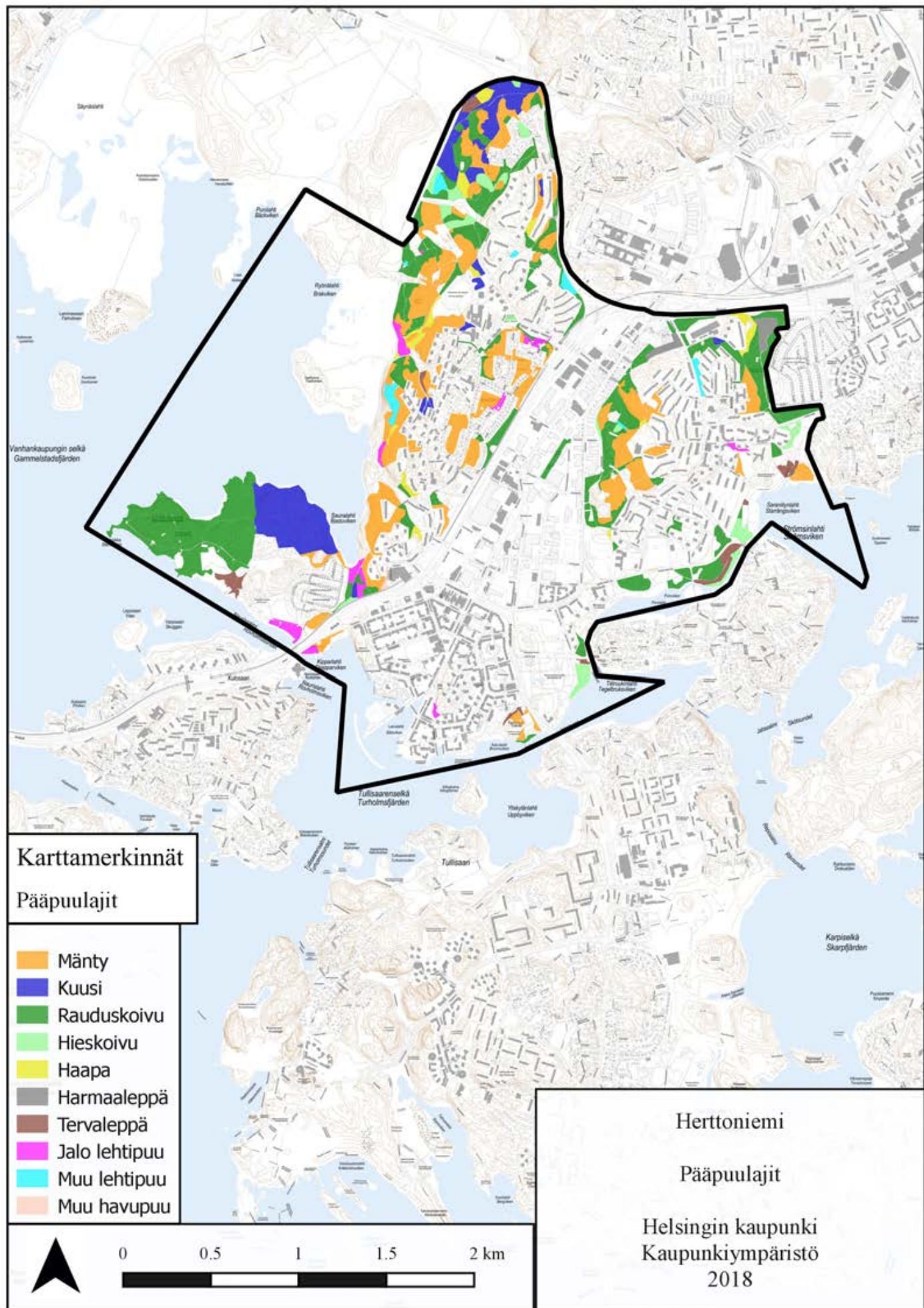
Herttoniemen lakimetsä edustaa metsä- ja puustoisien verkoston ydinmetsän kriteerit täyttävää aluetta. Asiaa on avattu tarkemmin Metsä- ja puustoinen verkosto Helsingin kaupunkisuunnittelussa- julkaisussa (2019).

Linnusto ja lepakkoalueet

Meri- ja ranta-alueilla on useita arvokkaita lintu- ja lepakkoalueita. Etenkin Kivinkukka on Helsingin parhaita lepakkoalueita.

Kuva 21. Suunnittelualan pääpuulajit. (Lähde: KYMP.)

2.5.2 Kaupunkimetsien nykytila

Suunnittelualueen kaupunkiympäristön hoidossa olevat kaupunkimetsät on inventoitu vuosina 2018-2019. Inventointien perusteella on kuvattu alueen pääpuulajit, kasvupaikkatyypit ja puuston ikä.

Pääpuulajit

Suunnittelualueen laajuudesta johtuen, alueen puusto on erittäin vaihtelevaa ja pääpuusto vaihtelee kasvupaikkojen mukaan. Kokonaisuutena koivu on koko suunnittelualueen yleisin pääpuulaji (34,5 %). Koivun määrää selittyy vanhoilla peltoalueilla, joita suunnittelualueella on paljon.

Mänty on suunnittelualueen toiseksi yleisen pääpuulaji (23,6 %). Alueellisesti eniten mäntyvaltaisia kuviota on Herttoniemen selänteen ja omakotitaloalueiden karummilla, pääosin kallioisilla kasvupaikoilla.

Kuusi on pääpuulajina kolmanneksi yleisin (4,5 %). Kuusivaltaiset kuviot painottuvat selkeästi Herttoniemen selänteen pohjoisosaan.

Alueella on myös leppävaltaisia (3 %), vaahteravaltaisia (2 %) ja myös muita jalopuuvaltaisia kuviota.

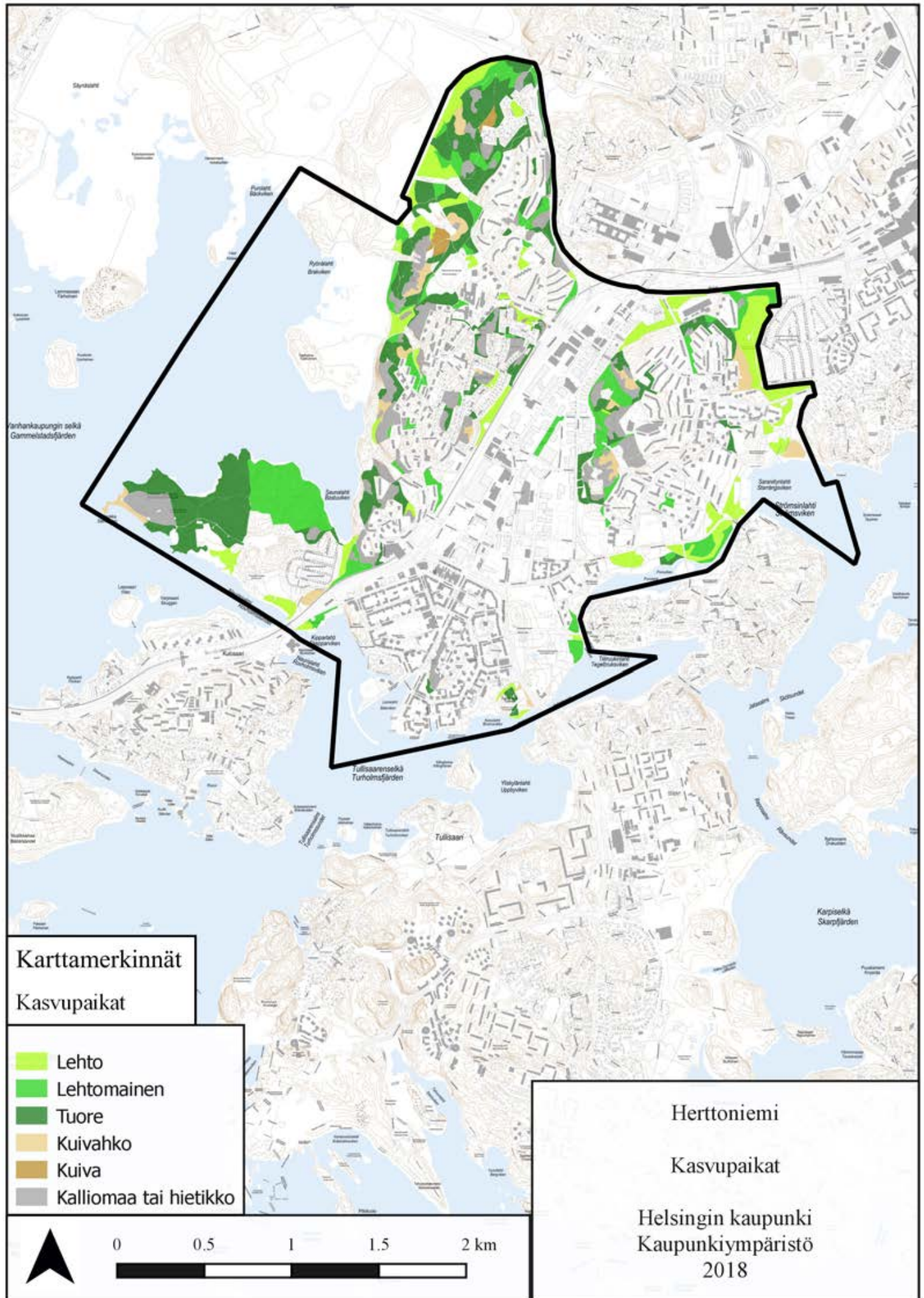
Yleisesti ottaen puusto on sekapuustoista eli kuviolla on montaa eri puulajia ja vieläpä eri kerroksissa. Tämä on erittäin hyvä asia mm. luonnon monimuotoisuuden kannalta ja lisäksi monilajiset ja -kerrokselliset metsät kestävät paremmin erilaisia bioottisia ja abioottisia tuhoja.

Kuva 22. Sekametsää Länsi-Herttoniemessä.

Kuva 23. Suunnittelualan kasvupaikkatyyppitys. (Lähde: KYMP.)

Pohjakartta © Kaupunkimittaus, Helsinki 2018

Kasvupaikat

Suunnittelualueen länsiosan metsäalueharjanteen korkeammat alueet ja siitä itään päin oleva Länsi-Herttoniemen kaupunginosan läheiset korkeammat metsäalueet ovat pitkälti karua ja kallioista kasvualustaa. Herttoniemen metsäharjanteen pääosin alavimmat alueet laidoilla ja keski- ja pohjoisosissa ovat pääosin rehevämpiä ja kosteampia osia, joista osan voi luokitella jopa muuntuneiksi korviksi.

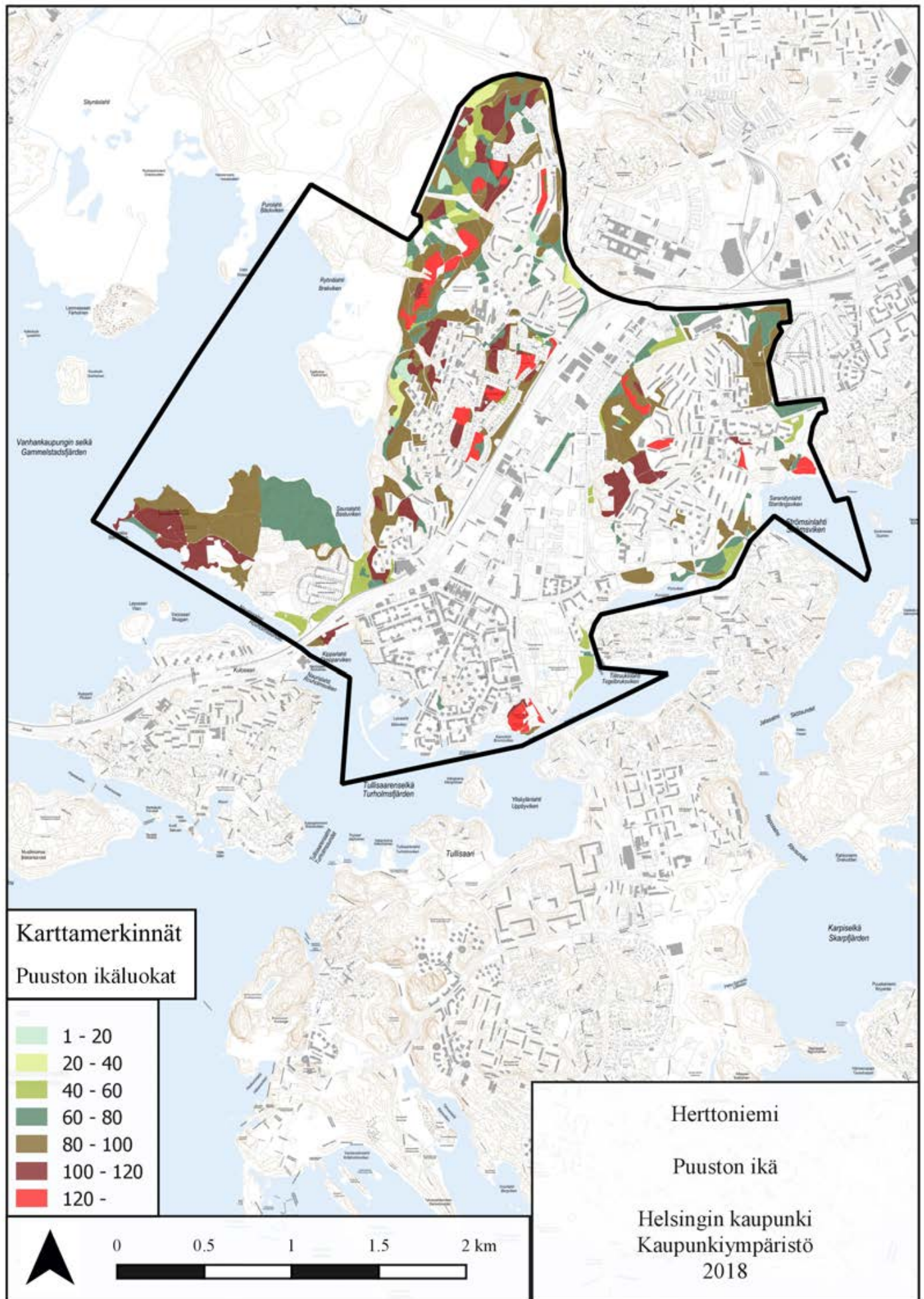
Mentäessä etelään päin aluetta, kasvupaikat rehevöityvät. Roihuvuoren ympäristö ja siitä Itäväylää kohti olevat alueet ovat lähes kauttaaltaan reheviä, lukuun ottamatta joitain karumpia tai kallioisia yksittäisiä kohteita.

Kuva 24. Lehtomainen kasvupaikka Strömsin kartanon puistossa.

Kuva 25. Suunnittelualueen puuston ikäluokat. (Lähde: KYMP.)

Puuston ikä

Suurin osa (40 %) puustosta on ikäluokassa 81–100 vuotta. Toiseksi suurin (24 %) ikäluokka 61–80 vuotiaat metsät. Kolmanneksi yleisin (7 %) on ikäluokka 41–60 vuotta. Myös yli 121-vuotiata metsiä on täsmälleen saman verran. Vähiten (4 %) on nuoria metsiä ja taimikoita.

Yllä mainittu puuston ikärakenne on huolestuttava, koska suurin osa puustosta on ikäluokkien loppupäässä ja toisaalta nuorien metsien osuus on vähäinen. Toisaalta joillain paikoin puuston ikärakenne on monipuolinen eli metsässä on eri-ikäisiä puita kerroksittain. Tämä on myös luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä seikka.

Kuva 26. Suunnittelualueella on paljon ikärakenteen loppupäässä olevaa puustoa.

Kuva 27. Vesi on tärkeä elementti Porolahdenpuistossa.

3 YLEISTEN ALUEIDEN TARVEKARTOITUS JA SUUNNITELMA

3.1 Yleisten alueiden kehittämissuunnitelma

Tässä luvussa käsitellään teemoittain niitä ympäristön osa-alueita, jotka yhdessä muodostavat aluesuunnitelman kokonaisuuden: arvokkaat kulttuuriympäristöt, luonnon tarjoamat ekosysteemipalvelut (metsä- ja puustoinen verkosto, niittyverkosto ja sininen verkosto). Lisäksi käsitellään kaupungin tarjoamat palvelut sekä jalankulku- ja pyöräilyreitit.

Yleisten alueiden kehittämissuunnitelma yhdistää alueen merkittävimmät teemat kokonaisuudeksi yhdistäen ja huomioiden erityisesti näiden väliset riippuvuussuhteet. Suunnittelun strategiset teemat painottuvat alueen laajoihin viheralueyhteyksiin ranta- ja selännealueilla. Nykyisiä luonto-, virkistys- ja kulttuuriympäristön arvoja vaalitaan ja niiden säilymisestä huolehditaan määrittelemällä alueelle kehittämisen tavoitteet. Koko alueen rantaviivaa väljästi seurailevaa jalankulun pääreittiä kehitetään yhtenäisenä kokonaisuutena.

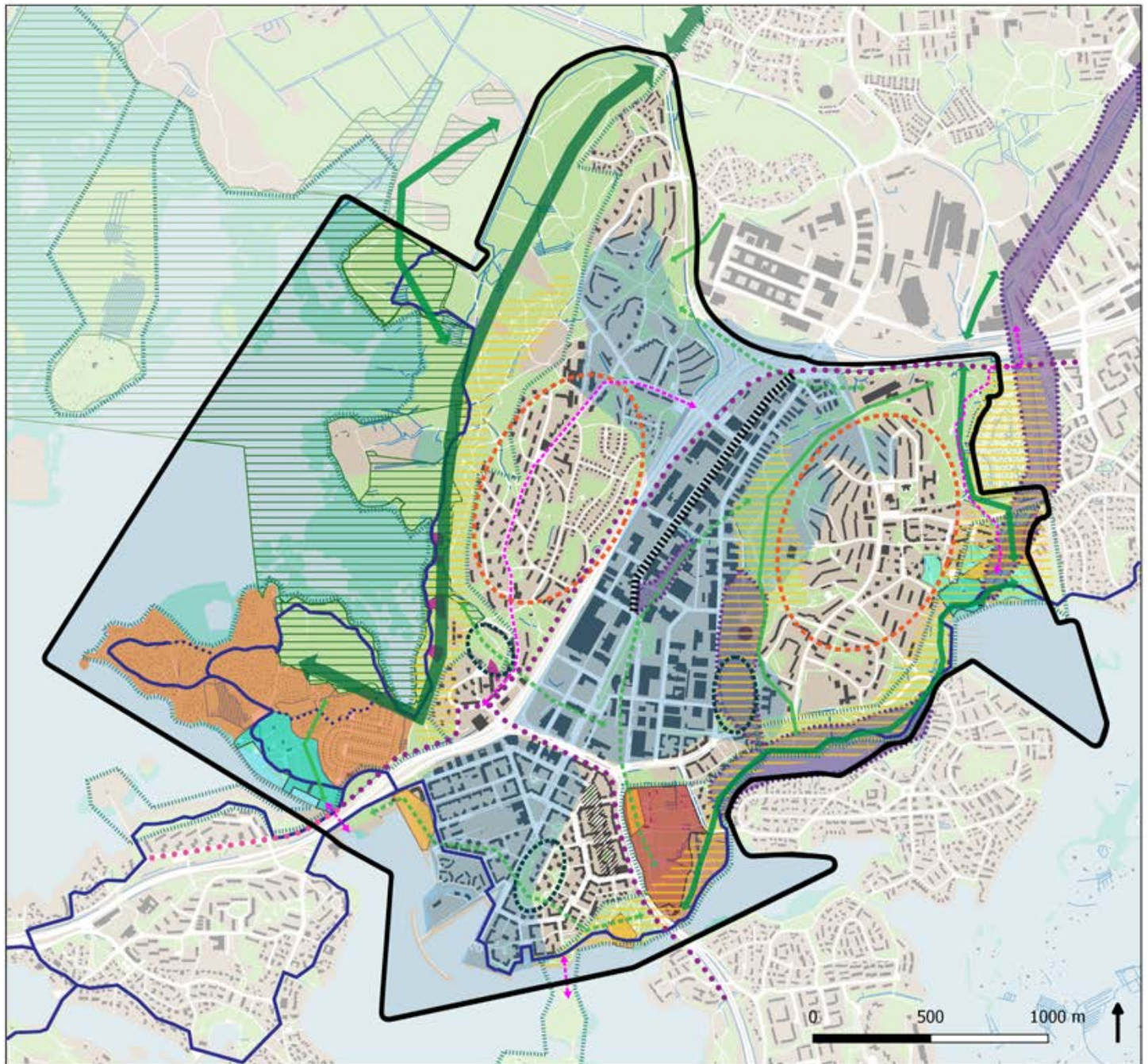
Suunnitelma perustuu maastotarkasteluihin, verkostotarkasteluihin, kaupungin strategioiden ja linjausten paikalliseen tulkintaan ja vuorovaikutukseen. Tavoitteita ja kehittämissuunnitelmaa edistetään konkreettiseksi toimenpiteiksi muun muassa selostuksen lopussa kuvatuin hankkein.

Kuva 28. Herttoniemen pientaloalueella on runsaasti puutarhamaista kasvillisuutta ja metsäisiä viheralueita.

Kuva 29. Yleisten alueiden kehittämistavoitteet, rajaukset ja karttamerkinnot ovat suuntaa antavia.

	Vihersormen osa (Vistra)		Kehitettävät kaupunginosapuistot: Sorsavuorenpuisto, Kirsikkapuisto ja Suksipuisto
	Metsä- ja puustoisien verkoston runkoyhteys		Kehitettävä kaupunkiaukioiden sarja
	Metsä- ja puustoisien verkoston vaalittava alueellinen/paikallinen yhteys		Puro-, oja- ja rantaympäristöjen kehitettävät osuudet
	Metsä- ja puustoisien verkoston kehitettävä paikallinen yhteys		Alue, jolla kehitetään hulevesien hallintaa
	Luonnonsuojelualue		Vaalittavat arvoniityt
	Vaalittava kartanoympäristö/maisemakokonaisuus, Herttoniemen kartano		Kehitettävä niittyverkoston kokonaisuus
	Kunnostettavat kartanoympäristöt/maisemakokonaisuudet, Kulosaaren ja Strömsin kartanot		Kehitettävä katukokonaisuus
	Vaalittavat arvoympäristöt, Kivinokan kesämaja-alue ja siirtolapuutarha		Kehitettävät jalankulun ja pyöräilyn yhteydet
	Kehitettävät kulttuurivaikutteisen ympäristön alueet, entisten huviloiden vanhat pihapiirit		Rantareitin kokonaisuuden/täydennettävien ja vaihtoehtoisten reittien kehittäminen
	Vaalittavat 1950- ja 60-lukujen rakennetut ympäristöt, sisältää RKY 2009 -alueen		Pyöräiliikenteen tavoiteverkko: baana, kaksi-/yksisuuntainen järjestely

3.1.1 Kulttuuripiirteiden kehittäminen

Arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ominaispiirteiden säilyminen turvataan ja tyypillistä ilmettä vaalitaan käyttämällä mm. kunkin alueen aikakaudelle tyypillisiä materiaaleja ja kasvilajistoa. Ajantasaisesta selvitys- ja suunnitelma-aineistosta huolehditaan.

Herttoniemen ja Strömsin kartanopuistot ovat merkittävä osa kulttuuriympäristöjen ketjusta muodostuvaa vihersormea, Itä-Helsingin kulttuuripuistoa. Kulosaaren kartano on puolestaan tärkeä osa Kivinokan arvoalueiden kokonaisuutta. Kulosaaren kartanopuistosta ja Strömsin kartanopuistosta ei ole vielä olemassa ajan tasalla olevia perusselvityksiä tai suunnitteluaineistoa. Kartanopuistolle tulee laatia peruskorjaussuunnitelma, johon sisältyy hoito- ja kehittämissuunnitelma. Kulosaaren kartanopuistosta on jo käynnistetty ympäristöhistoriallisen selvityksen laadinta Kivinokan asemakaavan lähtötiedoksi. Päivitystarpeita on mm. Herttoniemen kartanopuiston hoito- ja kehittämissuunnitelmassa sen päättyessä. (Ks. Julkiset kartanopuistot ja huvilapuutarhat Helsingissä, kunnostus- ja ylläpito-ohjelma 2018-2038. KYMP 2017.)

Länsi-Herttoniemen, Roihuvuoren ja Herttoniemen rannan asuinalueilla tulee vaalia yleisten alueiden monipuolista kasvillisuutta. Ympäristön vanhempia kulttuurikerrostumia voidaan nostaa esiin esimerkiksi elvyttämällä Länsi-Herttoniemen hävinneiden huviloiden pihapiirien kulttuurikasvillisuutta harkittujen raivaus- ja niittotöiden avulla.

Kuva 31. Alueella on runsaasti arvokkaita kääpäkohteita.

3.1.2 Luontoarvojen vaaliminen

Suunnittelualueella on poikkeuksellisen paljon laajoja suojelualueita. Alueelle tyypillinen piirre on kulttuuri- ja luontoarvojen kirjo ja päällekkäisyys yhdistettynä näiden alueiden virkistysarvot, mikä aiheuttaa omat haasteensa tiivistyvässä kaupunkiympäristössä. Kasvavia käyttöpaineita sovitetaan yhteen olevien arvojen kanssa ohjaamalla kulkua ja selkeyttämällä reittejä entisestään. Metsiin liittyvistä luontoarvoista huolehditaan myös ylläpitämällä lahopuujatkumoa.

Kaupunkiluonnon monimuotoisuutta voidaan tukea ennallistamalla vanhojen huviloiden umpeenkasvaneita kulttuurivaikuttelisia biotooppeja. Erityistä huomiota tulee kiinnittää reunavyöhykkeiden hoitoon.

Luonnonsuojelualueita ja rauhoitettavia alueilla hoito suunnitellaan ja toteutetaan suojelualueiden omien hoito- ja käyttösuunnitelmien mukaisesti. Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut vastaa hoito- ja käyttösuunnitelmien laadinnasta ja päivityksistä.

3.2 Verkostotavoitteet

3.2.1 Jalankulku-, pyöräily- ja virkistysreitit

Alueen jalankulun ja pyöräilyn reitistö on kattava ja siinä muodostuu viher- ja katualueiden yhdistyessä monimuotoinen ja erityinen kokonaisuus. Reitistön kokonaisuus muodostuu kattavasta viher- ja selännealueiden puistokäytäväverkostoista ja katu ympäristön jalankulku ja pyöräilyreitistöistä.

Erityisesti ranta-alueita kiertävät ja Länsi-Herttoniemen selännemetsien reitit ovat eri käyttäjäryhmien suosiossa. Ranta-alueita kiertäviä reittejä Porolahden kallioilta Strömsinlahden puistoon käytetään erityisesti virkistytymiseen, yleiseen ajanviettoon ja kohtaamisiin. Alueilla tapahtuva liikkuminen on väljää ja kiireetöntä. Luonto ja meri ovat suuri osa koettua kiireettömyyttä ja virkistytymistä. Luonto, meri, rannat ja väljyys korostuivat myös Herttoniemen kaupunginosavisiotyön yhteydessä alueen asukkaille teetetystä karttakyselyssä.

Selännealueiden reitit muodostavat mielekkään kokonaisuuden ympärivuotuisessa käytössä. Paikoin selännealueilla reitit ovat kuitenkin hyvinkin jyrkkiä ja pitkiä, eivätkä näin ollen sovellu kaikille käyttäjille. Asukastilaisuuksissa nousikin esille toive lyhyemmistä reitiosuuksista, joissa myös palveluvarustus ja nykyistä parempi valaistus olisi huomioitu.

Katualueiden jalankulku- ja pyöräilyreitit sijoittuvat pääasiassa kokoojakaduille. Reitistö jatkuu pääosin hyvin eri pienalueilla ja niiden välillä, mutta pyöräilyreitistössä on epäjatkuvuutta Herttoniemen yritysalueella sekä Länsi-Herttoniemen alueella Hiihtomäentienellä. Herttoniemenrannassa puolestaan reitistö on hyvin kattava.

Herttoniemen rantaan toivottiin uutta yhteyttä Laajasalon Tullisaareen Killingholman kohdalle. Yhteys on merkitty Herttoniemenrannan kaavaan siltana päättyen keskelle salmea. Laajasalon puolella vireillä olevan asemakaavamuutoshankkeen yhteydessä selvitetään yhteyden rakentaminen. Yhteys monipuolistaisi toteutuessaan merkittävästi virkistysyhteyksiä.

Aluesuunnitelman tarvekartoituksen yhteydessä toimivan reittiverkoston merkitys sekä laatutasojen muutostarpeet korostuivat. Pyöräiliikenteen tavoiteverkon mukaisten reittien toteutumisessa on alueellisia eroja:

- Kivinokkaan ei ole esitetty tavoiteverkon reittiä. Kipparlahden silmukka on tavoiteverkon mukainen.
- Herttoniemenrannassa tavoiteverkon mukainen reitistö on kattava ja pääosin olemassa.
- Länsi-Herttoniemessä Hiihtomäentieneltä-Kettutieneltä puuttuu tavoiteverkon mukaiset yksisuuntaiset reitit.
- Herttoniemen yritysalueella Laivalahdenkadulla-Mekaanikonkadulla olemassa olevat reitit eivät ole sujuvasti jatkuvia ja poikkeavat tavoiteverkolla esitetyistä yksisuuntaisista pääreiteistä. Myös Saahaajankadun reitti on tavoiteverkosta poikkeava.
- Roihuvuoreen ei ole esitetty tavoiteverkolla pääreittiyhteyttä, mikä näkyy verkostollisena epäjatkuvuutena Itäkeskuksen suuntaan.
- Koko suunnittelualueen kattavaa ja myös suunnittelualueen ulkopuolelle jatkuvaa suunnittelua tarvitaan yhtenäisen rantareitin kehittämiseksi. Rantareitti on alueellisesti ja verkostollisesti merkittävä. Siinä on potentiaalia kehittyä laajemminkin merkittäväksi. Tammisaloon kohdalla reitti on merkitty muuksi reitiksi, kun puolestaan Strömsinlahdella pääreiteiksi. Olemassa olevalla reittiyhteydellä tämä näkyy puutteina valaistuksessa, esteettömyydessä ja reitin yhtenäisessä leveydessä.

Laadullisia parannuksia pyöräilyn osalta ovat lisäksi esimerkiksi Itäbaana ja Laajasalonbaana, joiden osuuk-sia on tavoitteena päästä rakentamaan jo lähivuosina. Suunnittelualueella on pyöräiliikenteen tavoiteverkossa puistoissa kaksisuuntainen pyöräiliikenne. Sen sijaan katujen varsien pyöräreiteiksi on jatkossa tarkoitus tehdä yksisuuntaisen pyöräiliikenteen järjestelyt, esimerkiksi pyöräkaistolla. Muutoksia katuihin tehdään osana katujen peruskorjauksia tai muita muutoksia.

Laadukkaiden pyöräteiden ns. baanojen verkolla Itäbaana on esitetty kulkevaksi Itäväylän suuntaisesti alueen halki ja Laajasalonbaana Herttoniemen metroasemalta Linnanrakentajantietä Herttoniemensalmen yli etelään. Olemassa olevassa reitistössä baanoja ei vielä ole.

Kuva 32. Porolahdenpuiston rannat ovat ulkoilijoiden suosiossa, myös hiihtäjien.

Reitistöjen kehittämistarpeina korostuivat erityisesti seuraavat:

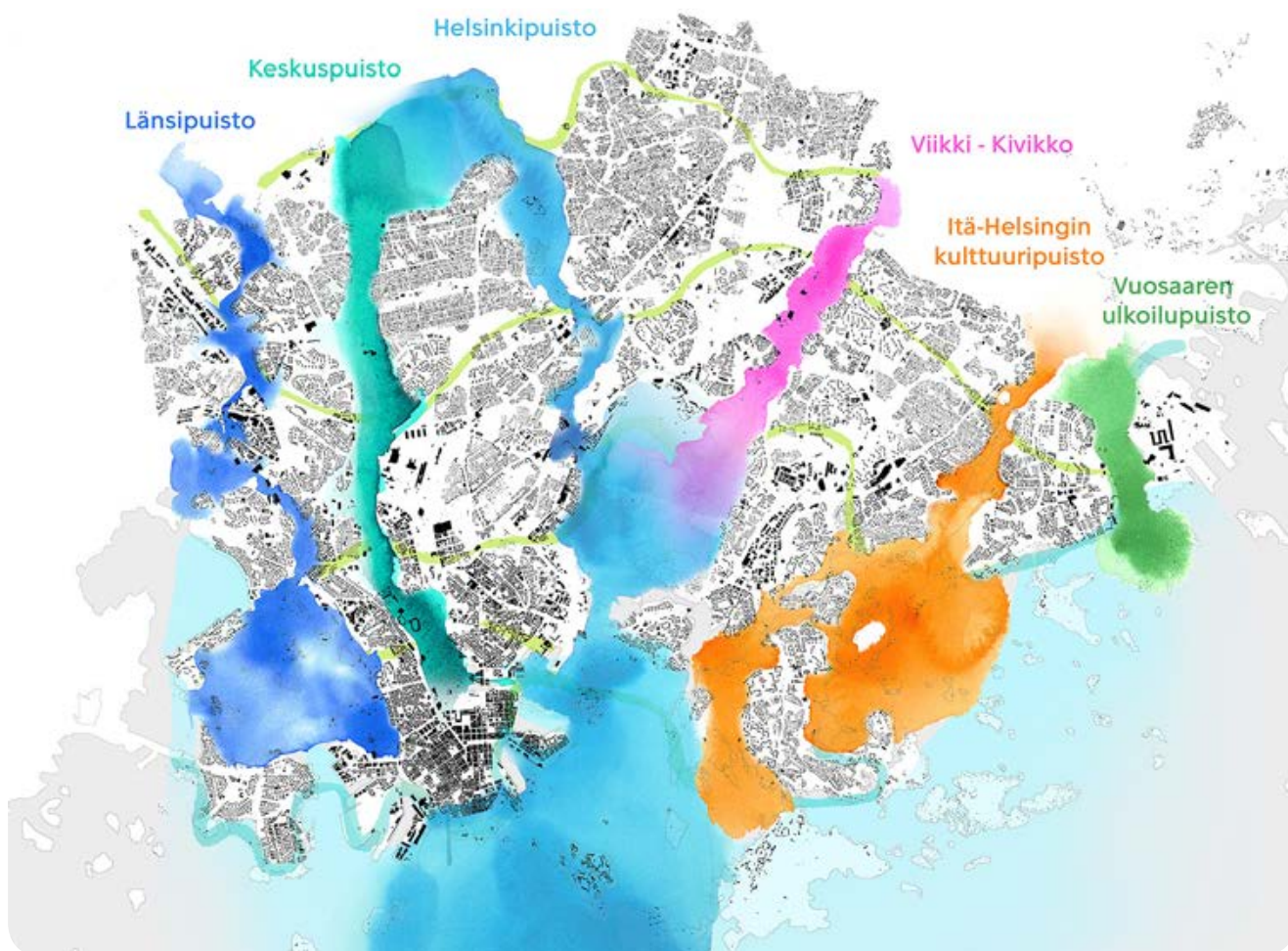
- Yhtenäisen rantareitin kehittäminen.
- Rantareitit sekä selännemetsien vaihtelevat reitit sovitettuina arvokkaaseen luonnonympäristöön ovat alueen vaalittavia ja säilytettäviä erityispiirteitä.
- Pyöräilyreitistöä pyritään muuttamaan tavoiteverkon mukaiseksi kunnostusten ja peruskorjausten yhteydessä.
- Tarveselvityksessä nousivat esille erityisesti reittien esteettömyys, jalankulun ja pyöräilyn erottaminen suosituimmilla ulkoilureiteillä sekä reitistön yleinen kunto ja varustelu.
- Reitistön opastuksen kehittäminen erityisesti pitkillä selänne- ja rantareiteillä huomioiden myös latureitit.

3.2.2 Viheralueiden palvelut

Viheralueet ovat yleisesti ottaen hyvin monipuolisia ja vetovoimaisia selännemetsistä merenrantoihin. Reitit yhdistyvät myös laajempiin viheraluekokonaisuuksiin, ja niiden varsilla on myös muita palveluja ja mahdollisuuksia eriluonteiseen toimintaan.

Herttoniemen alueella on neljä leikkipuistoa (LP Herttoniemi, LP Hilleri, LP Tuorinniemi ja LP Roihuvuori). Näiden lisäksi on alueella useampia kaupunkiympäristön toimialan ylläpitämiä pienempiä leikkipaikkoja Länsi-Herttoniemessä, Herttoniemenrannassa ja Roihuvuoressa. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala hallinnoi Herttoniemen, Roihuvuoren ja Herttoniemenrannan liikuntapuistoja. Kaupunginosan ainoa virallinen uimaranta on Tuorinniemen uimaranta. Myös Kivinokassa ja suunnittelualueen ulkopuolella Marjaniemessä sijaitsee uimaranta. Viljelypalstoja on Mölylän metsän ja Länsi-Herttoniemen välisessä laaksossa ja Kivinokassa.

Kaupungin ja veneseurojen venepaikkoja on Strömsinlahden, Laivalahden, Kipparlahden ja Naurissalmen venesatamissa. Alueella on useita koiraitauksia. Ne sijaitsevat Länsi-Herttoniemessä Siilitien länsipuolella, Porolahdenpuistossa ja Tuorinniemiesä. Lisäksi Tuorinniemiesä on koirien uimaranta.

Kuva 33. Herttoniemen kaupunginosa sijoittuu Viikki-Kivikon ja Itä-Helsingin kulttuuripuiston vihersormien väliselle alueelle. (Lähde: Kaupunkisuunnitteluviraston ympäristötoimisto 2016.)

Viheralueiden palveluiden kehittämisen tavoitteet:

- Alueella säilytetään monipuolinen tarjonta erilaisia viheralueiden palveluita.
- Leikkipaikkojen verkosto pidetään riittävällä tasolla koko alueella.
- Monet alueen pienistä leikkipaikoista ovat vaatimattomasti varustettuja tai peruskorjauksen tarpeessa. Kehitetään leikkipaikkoja.
- Maastotarkastelujen perusteella aluesuunnitelmassa on osoitettu peruskorjaukseen priorisoitavaksi kaksi keskeistä leikkipaikkaa: leikkipaikka Tuhkimo Roihuvuoressa ja Kerttulinpuisto osana Herttoniemenrannan puistoketjun suunnittelutarvetta. Lisäksi hanke-ehdotuksena on esitetty Mäenlaski-janpuiston peruskorjausta.
- Työn yhteydessä on tunnistettu jatkoselvitys- ja kehitystarvetta laajemmalle, mielellään koko kaupungin mittakaavassa tehtävälle leikkipaikkojen palvelulinjaukselle ja verkostotarkastelulle.

Kuva 34. Tuorinniemen uimaranta.

Kuva 35. Porolahdenpuiston koiraitaus.

Kuva 36. Länsi-Herttoniemen viljelypalsta-alue Fastholman ja Herttoniemen liikuntapuiston välissä.

3.2.3 Ekologisten verkostojen kehittämisen tavoitteet

Sininen verkosto

Suunnittelualueen sininen verkosto koostuu kolmesta valuma-alueesta: Mustapuron, Viikinojan ja Porolahdenpuron valuma-alueista. Puroista merkittävimmät ovat Mustapuro ja Porolahdenpuro; lisäksi alueella on kaksi pienehköä lampea. Purot ja kosteikot ovat maisemallisesti tärkeitä, mutta niillä on keskeinen rooli myös virkistykseen, hulevesien hallinnan ja luontoarvojen kannalta. Pohjavesialueita suunnittelualueella ei ole. Vesistöjen äärellä sijaitsee toimintoja, jotka aiheuttavat riskejä. Riskien hallintaa parannetaan parantamalla hulevesien hallintaa ja laadullista käsittelyä.

Erityisessä tarkkailussa tulisi olla luonnonsuojelualueille laskevien ojien vedenlaatu. Kaupungin lumenvastaa- ja suotuvuutta parannetaan parantamalla johtavat avo-ojien kautta Vanhankaupunginlahden Natura-alueelle. Lumen ja sulamisvesien mukana alueelle kulkeutuu erilaisia maa-aineksia, vieraslajien kasvinosia ja siemeniä, sekä roskia, mikromuovia, suolaa ja muita herkälle ympäristölle haitallisia aineita.

Alueella on paljon rantaviivaa, ja meri vaikuttaa ilmastoon ja kasvillisuuteen oleellisesti. Vaihteleva topografia yhdistettynä merenrantaan aikaansaa lämpötilan vuorokautisia ja vuotuisia eroja, ja lisää ilman kosteutta. Porolahden ja Strömsinlahden rakennetuilla rannoilla merivesitulvat ja jäiden liikkeet aiheuttavat rakennetuille rannoille eroosiota. Rakennettuja rantoja vahvistetaan eroosiota vastaan.

Maisemallisesti ja virkistykseen kannalta merenrannat ja pienvesistöt ovat erittäin tärkeitä. Rantojen ja vesistöjen saavutettavuutta kehitetään parantamalla reittiä ja lisäämällä oleskelualueita rantaan.

Kuva 37. Porolahdenpuro on suurelta osin voimakkaasti rakennettu ja muotoiltu ojaksi. Porolahdenpuistossa se on muotoiltu luonnonmukaisesti ja sen yli kulkee viehättäviä puusiltoja.

Puot

Mustapuro on lähdevaikutteinen kaupunkipuro, joka saa alkunsa Kontulan kirkon ympäristöstä ja laskee mereen Strömsinlahdessa. Puroympäristö on tärkeä virkistys- ja luontokohde, ja se on myös linnustollisesti arvokas. Helsingin pienvesiohjelman mukaan kehittämistoimenpiteiksi on mainittu vedenlaadun parantaminen, maisema- ja virkistysarvojen lisääminen sekä luontoarvojen säilyttäminen. Mustapurolle on laadittu hoitosuunnitelma.

Valurinoja kokoaa Herttoniemen yritysalueen hulevesiä, ja sillä on myös tärkeä ekologinen merkitys Valurinpuiston alueella. Valurinpuistossa on potentiaalia kehittää hulevesien laadullista hallintaa.

Kuva 38. Mustapuro on tärkeä maisemallinen elementti ja ekologinen yhteys Strömsinlahdenpuistossa.

Läpäisemättömät pinnat

Suunnittelualueen läpäisemättömien pintojen osuuksia tarkasteltiin pienvaluma-alueittain. Läpäisemättömien pintojen osuus vaihtelee 8-68 prosenttiin. Hyvin läpäiseviä alueita ovat Vanhankaupunginlahden rannat Kivinokasta Viikin rajalle asti. Rakennetuilla asuin- ja teollisuusalueilla läpäisemättömien pintojen osuus on suuri. Erityisen korkea se on Herttoniemenrannassa, osin Länsi-Herttoniemessä sekä Herttoniemen yritys-alueella. Korkeaa prosenttia muualla selittää katujen ja teiden sekä kallioalueiden pinta-alojen suuri osuus, vaikka alue muutoin olisikin yleisilmeeltään vihreä.

Sinisen verkoston tavoitteet

Sinisen verkoston tavoitteet voidaan jakaa kolmeen pääluokkaan: Tulvien ja vedenlaadun hallintaan, elinympäristöjen tilan parantaminen ja ennallistaminen sekä virkistyskäytön mahdollisuuksien parantaminen. Alla on eritelty suunnittelualueen tavoitteet näille kolmelle pääryhmälle.

Tulvien ja vedenlaadun hallintaan liittyvät tavoitteet:

- Hulevesien määrällisen ja laadullisen hallinnan kehittäminen erityisesti Herttoniemen yritysalueella mm. viherkatuja kehittämällä, muilla sekaviemäröidyillä alueilla sekä Herttoniemen rannassa (jossa paljon läpäisemättömiä pintoja).
- Herttoniemen yritysalueella Valurinpuistossa Valurinojan kehittäminen hulevesikohteena.
- Laajojen nurmialueiden kehittäminen siten, että niille sijoitetaan hulevesiä viivytäviä aiheita ennen vesien johtamista vesistöihin.
- Tulvahuippuja tasaavien luonnonkosteikkojen säilyttäminen.
- Erillisviemäröinti nykyisille sekaviemäröidyille alueille.

Kuva 39. Kosteikkoalue Strömsin venesataman länsipuolella.

Elinympäristöjen tilan parantamiseen ja ennallistamiseen liittyvät tavoitteet:

- Rantabiotooppien elinvoimaisuuden turvaaminen keinoina mm. vieraslajien torjunta, hydrologiset olosuhteet ja vedenlaadun hallinta.
- Mustapuron virkistys- ja elinympäristöarvon parantaminen (taimenpuro, hulevesiselvitys tekeillä).
- Porolahden ja Strömsinlahden rakennettujen rantojen eroosiotorjunta ja elinympäristöjen parantaminen.
- Porolahdenpuron osittainen ennallistaminen, mm. nykyisen uoman mutkittelun lisääminen (Helsingin pienvesiohjelman mukaisesti).

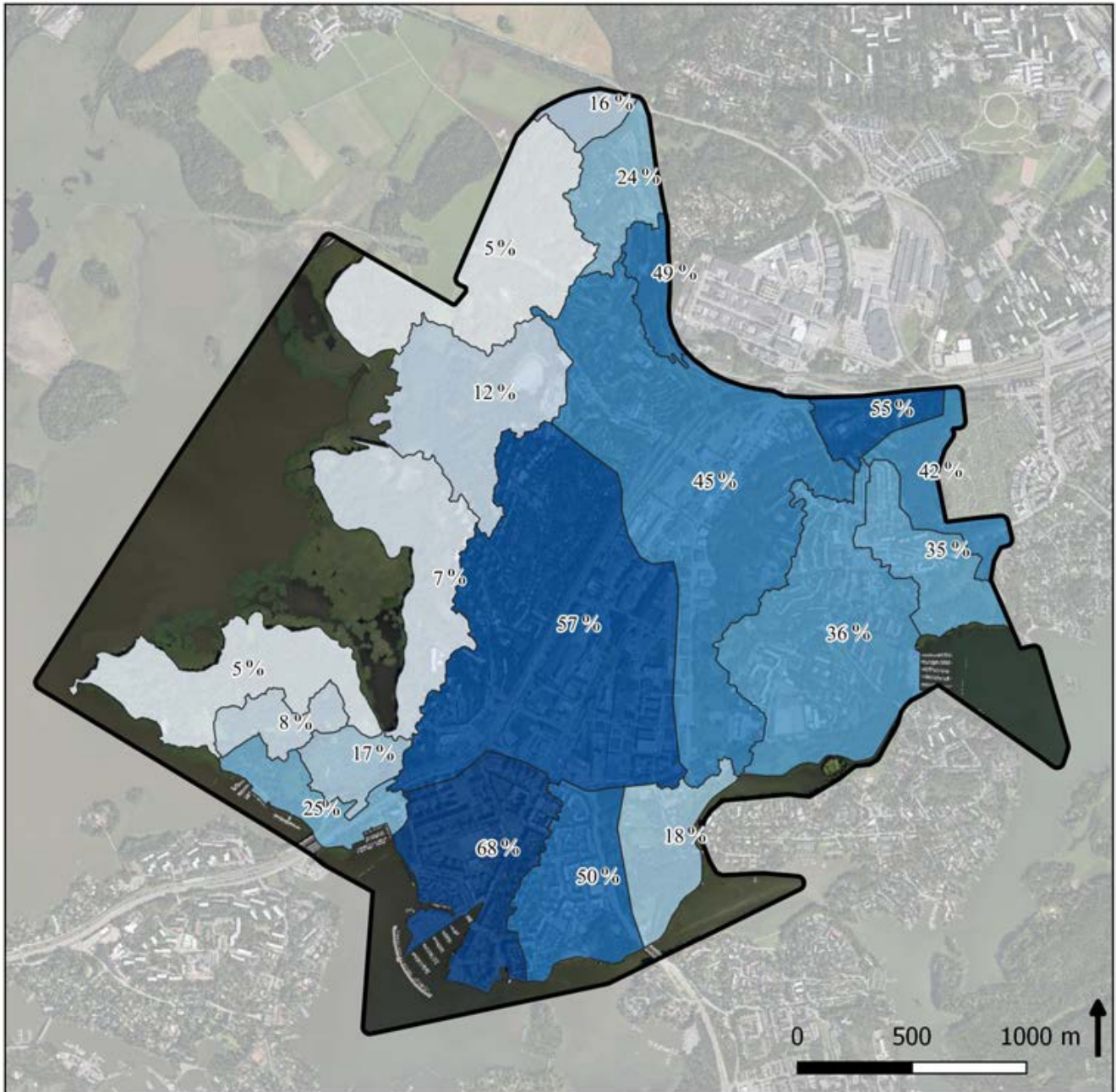
Virkistyskäytön mahdollisuuksiin liittyvät tavoitteet:

- Rantareitin virkistyskäyttöarvon parantaminen maisema- ja luontoarvot huomioon ottaen. Reitin opastuksen, jatkuvuuden ja levähdyspaikkojen kehittäminen.
- Vesiaiheiden elämyksellisyyden korostaminen hulevesien käsittelyn kehittämisen yhteydessä, esim. Kirsikkapuiston, Porolahdenpuiston ja Strömsinlahdenpuiston alueilla.
- Vanhankaupunginlahden puolella luontoarvojen säilyttäminen ja parantaminen tulee olla aina kaiken virkistyskäytön kehittämisen lähtökohta.
- Porolahden ja Strömsinlahden puolella painotus virkistyskäytön kehittämisen ohella kulttuuriympäristön ja luontoarvojen vaalimisessa.
- Ranta- ja vesialueiden saavutettavuuden parantaminen reitistöjä ja oleskelualueita kehittämällä, esimerkiksi lisäämällä laitumaisia oleskelupaikkoja tai reittiosuuksia.

Kuva 40. Eroosion vaikutusta Strömsinlahdenpuistossa Mustapuron suulla.

□ Suunnittelualue [1] ■ Osavaluma-alue, prosenttiluku ilmoittaa läpäisemättömien pintojen osuuden

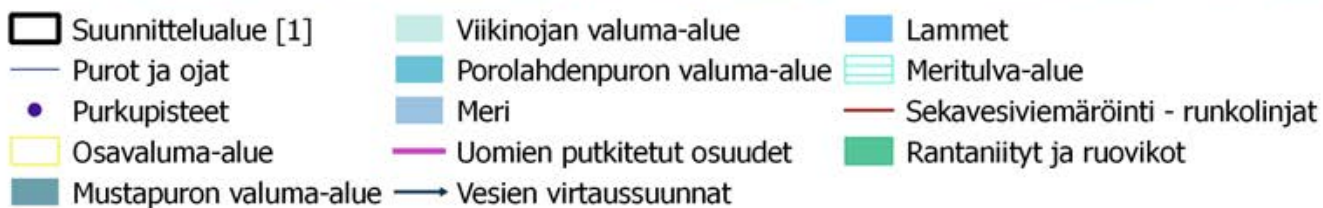
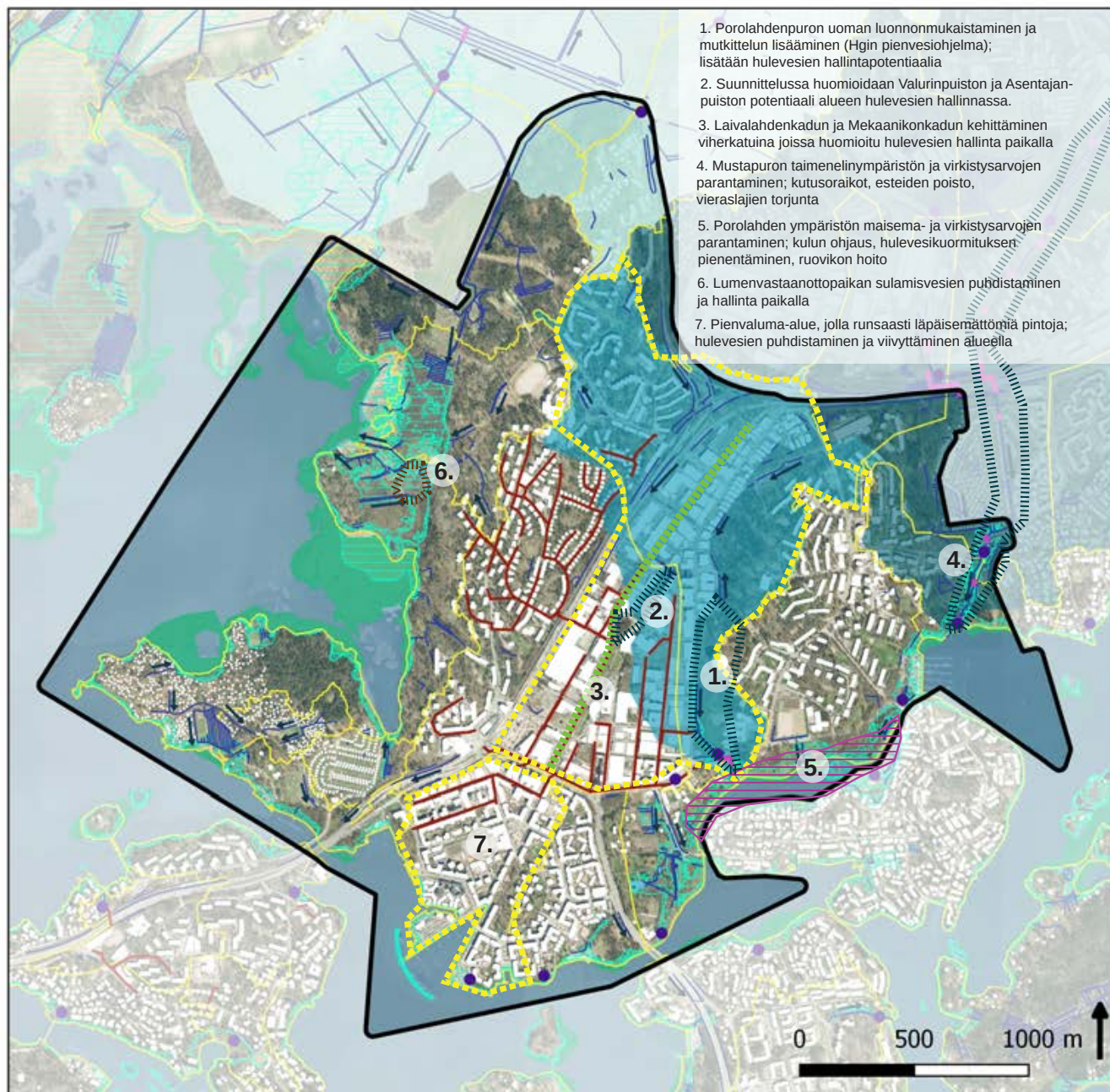
© Helsingin kaupunki.

Aineistot: HSY:n seudullinen maanpeiteaineisto 2016, Osavaluma-alueet Helsingin kaupunki 2012.

Taustakartta: Helsingin karttapalvelu, Ortoilmakuva 2017.

Kuva 41. Läpäisemättömien pintojen osuus suunnittelualueen osavaluma-alueilla. Läpäisemättömien pintojen osuus on suurin Herttoniemenrannan ja Herttoniemen yritysalueen kohdalla.

Sinisen verkoston kehittämistavoitteet:

Hulevesien laadullisen hallinnan kehittäminen; alue, jolla paljon läpäisemättömiä pintoja ja/tai sekaviemärointi	Ranta- ja vesialueen virkistysarvon, kulutuskestävyyden ja tulviin varautumisen parantaminen; kulunohjaus, tulvariskialueella eroosion torjunta ja rannan luontaisen vyöhykkeisyyden säilyttäminen
Puro-, oja- tai rantaympäristöjen parantaminen; elinympäristöjen parantaminen, virkistysarvon lisääminen, hulevesien puhdistuspotentiaalin lisääminen	Hulevesien hallinnan kehittäminen katutilassa kasvillisuutta hyödyntäen

Kuva 42. Sininen verkosto. Osa Länsi-Herttoniemestä, yritysalueesta ja Roihuvuoresta kuuluu Porolahdenpuron valuma-alueeseen. Mustapuron valuma alueeseen kuuluu Roihuvuoren itäosa. Viikinojan valuma-alueeseen kuuluu Länsi-Herttoniemen pohjoisosaa.

Metsä- ja puustoinen verkosto

Alueen länsireunan Vanhankaupunginlahden rantoja ja Natura-aluetta seuraileva metsäinen vyöhyke liittyy Viikki-Kivikko-Sipoonkorpi ja Viikki-Vantaanjoki-Haltia metsäisiin runkoyhteyksiin. Yhteys on myös osa Helsingin itäistä vihersormea. Vanhankaupunginlahden

alueella yhdistyy kaksi Helsingin vihersormea, jotka ovat Viikki-Kivikko ja Helsingipuisto. Kivikosta viheryhteyden olisi mahdollista jatkua paikallisena yhteytenä Itäväylää myötäillen Kalasatamaan asti.

Metsä- ja puustoinen verkoston tavoitteet:

- Runkoyhteyteen sisältyvät yli 4 hehtaarin laajuiset ydinmetsät tulee säilyttää, ja kehittää viheryhteyksiä ydinmetsien välillä. Esimerkiksi maisemanhoidossa tulee kiinnittää huomiota siihen, ettei ydinmetsiä pirstota ja säilyvät riittävän leveinä vyöhykkeinä. Ydinmetsien välillä tulee säilyttää ja kehittää vähintään 30 m leveitä puustoisia käytäviä. Myös niiden reunavyöhykkeiden tulee olla monikerroksellisia.
  - Roihuvuoren puoleinen vihersormiyhteys on alueellisesti tärkeä puustoinen yhteys, johon liittyvät metsät ovat pienialaisia rantametsiä. Yhteyttä kehitetään alueellisesti merkittävä puustoisena yhteytenä, johon sisältyy erityisesti ranta- ja tulvametsiä ja joka kytkeytyy puronvarsien puustoiisiin yhteyksiin.
  - Itäväylä ja metrorata muodostavat merkittävän ja vaikeasti ohitettavan esteen puustoinen verkoston yhteyksille. Se myös katkaisee runkoyhteyden Kivinokan kohdalla. Vihersillalla, joka palvelisi niin virkistystä kuin ekologista yhteyksiä, voisi olla mahdollista kehittää poikittaisia yhteyksiä. Roihuvuoren pohjoispuolelle on esitetty mahdollinen kohta, johon voitaisiin tutkia vihersiltaa.
  - Muut puustoinen verkoston epäjatkuvuuskohdat sijoittuvat suunnittelualueen reunalle. Näillä kohdin metsäisten saarekkeiden välillä voidaan kehittää "askelkiviä" tai "maisemakäytäviä".
- (ks. Metsä- ja puustoinen verkosto, opas verkoston huomioimiseksi Helsingin kaupunkisuunnittelussa. KYMP 2019. <https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/julkaisu-05-19.pdf>)
- Vanhat asuinalueet kuten Länsi-Herttoniemi ja Roihuvuori, joilla on paljon varttunutta puustoa muodostavat puustoinen verkoston tukialueita. Erityisen tärkeitä tukialueet ovat silloin, kun ne sijoittuvat runkoyhteyksien yhteyteen, kuten Länsi-Herttoniemen puustoinen asuinalue selänne metsän vieressä.
  - Herttoniemen yritysalueella on hyvin vähän puustoa. Alueelle tulee lisätä katupuustoa ja puuryhmiä ja kehittää samalla alueen yleisilmettä, viihtyisyyttä ja pienilmastoa. Leveistä viherkaduista kehitetään paikallisia yhteyksiä ja niihin liittyvät puistikot muodostavat viheryhteyksien askelkiviä.
  - Herttoniemenrannassa on vähän puustoa ja osa katupuustosta on huonokuntoista. Aluetta kehitetään tukialueena, ja kiinnitetään huomiota puustoon ja sen lisäämiseen kaikessa alueen kehittämisessä.
  - Luonnonhoidon piirissä olevien alueiden osalta tavoitteena on, että mahdollisimman suuri osa puustosta saisi uudistua luontaisesti, ja lahoppuuta jätettäisiin mahdollisuuksien mukaan mahdollisimman paljon metsiin.

Kuva 43. Länsi-Herttoniemessä ja Roihuvuorella on paljon puustoa- ja metsäverkoston tukialueita, joissa kasvaa varttunutta puustoa.

Kuva 44. Metsä- ja puustoinen verkosto.

- Suunnittelualue [1]
 Puusto 10-20 m
 Puusto yli 20 m

© Helsingin kaupunki
 Aineistot: HSY:n seudullinen maanpeiteaineisto 2016
 Taustakartta: Helsingin kantakartta 2019

Metsä- ja puustoinen verkoston yhteydet ja kehittämistavoitteet

← → runkoyhteys ↔ alueellinen yhteys ↔ paikallinen yhteys - - - - - kehitettävä yhteys	 metsä- ja puustoinen verkoston kehitettävä katkoskohta: tavoitteena yhteyden vahvistaminen (mahdollisia vaihtoehtoja jatkotarkastelussa esimerkiksi "askelkivet" tai runkoyhteydellä vihersilta) pienilmaston, kävely-ympäristön ja kaupunkikuvan parantaminen puustoa lisäämällä puustoinen verkoston tukialueena ylläpidettävä alue, varttunutta ja kookasta puustoa piholla ja yleisillä alueilla ydinmetsä (yli 4 ha)

Niittyverkosto

Alueella on kaksi merkittävää avointen elinympäristöjen kokonaisuutta, joissa on myös lukuisia luonto- ja kulttuuriarvoja.

Vanhankaupunginlahden, Länsi-Herttoniemen selänne-metsän ja asuinalueen kokonaisuuteen sisältyy ruovikkoalueita, perinneniittyjä ja kallioketoja. Ruovikkoalueet ovat reheviä ja kosteita niittyjä, perinneniityt taas kuivia, kallioalueille sijoittuvia kallioketoja. Alueella myös vanhoja, umpeenkasvaneita pihapiirejä, joissa on jäljellä niittymäistä kasvillisuutta ja puutarhakasveja. Alue on ensisijaisesti metsäverkoston runkoyhteys, mutta sen lomaan muodostuu myös pienialaisten niittyjen verkosto. Pohjoisessa alue kytkeytyy Viikin peltoihin ja laidunalueisiin sekä Viikinojan varren tulvaniittyihin. Etelässä kokonaisuuteen linkittyy mm. Kivinokan siirtolapuutarhat.

Roihuvuoren ja Porolahden rantavyöhykkeelle muodostuu merkittävä avointen ja puoliavointen elinympäristöjen vyöhyke, joka kytkeytyy merenlahtiin ja pienenvesiin (Porolahdenpuro, Mustapuro, kartanopuiston lammet). Kokonaisuuteen sisältyy sekä merkittäviä kulttuuriympäristöjä (Herttoniemen kartanoympäristö ja Strömsinlahdenpuisto) että erilaisia avoimia rantapuistoja ja tulvaniittyjä.

Kuva 45. Kalliokedot ovat alueelle tyypillisiä. Roihuvuoren vesitornin juurella kasvaa mm. keto-orkkia ja kalliokieta.

Niittyverkoston tavoitteet:

- Monipuolistetaan puronvarsiympäristöjen luontoarvoja puuston ja avoimien niittyalueiden mosaikilla, ja torjutaan haitalliset vieraslajit mahdollisuuksien mukaan. Vieraslajien torjunnassa ensisijaisena ovat luontoarvoiltaan erityisen arvokkaat alueet (Vanhankaupunginlahden Natura-alue ja Mustapuro).
- Roihuvuori-Herttoniemenranta niittyverkostoa kehitetään muuttamalla vähäisessä oleskelukäytössä olevia nurmialueita osittain niityiksi monimuotoisuuden lisäämiseksi. Näitä ovat erityisesti ranta-alueiden läheisyyteen ja puustosaarekkeisiin sekä mahdollisiin hulevesikos-teikoihin liittyvät nurmialueet.
- Perinne- ja arvoniittyjen arvon säilyttäminen riittävällä hoidolla (Kipparvuori, Herttoniemen ja Strömsin kartanopuistojen niityt).
- Länsi-Herttoniemen selänne-metsän vanhojen, hävinneiden huviloiden umpeenkasvaneiden pihapiirin ja niittyjen kunnostus sekä ottaminen hoidon piiriin.
- Ruovikot ovat tärkeitä elinympäristöjä mm. monille linnuille ja ne suodattavat ja sitovat hulevesien mukana rannikkovesiin valuvia ravinteita. Kosteikkokasvillisuus on myös tehokas hiilensitoja. Ruovikkoisten ranta-alueiden virkistyskäyttöä kehitetään ensisijaisesti muilla keinoin kuin vesistöä ruoppaamalla. Ruovikoiden säännöllistä niittoa voidaan toteuttaa pienialaisesti harkituissa paikoissa maiseman avaamiseksi, esimerkiksi Porolahdella.
- Kehitetään ja ylläpidetään niittyverkoston tukialueita. Herttoniemen yritysalueella voidaan suosia pölyttäjäkasvillisuutta esimerkiksi hulevesirakentamisessa ja viherkatoilla (ns. pölyttäjien askelkivet). Länsi-Herttoniemessä erityisesti avoimien kallioniittyjen ja -ketojen säilymistä pyritään edistämään kulunohjauksella ja säilyttämällä avoimuus maisemanhoidossa.

Kuva 46. Porolahdenpuiston laajoja nurmialueita on mahdollista kehittää ylläpidon keinoin osittain niittymäiseksi puustoisten saarekkeiden läheisyydessä. Kuvassa nurmikon seassa kukkii mukulaleinikki.

Kuva 47. Niittyverkosto.

	Suunnittelualue [1]		Siirtolapuutarhat ja palstaviljelyalueet
	Arvoniitty		Avoin puisto tai piha-alue, enimmäkseen nurmea
	Niityt		Rantaniityt ja ruovikot
	Pellot		Avokalliot ja kalliokedot

Niittyverkoston kokonaisuudet, joissa ylläpidetään ja kehitetään yhteyksiä alueiden välillä:

- rantaniityt, nurmet ja ruovikot; erilaisten avoimien ja sulkeutuneiden alueiden mosaiikki
- rinteiden ja lakialueiden kuivat niityt ja kalliokedot; kulun ohjaus ja kulumisen ehkäisy
- alueelle ominaisia merenranta- tai perinne-/ kulttuuriympäristön niittyjä, pölyttäjille tärkeää lajistoa
- arvokkaat laajat yhtenäiset ruovikkoalueet

- nykyinen tai kehitettävä tukialue, tarve pölyttäjien askelkiville; pienialaiset niityt, pölyttäjäkasvien suosiminen istutuksissa, kukkivat viherkatot, pihaniitty
- vieraslajihavainnot tai vieraslajien riskikohde; kiinnitettävä erityistä huomiota vieraslajien torjuntaan

3.3 Toimenpidetarpeet

Toimenpidetarpeisiin on kirjattu yleisten alueiden, viheralueiden ja katu ympäristöjen investointi-, peruskorjaus- ja kunnostustarpeet. Lisäksi on kirjattu alueella tyypillisesti toistuvista kunnostus- ja kehittämistarpeista selvitystarpeet, kaavamuutos- ja liikennesuunnittelutarpeet ja mahdollisuudet. Toimenpidetarpeet on kartoitettu vertaamalla alueen tavoitteita ja nykytilaa. Havaitut puutteet ja muut toimenpidetarpeet on kirjattu työn aikana tehdyillä maastokäynneillä kaupungin maastokartoitusjärjestelmä MobileNoteen.

Alueen luonnonhoidon tavoitteet on esitetty luvussa Luonnonhoito. Maisemanhoidon tavoitteet on esitetty aluekohtaisesti yksilöityinä aluekorteissa.

Koko aluetta koskevat yleiset tavoitteet:

- Virkistysyhteyksien parantaminen paljon käytetyillä reiteillä ja alueilla, joista yhteys puuttuu (huomioiden kuitenkin aluekokonaisuuden moninaiset suojeluarvot).
- Esteettömien reittiyhteyksien kehittäminen eri käyttäjäryhmille sopiviksi.

3.3.1 Katualueet

Suunnittelualueen kadut ilmentävät omaa aikakauttansa ja ne ovat yleisesti ottaen hyväkuntoisia. Päälyste- ja reunatukivaurioita esiintyy paikallisesti eikä vakavia rakenteellisia vaurioita juurikaan esiinny, koska alueen maaperä on pääosin hyvin kantavaa. Porolahdesta Siilitien metroasemalle Herttoniemen yritysalueen halki työntyvä savikaistale näkyy Sahaajankadulla ja Mekaanikonkadulla muihin katuihin verraten lisääntyneinä päälystevaurioina. Maaperäolosuhteet korostuvat peruskorjaustarpeeseen esitetyillä kaduilla, sillä ne sijoittuvat savikaistaleille. Merkittävimpiä puutteita koko suunnittelualueella ilmenee toiminnallisuudessa esteettömyyden ja liikenneturvallisuuden näkökulmasta. Erityisesti liittymäalueiden liikenneturvallisuus ja asukkaiden keskuudessa koettu turvattomuus ovat asioita, joihin tulee kiinnittää erityistä huomiota ja parantaa liittymäalueita palvelemaan paremmin erityisesti kevyen liikenteen käyttäjiä. Tarvekartoituksessa havaittiin myös puutteita katujen kuivatuksessa.

Länsi-Herttoniemen pääosin 1950-luvulla rakentamiseen liittyvä katuverkosto on ikään nähden hyväkuntoista. Merkittävimmät peruskorjaus ja kunnostamistarpeet sijoittuvat tarvekartoituksen perusteella Hiihtomäentien liittymäalueille liikenneturvallisuuden parantamiseen sekä esteettömyyden parantamiseen Siilitiellä. Iän puolesta alueen kadut ja rakenteissa oleva kunnallistekniikka tulevat lähitulevaisuudessa peruskorjaustarpeeseen ja peruskorjaukset olisi syytä yhteensovittaa alueen vesihuoltosaneerauksien yhteyteen. Tarvekartoituksessa havaittiin asuntokatujen osalta harvaksen sadevesi-

Kuva 48. Puutteellisia suojatieratkaisuja Hiihtomäentiellä.

Kuva 49. "Limputettuja" sadevesikaivoja Susitiellä.

kaivoja ja sadevesikaivoja oli myös ”limputettu”. Katujen rakenteet tulisikin kunnostaa kokonaisuudessaan erillisenä hankkeena tai yhteisenä kunnallisteknisenä hankkeena, esimerkiksi alueellisen vesihuoltosaneerauksen yhteydessä. Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut-kuntayhtymällä on esitetty HSY Vesihuolto aluesaneeraus Länsi-Herttoniemi investointiohjelmassa 2023-2026. Tämän laadittavan aluesuunnitelman voimassaoloaikana on 2020-2029.

Suojateiden esteettömyyttä ja merkintöjä tulisi parantaa katujen peruskorjausten ja -kunnostamisien sekä päällystystöiden yhteydessä. Esteettömyyden tavoitteelliset tasot eivät toteudu suunnittelualueella, suojatiemaa-laukset ovat useilla kaduilla kuluneita, diagonaaleja ja usein niistä puuttuu suojatien jatke eroteltujen ja yhdistettyjen jalankulku- ja pyöräteiden yhteydestä.

Katujen peruskorjausten ja kunnostamisten yhteydessä materiaalivalintoihin ja niiden kestävyys- sekä ylläpidettävyyteen eri liikennemuodot huomioiden kiinnitetään erityistä huomiota. Mahdollista nykyisten materiaalien hyödyntämistä toisaalle tulee selvittää investointihankkeiden yhteydessä. Esimerkiksi olemassa olevilla linja-autopysäkeillä Herttoniemenrannassa nykyinen betonikiveys tulee uusia kestävämpään kaupunkikuvallinen ilme huomioiden.

Herttoniemen yritysalueen katutilat ovat mitoitukseltaan leveitä ja toiminnallisuudeltaan yksinkertaisia. Tarvekar-toituksessa havaittiin katupuiden huono kunto ja paikoin rakenteen ja kuivatuksen osalta huonokuntoisia ka-tuosuuksia sekä puutteita suojateiden määrässä. Erityi-sesti Laivalahdenkatua ja Mekaanikonkatua tulisi kehit-tää yritysalueen maankäyttöä ja toimintoja kehittäessä.

Herttoniemenrannassa katutilan yksityiskohtiin ja ma-teriaaleihin tulisi jatkossa kiinnittää nykyistä enemmän huomiota. Katupuiden rungonsuojat ovat monin paikoin

vaurioituneet tai ne puuttuvat kokonaan. Monissa koh-din juuristosuojat ovat painuneet ja puissa esiintyy run-kovaurioita joko olosuhteiden tai ylläpidon aiheuttamina. Herttoniemenrannassa katupuiden kunto huonon kas-vualustan ja tilanpuutteen vuoksi aiheuttaa ongelmia.

Katupuita on yleisesti ottaen melko vähän suunnitte-lualueella; ne sijaitsevat pää- tai kokoojakaduilla mel-ko pitkinä riveinä. Herttoniemenrannassa katupuita on käytetty enemmän ja tavanomaista monipuolisemmin.

Suunnittelualueella on suhteellisen vähän aukioita.

3.3.2 Viheralueet

Herttoniemessä on kattava, eri luonteisten viheraluei-den verkosto ja hyvä virkistysreitistö. Viheralueet ovat keskenään hyvin eri tyyppisiä, vaihdellen laajoista luonnonsuojelualueista pieniin, rakennettuihin kortteli-puistoihin. Luonnonsuojelualueiden toimenpidetarpeet on kirjattu lukuun Luonnonhoito.

Viheralueilla on paljon lomittaisia ja päällekkäisiä arvo-ja: luonto-, virkistys- ja kulttuuriympäristöarvoja. Vihe-ralueiden toimenpidetarpeet liittyvät nykyisten arvojen yhteensovittamiseen ja vaalimiseen sekä reitistöjen ja viihtyisyyden parantamiseen. Osa viheralueista on peruskorjauksen tarpeessa. Osa kaipaa pienempiä kunnostustoimenpiteitä, kuten kalusteiden vaihtoa tai kasvillisuuden hoitotoimenpiteitä.

Herttoniemen uusien täydennysrakennuskohteiden toteutuessa kaupunki tiivistyy, viheralueiden käyttäjä-määrät kasvavat ja herkissä kohteissa tarvitaan jat-kossa paikoittain kulun ohjausta. Reittien opastuksen kehittäminen ja levähdyspaikkojen lisääminen paran-tavat reittien saavutettavuutta.

Kuva 50. Herttoniemenrannassa on kattava, ajoneuvoliikenteestä eroteltu kävelyn ja pyöräilyn reitistö, joka on tiiviissä kaupunkirakenteessa ilmeeltään puolijulkinen. Näkymä Linnanrakentajantieltä Rouvienpolulle.

3.3.3 Luonnon- ja maisemanhoito

Aluesuunnitelmassa esitetään maisemanhoidon tavoitella kuviokohtaista suunnittelua karkeammalla tasolla. Määrittelyn lähtökohtina ovat alueen kulttuurihistoriallisia arvoja, maiseman ominaispiirteitä ja ekosysteemipalveluja säilyttävät ja kehittävät tai palauttavat toimenpidetarpeet.

Kuviokohtainen toteutustason luonnon- ja maisemanhoidon suunnitelma laaditaan seuraavassa suunnitteluvaiheessa aluesuunnitelmassa esitettävien tavoitteiden mukaisesti. Suunnitelma laaditaan vuorovaikutteisesti asukkaiden ja asukasjärjestöjen kanssa.

Suunnittelualueella kaiken metsien ja metsäisten alueiden hoidon keskeisin tavoite on suunnitelmallinen monimuotoisuuden lisääminen. Hoitotoimenpiteet kohdistetaan harkitusti siten, että ne luonnon arvokohteet, jotka tulee säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina, jätetään hoitotoimenpiteiden ulkopuolelle. Metsien monimuotoisuutta lisätään myös hoidoin keinoin. Esimerkiksi harventaminen ja pienpuuston hoito parantavat metsien kerroksellisuutta ja sekapuustoisuutta, jotka ovat luonnontilaisen metsän tunnusmerkkejä. Lisäksi toimenpiteiden avulla kasvatetaan monimuotoisuuden kannalta tärkeän lahopuun määrää.

Hoidon tarpeen tarkastelu luonnonhoidon piirissä olevilla alueilla

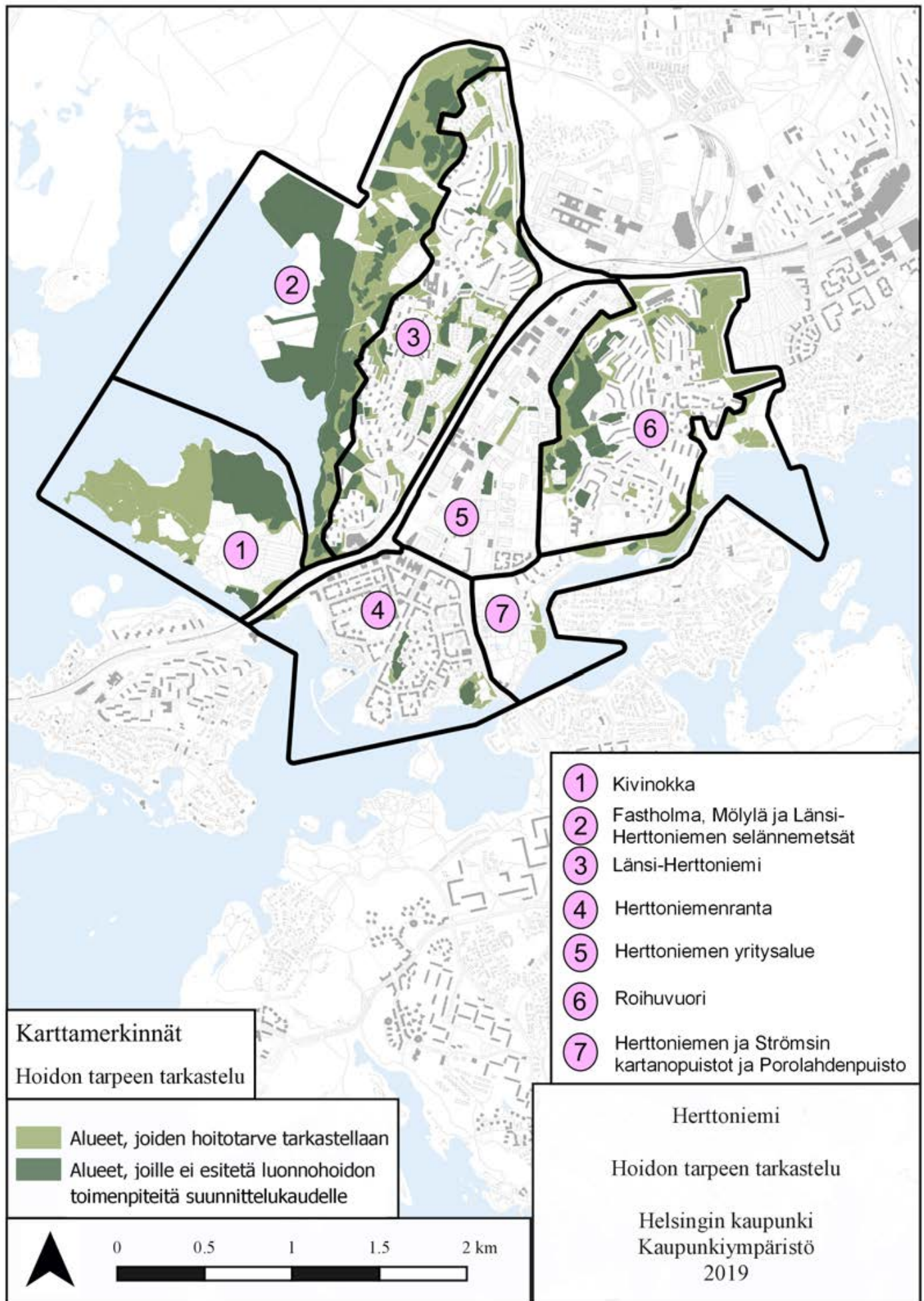
Hoidon tarpeen tarkastelu -kartassa on lähtökohtaisesti määritelty ne alueet, jossa on katsottu, ettei niillä tarvitse edes tarkastella hoitoa ja toisaalta myös ne alueet, joissa hoidon tarpeen tarkastelu on katsottu tarpeelliseksi. Hoidon ulkopuolisia alueita on eniten Herttoniemen selänteen metsäalueella (osa-alue 2), jossa lähes kaikki virallisista ulkoilureiteistä ja tonteista kauempana olevat metsäalueet ovat hoidon tarkastelun ulkopuolella. Lisäksi näitä alueita on muuallakin suunnittelualueella mm. kaikilla laajemmilla kallioalueilla, korveksi/kosteikoksi määritellyllä alueella ja muilla alueilla, jotka eivät ole kosketuksissa infraan. Alueita, jossa ei ole lähtökohtaisesti tarvetta tarkastella hoitoa, on tässä vaiheessa suunnitteluprosessia noin puolet alueen pinta-alasta. Kuviokohtainen toteutustason luonnon- ja maisemanhoidon suunnitelma laaditaan seuraavassa suunnitteluvaiheessa tässä esitettävien tavoitteiden mukaisesti. Suunnitelma laaditaan vuorovaikutteisesti asukkaiden ja asukasjärjestöjen kanssa.

Hoidon tarkastelun ulkopuolelle jäävät kaikki nykyiset ja tulevat luonnonsuojelualueet. Niille laaditaan jatkossa Ympäristöpalvelujen toimesta omat hoito- ja käyttösuunnitelmat. Lisäksi osa reiteistä, teistä ja tonteista kauempana olevat alueista jää tarkastelun ulkopuolelle, koska ne ei eivät ole lähtökohtaisesti sijainniltaan sellaisia alueita, joissa tulisi tarkastella puuston turvallisuuteen ja elinvoimaisuuteen liittyviä seikkoja. Myös inventoinnissa todetut arvokkaat luontokohteet on jätetty toimenpidetarkastelun ulkopuolelle.

Luonnon- ja maisemanhoidon tavoitteet:

- Luonto-, maisema- ja kulttuuriarvojen säilyttäminen ja kehittämien osana suunnittelualueen erityispiirrettä.
- Siniselle verkostolle esitettyjen toimenpiteiden jalkauttaminen.
- Metsä- ja puustoisen verkoston monimuotoisuuden tukeminen yleisesti, ja verkoston parantaminen kehittämällä epäjatkuvuuskoh-tien puustoa. Erityisesti kehittämistarvetta on kahden vihersormen välisten poikittaisten yhteyksien parantamiseen. Esteiden ylittämisen mahdollisuuksia tulee myös tutkia, esim. vihersiltaa hyödyntämällä.
- Niitty- ja ketoalueiden ylläpitäminen tarkoituk-senmukaisilla hoitotoimenpiteillä ja kulunoh-jauksella sekä umpeenkasvaneiden niittyjen ennallistaminen. Myös laajojen nurmipintojen osittainen kehittäminen niityiksi luontaisilla ja vähän käytetyillä alueilla kuten ojien ja uomien varsilla sekä puustoisten saarekkeiden läheisyydessä.
- Herttoniemen metsät ovat runsaspuustoisia ja arvokkaita hiilivarastoja ja hiilinieluja ilmasto-muutoksen torjunnassa. Tämän turvaaminen myös tulevaisuudessa tarkoittaa metsäisten ja puustoisten alueiden ylläpitämistä kasvul-lisina, peitteisinä, puustollisesti monilajisina sekä eri-ikäisinä luonnon- ja maisemanhoidol-lisin keinoin. Tämä tavoite on samalla myös yksi Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpide-ohjelman toimenpiteistä.

Alue 1 – Kivinokka

Kivinokan mökkialueella lähes kaikki metsäinen alue on myös samalla osa mökkien pihapiiriä ja alueella on myös runsas reitistö ja erilaisia palveluita. Osa-alueen luonnonhoidon tavoitteita ovat mökkipihojen, reittien, teiden ja tonttien läheisten metsien turvallisuus, elinvoimaisuus, viihtyisyys sekä metsän luontoarvojen kehittäminen parantamalla hoidon keinoin alueen metsien kerroksellisuutta ja monilajisuutta. Alueen eteläosan arvokas tervaleppäinen rantametsä on C5 arvometsäluokassa. Luonnonhoidon tavoitteita toteutetaan mm. yksittäisten puiden poistolla ja hoidettavaksi määritellyn alueen yleisellä pienpuuston hoidolla, jossa harvennetaan ylitieheää vesakkoa ja sieltä poimitaan kasvatuskelpoisia tulevan puusukupolven yksilöitä esiin.

Kuva 52. Kivinokan metsäiset alueet liittyvät tiiviisti kesämaja-alueen mökkien pihapiireihin.

Alue 2 – Länsi-Herttoniemen selännemetsät, Mölylä ja Fastholma

Osa-alueen luonnon- ja maisemanhoidon tavoitteena on ylläpitää ja kehittää alueen merkittäviä luonto-, maisema- ja kulttuuriarvoja, sekä huolehtia ulkoilureittien (talvisin latujen), teiden ja tonttien puuston turvallisuudesta, puuston elinvoimaisuudesta, huonokuntoisimman puuston uudistumisesta ja yleisestä reunametsien viihtyisyydestä ja kulkukelpoisuudesta.

Tärkeimpiä alueen luonnon monimuotoisuuteen liittyviä arvoja ovat paikoittainen puuston luonnontilaisuus, paikoittainen puuston korkea ikä ja lahoppuustoisuus ja kaikki edellä mainittuja tekijöitä indikoivat eliöt ja eläimistö, kuten esim. käävät ja sammaleet (ks. tarkemmin luontotietojärjestelmä). Lisäksi koko Herttoniemen selänteen metsäalueella on laajempi merkitys vihersormena ja ekologisena käytävänä. Alueen luontoarvokohteet jäävät kokonaan toimenpidetarkastelun ulkopuolelle kehittymään täysin luonnontilassa. Huomattava osa alueesta on nykyistä tai tulevaa suojelualueutta, ks. hoitoluokkakartta merkintä S. Lisäksi suojelualueiden ulkopuoliset arvokkaimmat luonnonarvokohteet on hoitoluokitettu C5 arvometsäksi, ks. hoitoluokkakartta merkintä C5.

Alueen ulkoilureittien (talvisin latujen), teiden ja tonttien lähiympäristöt ovat toimenpidetarkastelun piirissä, ks. hoidon tarkastelu- ja hoitoluokkakartassa näkyvät tummanvihreät alueet. Nämä metsäalueet ovat olleet jo edellisilläänkin hoitokierroksilla hoidon piirissä ja ne poikkeavatkin rakenteeltaan tästä syystä monissa kohdin suojelualueista tai kauempana reiteistä olevista enemmän luonnontilaisemmista metsistä. Tämän osa-alueen luonnonhoidon tavoitteita ovat reittien (talvisin latujen), teiden ja tonttien läheisten metsien turvallisuus, elinvoimaisuus, viihtyisyys, paikoittainen puuston uudistaminen, sekä ulkoilumetsien luontoarvojen kehittäminen parantamalla hoidon keinoin niiden kerroksellisuutta ja monilajisuutta. Näihin tavoitteisiin päästään mm. yksittäisten puiden poistolla, paikoittaisella puuston harventamisella, muutaman huonokuntoisimman reitinvarsipuuston uudistamisella ja hoidettavaksi määritellyn alueen yleisellä pienpuuston hoidolla, jossa harvennetaan ylitieheää vesakkoa ja sieltä poimitaan kasvatuskelpoisia tulevan puusukupolven yksilöitä esiin.

Alue 3 – Länsi Herttoniemi

Kyseisen alueen luonnonmukaiset viheralueet ovat pääosin toisistaan erillään olevia pienehköjä alueita. Ne ovat pääosin kallioisia alueita, mutta mukana on myös muutama rehevämpi alue. Lisäksi alueella on Itäväylän ja Siilitien vieressä olevat suojametsävyöhykkeet.

Tällä osa-alueella metsäisten alueiden hoidon tavoitteena on puuston elinvoimaisuus, turvallisuus ja viihtyisyys reittien, teiden ja tonttien lähetyillä, sekä suojametsäominaisuuksien ja jalopuuston ylläpito ja kehittäminen. Myös vanhimman puuston uudistumisesta on huolehdittava. Osa-alueen luontoarvot kohdistuvat pääasiassa alueen vanhapuustoihin kallioalueisiin ja jalopuustoon. Tämän osa-alueen luonnonhoidon tavoitteisiin päästään mm. yksittäisten puiden poistolla, paikoittaisella puuston harventamisella ja hoidettavaksi määritellyn alueen yleisellä pienpuuston hoidolla, jossa harvennetaan ylitteä vesakkoa ja sieltä poimitaan kasvatuskelpoisia tulevan puusukupolven yksilöitä esiin. Lisäksi hoitotoimenpitein edistetään jalopuuston elinvoimaisuutta ja määrää.

Alue 4 – Herttoniemenranta

Alueella on vain muutamia pieniä luonnonmukaisia alueita, jotka ovat suurimmaksi osaksi kallioisia. Suurin yksittäinen luonnonmukainen alue on osa-alueen kaakkoislaidalla Tuoriniemessä. Lisäksi alueen pohjoisosassa on jalopuustoinen metsikkö. Luonnonhoidon tavoitteena luonnonmukaisilla alueilla on reittien, tonttien ja teiden varsien puuston turvallisuus ja viihtyisyys. Tähän tavoitteeseen päästään yksittäisten puiden poistolla ja pienpuuston hoidolla edellä mainituille reitin- ja tontinvarsikuviolle.

Alue 5 – Herttoniemen yritysalue

Alueella on vain muutamia pieniä metsäisiä luonnonmukaisia alueita, joista osa on myös puoli-avoimia niittyalueita. Luonnonhoidon tavoitteena on reunapuuston turvallisuus ja viihtyisyys. Tähän tavoitteeseen päästään yksittäisten puiden poistolla ja pienpuuston hoidolla edellä mainituille reitin, teiden, - ja tontinvarsikuviolle.

Alue 6 – Roihuvuori

Alueella on paljon ylitteitä hoitamatta jääneitä metsiä. Alueella on paikoin todella paljon eriasteista ja vaihteista lahoppua. Lisäksi aluskasvillisuus on hoitamattomaa ja ylitteä. Tilanne on pahin Marjaniemen siirtolapuutarhan viereisellä metsäalueella Hiidenkirnujenrinteellä, jonka puusto on jo paikoin täysin romahtanut ja metsässä liikkuminen on hyvin hankalaa. Alueelta on tullut valituksia metsän hoitamattomuudesta.

Tämän osa-alueen luonnonhoidon tavoitteita ovat reittien, teiden ja tonttien läheisten lähivirkistysmetsien turvallisuus, elinvoimaisuus, paikoittainen puuston pienimuotoinen uudistaminen, viihtyisyys sekä luontoarvojen kehittäminen parantamalla hoidon keinoin lähivirkistysmetsien kerroksellisuutta, monilajisuutta ja niiden uudistumista. Näihin tavoitteisiin päästään mm. yksittäisten puiden poistolla, paikoittaisella puuston harventamisella.

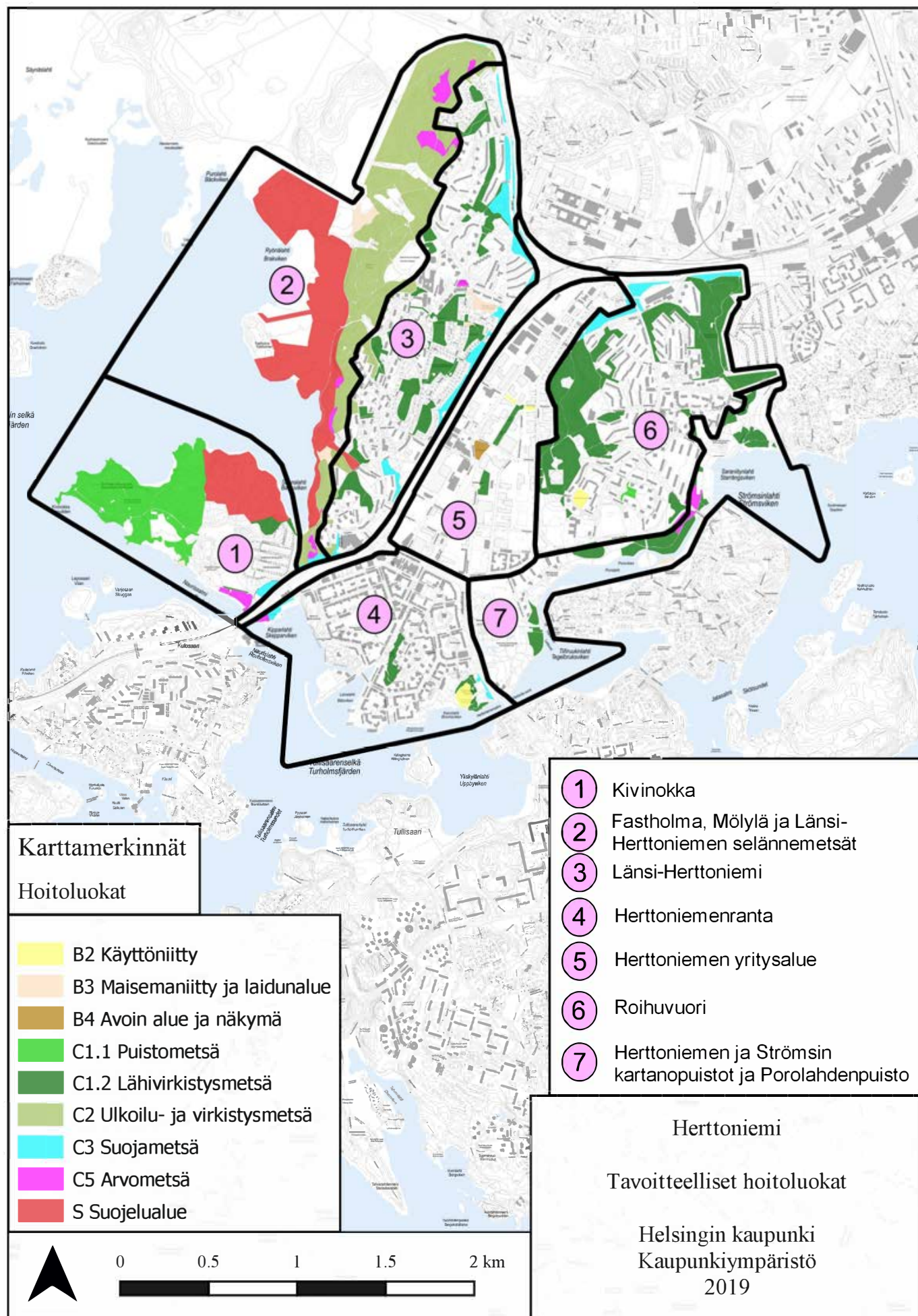
Tällä osa-alueella sijaitsee myös Roihuvuoren metsäinen selännealue, jossa on vaihtelevaa eri-ikäistä ja lajista puustoa. Tämän osa-alueen luonnonhoidon tavoitteita ovat reittien, teiden ja tonttien läheisten metsien turvallisuus, elinvoimaisuus, viihtyisyys sekä metsän luontoarvojen kehittäminen parantamalla hoidon keinoin lähivirkistysmetsien kerroksellisuutta ja monilajisuutta. Näihin tavoitteisiin päästään mm. yksittäisten puiden poistolla, paikoittaisella puuston harventamisella ja hoidettavaksi määritellyn alueen yleisellä pienpuuston hoidolla, jossa harvennetaan ylitteä vesakkoa ja sieltä poimitaan kasvatuskelpoisia tulevan puusukupolven yksilöitä esiin.

Alue 7 – Strömsin- ja Porolahden luonnonmukaiset alueet

Alue koostuu pääosin lehtipuuvaltaisista toisistaan erillään olevista metsäsaarekkeista ja niitä yhdistävistä avoimista niitty- ja nurmialueista. Tämän osa-alueen luonnonhoidon tavoitteita ovat reittien, teiden ja tonttien läheisten metsien turvallisuus, elinvoimaisuus, viihtyisyys sekä metsän luontoarvojen kehittäminen parantamalla hoidon keinoin lähivirkistysmetsien kerroksellisuutta ja monilajisuutta. Lisäksi kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kartanokohteita ylläpidetään ja hoidetaan ohjeiden mukaisesti. Näihin tavoitteisiin päästään mm. yksittäisten puiden poistolla, paikoittaisella puuston harventamisella ja hoidettavaksi määritellyn alueen yleisellä pienpuuston hoidolla, jossa harvennetaan ylitteä vesakkoa ja sieltä poimitaan kasvatuskelpoisia tulevan puusukupolven yksilöitä esiin.

Kuva 53. Suunnittelualueen metsien ja niittyjen tavoitteelliset hoitoluokat pääpiirteissään. (Lähde: KYMP.)

3.3.4 Hoitoluokkien muutostarpeet luonnonhoidon piirissä olevilla alueilla

Luonnonmukaisille alueille eli metsille, niityille ja pelloille on esitetty hoitoluokat inventoinnin pohjalta B-, C ja S-hoitoluokkiin käyttäen pohjana valtakunnallista hoitoluokitusta. Tämä hoitoluokitus kuvaa osaltaan kunkin alueen ominaispiirteitä eli onko kyseinen alue metsäinen vai puoliavoin tai avoin. Lisäksi hoitoluokituksella määritellään kuvion mahdollisen hoidon tavoitteiden lähtökohtia. Esimerkiksi C3 suojametsissä on tarkoitus hoitaa metsiä niin, että näiden metsien suojametsävaikutus olisi mahdollisimman hyvä eli niitä hoidettaisiin kerroksellisenä ja elinvoimaisena melulta, pölyltä ja epätoivotuilta näkemiltä suojaavana metsinä. B-hoitoluokissa taas eriasteisesti avoimet ja hoidetut niittyalueet on alaluokiteltu kunkin avoimen alueen luonteen ja hoitotarpeen mukaan.

Herttoniemen alueella S-hoitoluokat ovat nykyisiä tai tulevia suojelualueita, näitä on yhteensä peräti 25 prosenttia alueen kaikkien luonnonmukaisten alueiden pinta-alasta. Suojelualueiden ulkopuoliset luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeimmät kohteet on huomioitu C5 arvometsinä (3 %). Arvometsiksi on luokiteltu

mm. kosteikkoja, korpimaisia alueita, reheviä jalopuustoisia lehtoja ja runsaslahopuustoisia sekä vanhapuustoisia kangasmetsiä. Herttoniemen selänteiden suojelualueiden ulkopuoliset luonnonmukaiset alueet ovat pääosin C2.1 ulkoilumetsiä, tällä on haluttu korostaa sitä, että alue on erittäin kovassa ulkoilukäytössä, joka osaltaan ohjaa alueen hoidon tavoitteita. Näitä alueita on 26 prosenttia koko suunnittelualueen pinta-alasta. Suojametsät C3 ovat pääosin Itäväylän ja Viikintien varressa. Muut alueet on hoitoluokitettu pääosin C1.2 lähivirkistysmetsiksi (28 %). Lisäksi alueella on jonkin verran (2 %) avoimia ja puoliavoimia niittyalueita.

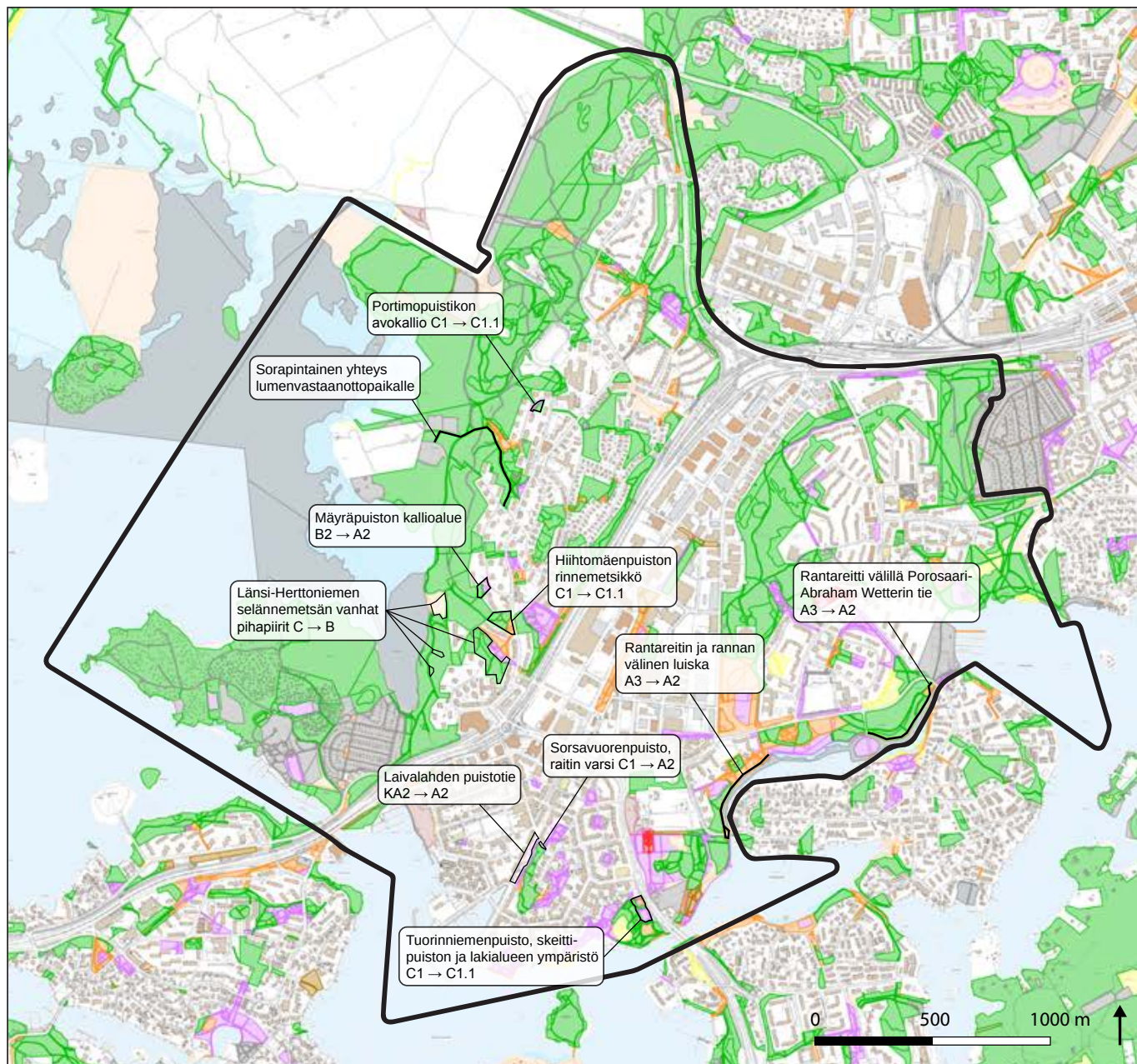
Länsi-Herttoniemessä asuinalueelta selännemetsään siirryttäessä reittien varrella ja selännemetsän tärkeiden näköalapaikkojen kohdalla on useita maisemallisesti merkittäviä mäntyjä. Mäntyjen kohdalla ei kannata tehdä varsinaista hoitoluokan muutosta, mutta ne huomioidaan hoitotoimenpiteitä tehtäessä. Tällaisten yksittäisten tärkeiden mäntyjen tai mäntyryhmien kohdalta poistetaan vesakko ja mäntyjen latvuksia häiritsevät puut.

Kuva 54. Komeat männyt näkymälinjan päätteellä tuodaan paremmin esiin hoitotoimenpiteiden avulla.

Kuva 55. Viheralueiden hoitoluokitusten muutosehdotukset.

 A1 Edustusviheralue	 B4 Avoin alue ja näkymä
 A2 Käyttöviheralue	 B5 Arvoniitty
 A3 Käyttö- ja suojaviheralue	 B6 Ruovikko
 B1 Maisemapelto	 C Metsä
 B2 Käyttöniitty	 H1 Hoitoluokittelematon
 B3 Maisemaniitty ja laidunalue	

© Helsingin kaupunki
Aineistot: Viherosien hoitoluokat, kartta.hel.fi
Taustakartta: Helsingin kantakartta 2019

3.3.5 Hoitoluokkien muutostarpeet puistoissa

Hoitoluokkien muutostarpeet puistoissa liittyvät kunnostamis- ja ylläpitoimenpiteisiin, jotka on mahdollista toteuttaa ilman varsinaisia investointihankkeita. Ylläpidon vuosittaiset kustannukset nousevat hoitoluokan noustessa esimerkiksi C-luokasta A-luokkaan ja vastaavasti laskevat, jos hoitoluokkaa lasketaan. Osa tässä mainituista kohteista on mukana myös investointihankkeissa. Paras lopputulos saadaan, jos on mahdollista toteuttaa sekä investointihanke että hoitoluokan muutos. Pelkillä hoitoluokkien muutoksilla voidaan saada hyviä tuloksia ja hoitoluokkaa nostamalla on mahdollista siirtää puistojen peruskorjaustarvetta eteenpäin. Hoitoluokan nostamisen kustannukset ovat pieniä verrattuna investointihankkeiden toteuttamiseen.

Hoitoluokkien muutostarvetta puoliavoimilla alueilla on Länsi-Herttoniemen selännemetsässä sijaitsevien vanhojen pihapiirien kohdalla. Hävinneiden huviloiden ympäristössä tarvitaan ensin kunnostusta ja muutamien puiden kaatoa. Pihapiirit on tarpeen muuttaa C-luokasta B-luokkaan ja ylläpitää niiden monipuolista, kulttuurivaikutteista kasvillisuutta niittämällä. Jo pelkillä hoitoluokkien muutoksella on näiden alueiden osalta mahdollista saada aikaan elämyksellistä ympäristöä ja monimuotoista kaupunkiluontoa sekä nostaa esiin alueen kulttuurihistoriaa.

Mäyräpuistossa A3 hoitoluokkaa jatketaan kallion päälle. Näin puisto saadaan liitettyä luontevalla ja siistillä liukumalla selännemetsään. Puiston hoitotasoa nostamalla peruskorjaustarvetta voidaan siirtää ja alueen yleisilmettä kohentaa.

Portimopuistikon avokallio-osuus muutetaan hoitoluokkaan C1.1.

Tuorinniemen puistossa hoitoluokkien C1 ja A2 kontrasti on liian suuri. Skeittipuiston ja lakialueen ympäristössä uusi hoitoluokka korvaamaan C1:n on C1.1.

Länsi-Herttoniemen viheralueiden pohjoisosan sora-pintainen reitti toimii myös huoltoajoväylänä Herttoniemen lumenvastaanotto paikalle ja Staran varikolle. Hoitoluokan nosto tälle reitille.

Hiihtomäentien ja Mäenlaskijantien kohdalla sijaitseva Hiihtomäenpuisto on tärkeä portti Länsi-Herttoniemen asuinalueelta selännemetsään. Hiihtomäenpuiston rinnemetsikön hoitoluokka nostetaan C1 hoitoluokasta C1.1 ja puiston nurmialueita kehitetään niittymäiseksi.

Sorsavuorenpuistossa raitin varren hoitoluokka nostetaan hoitoluokasta C1 hoitoluokkaan A2.

Rantareitti välillä Porosaari-Abraham Wetterin tie nostetaan hoitoluokasta A3 hoitoluokkaan A2. Lisäksi rantareitillä välillä Johan Sederholmin tie-Porosaari reitin ja rannan välinen luiska nostetaan hoitoluokasta A3 hoitoluokkaan A2.

3.3.6 Jatkoselvitys- ja muut suunnittelu-tarpeet

Herttoniemen alueella on havaittu useita jatkoselvitys- ja suunnittelutarpeita:

- Hulevesien laadulliseen käsittelyyn liittyvät selvitys- ja suunnittelutarpeet, erityisesti Porolahdenpuiston alueella.
- Viheryhteyksien parantamiseen liittyvät suunnittelutarpeet, poikittaiset yhteydet ja vihersillan mahdollisuuden tarkastelu.
- Rantareitin kokonaisvaltainen kehittämissuunnitelma (opastus, esteettömyys, yhtenäisyys, riiteyskohtien ja reittihierarkian selkeyttäminen), Länsi-Herttoniemen selännemetsän osuudella erityisesti kulttuuribiotooppien ennallistaminen.
- Rantareitillä Porolahden kohdalla rumpujen kunnostus.
- Herttoniemen yritysalueen vihreän infran mahdollisuuksien kokonaisvaltainen kartoitus eli auditointi.
- Hirvitien paikoitusalueen käytön selvitys.
- Viheralueiden hoitovastuiden tarkastaminen (vuokra-alueet).
- HSY:n aluesaneerauksen yhteydessä sivukatu- ja liittymien, kadunylitysten, pyöräilyn ja linja-autopysäkkien tarkastelu. Vastuu Like, yhteistyössä Kamu.
- Lumenvastaanotto paikan ja Staran varikon suunnittelu.
- Mäyräpuiston ja Portimopolun puiston kasvillisuusinventointi sekä hoito- ja kehittämissuunnitelma.
- Länsi-Herttoniemen ja Roihuvuoren alueella (kulttuurivaikutteisen kasvillisuuden) kasvillisuusinventointi ja alueellinen kehittämissuunnitelma.
- Länsi-Herttoniemen vanhojen huvilojen pihapiirien kulttuurivaikutteisen kasvillisuuden ennallistaminen, niittyjen kehittämisen ja hoidon suunnittelu. Niittylähtöisen puiston konseptin kehittäminen ja pilotointi.
- Strömsin kartanopuiston perusselvitykset, kunnostussuunnitelma, sekä hoito- ja kehittämissuunnitelma.
- Herttoniemenrannan pikkupuistojen sarjan hoito- ja kehittämissuunnitelma: Margareetanpuisto, Sis-selenpuisto ja Kerttulinpuisto.

Kuva 56. Yksityiskohta Herttoniemen selännemetsässä.

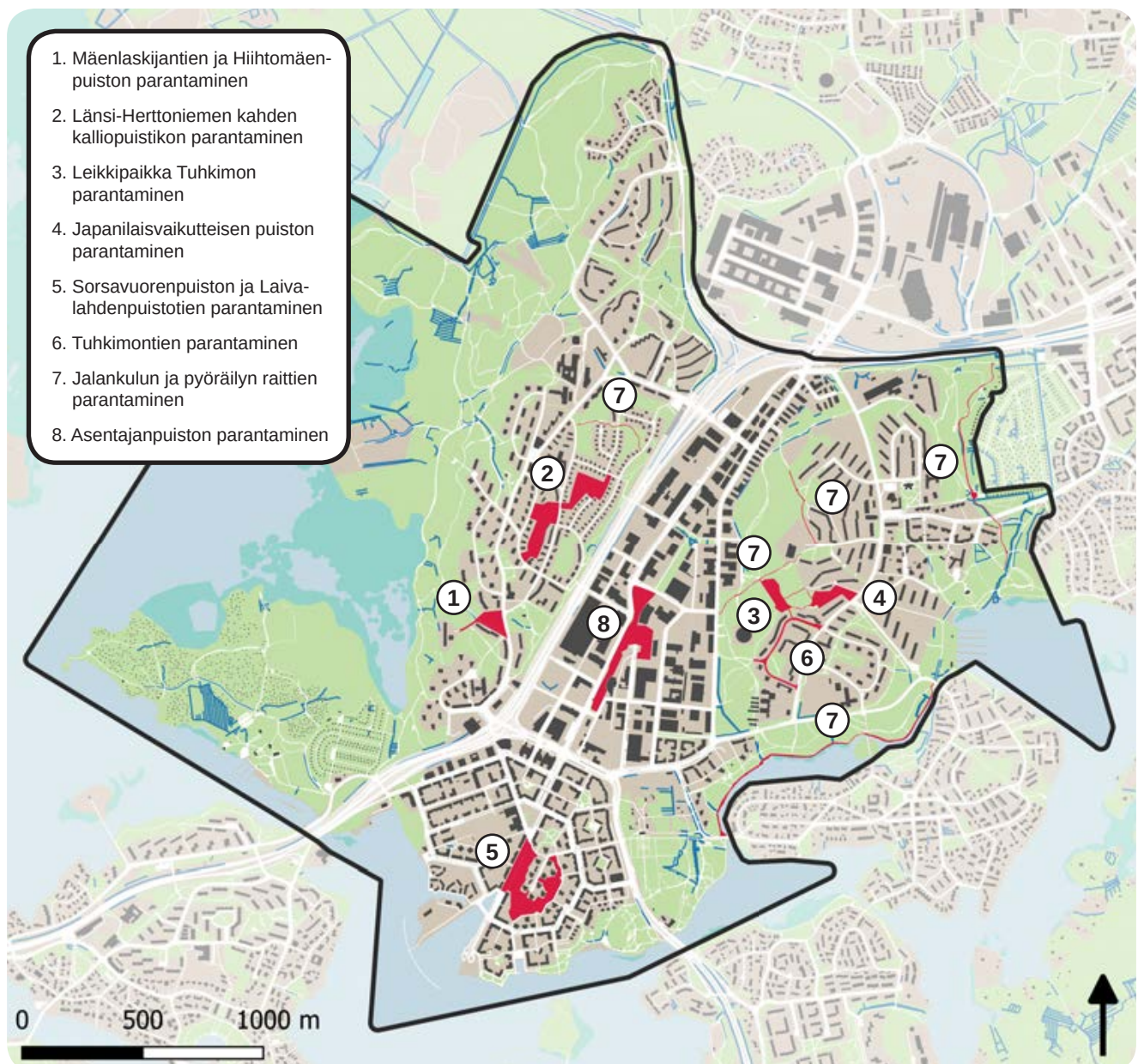
4 HANKE-ESITYKSET

4.1 Hankkeiden valinnan perusteet

Aluesuunnitelman maastoinventointien ja vuorovai-
kutuksen tuloksena alueelta tunnistettiin useita erita-
soisia ja -laajuisia kunnostamis- ja kehittämiskohteita.
Näistä valittiin yhteensä kahdeksan investointirahaa
edellyttävää kohdetta aluesuunnitelman hankeoh-
jelmaan seuraavalle 10-vuotiskaudelle. Hankkeiden
valintaperusteina ovat kohteiden kunnon ja turvalli-
suuden parantaminen sekä koko alueen kehittäminen
suunnitelman strategisten tavoitteiden mukaisesti.
Osa näistä kohteista nousi esille myös asukaspalaut-
teissa. Asukaspalautteita saatiin Herttoniemen Kau-
punginvision karttakyselystä, syksyllä 2018 pidetyistä
työpajoista sekä alkusyksyllä 2019 järjestetystä Kerro-
Kantasi-verkkokommentoinnista (tulossa).

Aluesuunnitelman laatimisen yhteydessä priorisoita-
vaksi valikoituneista kohteista on laadittu hankeohjel-
mat. Tässä kappaleessa on esitetty tiivistetysti hanke-
kohteiden yleiskuvaus sisältäen kohteiden nykytilan,
asukaspalautteen, tärkeimmät tavoitteet sekä alusta-
vat toimenpiteet kohteiden korjaamiseksi. Hankeohjel-
mat jäävät kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupalve-
lun sisäiseen käyttöön.

Muita tunnistettuja kunnostuskohteita parannetaan ta-
vanomaisten ylläpitotoimenpiteiden yhteydessä. Lisäk-
si osalle maastotyöskentelyssä esiin nousseille koh-
teille on jo käynnissä korjaussuunnitelma. Laajempia
aluekokonaisuuksia voidaan pohtia osana kaavoitusta.

Kuva 57. Hankkeet kartalla.

4.2 Hankkeiden kuvaukset

4.2.1 Mäenlaskijantien ja Hiihtomäenpuiston parantaminen

Nykytila

Mäenlaskijantiellä on vaurioita, jotka kertovat rakenteellisista ongelmista. Kadun loppuosuus on paremmassa kunnossa kuin alkuosuus. Katu routii keskeltä ja puiden juuret nostavat ja rikkovat päällystettä pohjoisreunalla. Hulevesien ohjauksessa on myös puutteita. Hanke-ehdotukseen liittyy myös talvihoitoluokituksen muutosehdotus.

Mäenlaskijantie on osa pääreittiä Länsi-Herttoniemen selännemetsän virkistysalueille. Mäenlaskijantietä kulkee palvelulinjan bussi, jolla on ahdasta liikkuu katupyssäköinnin takia.

Asukaspalaute

Vuorovaikutuksessa kadun pohjoispuolen puistikkoa (Hiihtomäenpuisto) toivottiin niittymäisemmäksi ja ekologisesti rikkaammaksi.

Tavoitteet

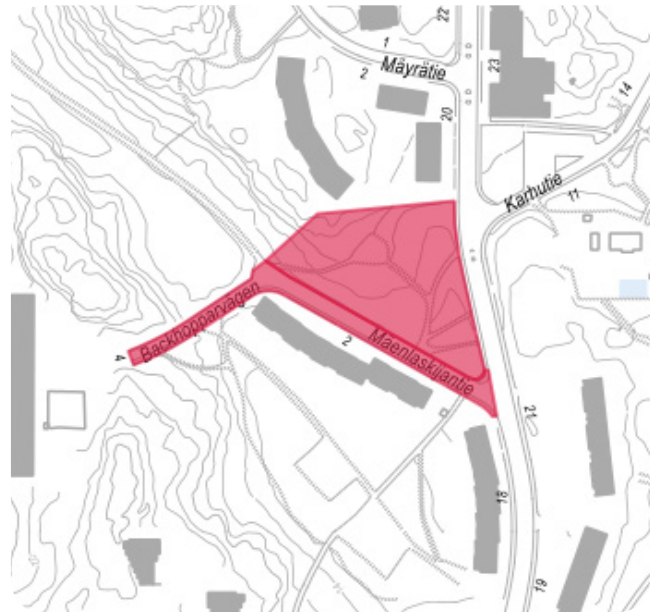
Mäenlaskijantien kunnostuksen suunnittelun yhteydessä tutkitaan, voidaanko Hiihtomäentien ja selännemetsän viheralueen välistä jalankulun yhteyttä parantaa lisäämällä raittisuutta kadun reunaan puiston laidalle.

Hanke liittyy kaupunginosavision teemoihin ”porti luontoon” ja ”rantavyöhykkeen kehittäminen”. Yhteys on yksi merkittävimpiä Herttoniemen kaupunkirakenteen ja Länsi-Herttoniemen selännemetsän välillä. Luontevasta maaston mukaan syntyneestä yhteydestä kertoo tielinjauksen pitkä ikä. Mäenlaskijantien ja siitä viheralueelle jatkuvan raitin linjaus näkyy jo muun muassa isojako- ja senaatin kartoilla ja reitti on ollut yksi Herttoniemen kartanon ja Vanhankaupunginlahden välisistä reittiyhteyksistä. Vanhoilla kartoilla näkyy myös ”vinterväg”, eli jään yli kulkeva yhteys mantereelta lahdelta. Hiihtomäenpuistosta löytyy myös muinaisrannan kivikko.

Toimenpiteet

Kehitetään Hiihtomäenpuiston yhteyksiä helposti suunnistettavaksi reitiksi ja portiksi metsäselänteeseen ja Hiihtomäentien välillä. Myös opastusta kehitetään. Huomioidaan saapumissuuntina sekä metsäselänne, metroaseman suunta, että yritysalueen tulevat uudet asuinalueet ja Roihuvuori (Suunnittelijankadun uusi silta ja Susitien-Konemestarinkadun alikulku).

Nykyisin Mäenlaskijantie on talvihoitoluokassa b, muutosesityksenä on siirto c-luokkaan muiden tonttikatujen tapaan. Katusuunnitelman päivittäminen koko Mäenlaskijantielle, koska ongelmia on monia.

Kuva 58. Hankkeen laajuus.

Kuva 59. Hiihtomäenpuiston komeat männyt toimivat porttina Länsi-Herttoniemen selännemetsään.

4.2.2 Länsi-Herttoniemen kahden kallio- puistikon parantaminen

Nykytila

Länsi-Herttoniemessä on useita pieniä kallioisia puistikkoja, joista osa on kunnostuksen tarpeessa. Kallio-
puistikot ovat Länsi-Herttoniemen vaalittava erityis-
piirre ja tärkeä osa RKY-aluetta.

F.E. Sillanpään puiston länsi-itä suuntainen raitti on kunnostuksen tarpeessa. Kunnostuksen toteutustapa tulee olla hienovarainen, jotta ympäristön arvoja voidaan kunnioittaa ja säilyttää rakentamisen aikana.

Toinen vastaava on Susitie-Karhutien puistometsä. Alueella hoitamaton kivituhkakenttä ja penkki, huonokuntoinen asfalttikäytävä Susitieltä ja hienot mutta vaaralliset portaat Karhutieltä. Kohde on todennäköisesti kaupunginpuutarhuri Bengt Schalinin suunnitelma.

Asukaspalaute

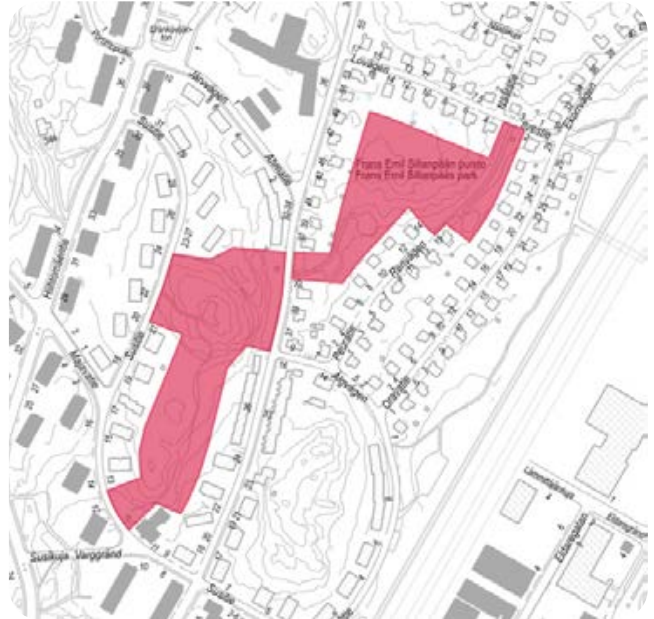
Molempia reittiosuuksia toivottiin asukastilaisuudessa parannettaviksi.

Tavoitteet

Tavoitteena on varmistaa puistikoiden turvallisuus ja hyvä käyttökunto. Samalla turvataan RKY-alueen arvojen säilyminen. Hanke-ehdotus liittyy kaupunginosavision ”arkkitehtuuripolku” -teemaan.

Toimenpiteet

Puistoihin sijoittuvien rakenteiden kunnostus. Rakenteet kunnostetaan niin, että ne ovat turvallisia käyttää, sopivat alueen luonteeseen ja aikakauden tyyliin; esimerkiksi reittejä ei ole tarkoitus leventää nykyisestä.

Kuva 60. Hankkeen laajuus.

Kuva 61. Karhutieltä Susitie-Karhutien puistometsään johtavat portaat.

4.2.3 Leikkipaikka Tuhkimon parantaminen

Nykytila

Leikkipaikka Tuhkimo sijaitsee laajan metsäisen aluepuiston keskellä, kahden kallioisen selänteen välisessä suojaissassa laaksossa, ja on siksi hyvin suosittu käyttäjiensä keskuudessa. Puisto on perustettu 1960-luvulla ja siellä oli pitkään myös leikkipuistotoimintaa. Altaan ympäristöä muutettiin 1990-luvulla ja puisto on peruskorjattu kokonaisuudessaan 2000-luvun alussa. Leikkipaikkaa reunustavat rinteet ovat luonnonpuustoiset. Leikkipaikan keskiosassa on avointa nurmea ja kivituhkapintaa istutuksineen ja rakenteineen. Puiston käyttöasteeseen nähden kalusteet ja varusteet ovat suhteellisen hyväkuntoisia jatkuvan perusparannuksen vuoksi. Betonirunkoiset penkit ovat kuitenkin huonossa kunnossa. Puiston itälaidalla on pintavesiongelmia huolimatta peruskorjausten yhteydessä tehdyistä kuivatuksen parantamistoimenpiteistä. Leikkipaikkaa rajaavat istutusalueet ovat huonossa kunnossa.

Viehättävä puisto on ollut vahvasti Roihuvuoriseuran ja asukasaktiivisuuden huolenpidon ja kiinnostuksen kohteena. Varhaiskasvatusviraston leikkipuistotoiminta siirtyi ensin väliaikaisesti ja sitten pysyvästi Prinsintielle vuonna 2008 ja huonokuntoinen leikkipuistorakennus purettiin vuonna 2011. Roihuvuoriseura ylläpitää alueella parakeissa Tuhkimon kylätaloa. Leikkipaikan yhteydessä on myös käyttäjien omatoimisesti rakentama skeittipaikka.

Asukas palaute

Puisto on asukkaiden keskuudessa hyvin suosittu rauhallisen sijaintinsa vuoksi. Lisääntynyt ilkivalta, koirien ulkoilutus leikkipaikalla ja puiston raja-alue ulkoilureittiä vasten ovat epäkohtia. Myös skeittipaikasta on valitettu. Asukastilaisuuksissa puisto sai hyvää palautetta, vaikka sen varustetaso koettiin vaatimattomaksi.

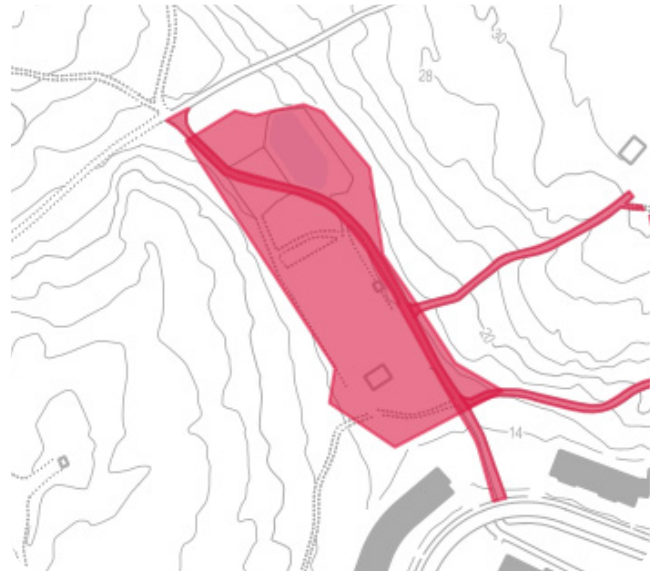
Tavoitteet

Puistoa kehitetään ja hoidetaan turvallisena ja viihtyisenä leikki- ja toimintapuistona eri ikäisille käyttäjille. Puiston ilme säilytetään, mutta varusteita ja kalusteita uusitaan huomioiden muuttunut käyttäjäkunta ja turvanormit. Puiston kuivatusta parannetaan.

Toimenpiteet

Puisto edellyttää peruskorjausta erityisesti kalusteiden, varusteiden ja kuivatuksen osalta. Puiden osalta muutaman vanhan koivun kunto tulee tarkistaa.

Roihuvuoriseura on pitkään ajanut puiston entisen kahluaaltaan kehittämistä tee-se-itse -skeittipaikaksi, mutta hanke on osoittautunut erityisesti sopimusteknisten asioiden ja turvallisuusnäkökulmien osalta haasteelliseksi. Jos aloite tee-se-itse -skeittipaikalle ei toteudu, tulee entisen kahluaaltaan mahdollinen pur-

Kuva 62. Hankkeen laajuus.

Kuva 63. Leikkipaikka Tuhkimon kalusteet ja varusteet ovat osittain huonokuntoisia.

kaminen ratkaistavaksi puiston peruskorjauksen suunnittelun yhteydessä.

Puiston sijainti Roihuvuoren kaupunginosapuistossa, vetovoimaisten Kirsikkapuiston ja japanilaisvaikutteisen puiston välisellä akselilla, perustele osaltaan puiston nostamista peruskorjauskohteeksi.

4.2.4 Japanilaisvaikutteisen puiston parantaminen

Nykytila

Japanilaisvaikutteinen puisto on perustettu entisen kivilouhoksen alueelle rakennettuun Kalliopuistoon, jonka suunnitelman on laatinut 1960-luvulla kaupunginpuutarhuri Bengt Schalin. Alkuperäisestä puistosta on jäljellä kenttätasanne, käytävälinjauksia ja portaita. Kenttäalueella oli aikanaan suuri keinu, minkä vuoksi puistoa on kutsuttu myös keinupuistoksi. Alueen kauniit kalliot, komeat männyt ja maaston terassimuodot ovat olleet lähtökohtina japanilaisvaikutteiselle puistolle. Puistoa on rakennettu vaiheittain ja se on aikaa myöten päässyt osittain kasvamaan umpeen. Osa puistosta on yksityisen asunto-osaakeyhtiön vuokramaalla.

Puistolla on neljä eriluonteista osaa, jotka pohjautuvat ilmansuuntiin ja niihin liittyviin taruolentoihin. Puutarhaan on kutsuva sisäänvalo Roihuvuorentien ylärinteen kirsikkametsikön kautta. Puiston kasvillisuus on monimuotoista, osin myös luonnonkasvillisuutta. Sammalaluiden menestymisessä on ollut ongelmia.

Puiston hoitoluokka on korkea I, mutta hoitotaso ei sitä kaikilta osin vastaa. Kävijämäärät ovat keväällä todella suuria ja kulutus sen mukaista.

Asukaspalaute

Asukkaille japanilaisvaikutteinen puisto on Roihuvuoren tunnus ja siksi hyvin tärkeä. Puisto on suosittu ajanviettokohde ja vierailupaikka, ja se nousi vahvasti esiin asukaspalautteissa.

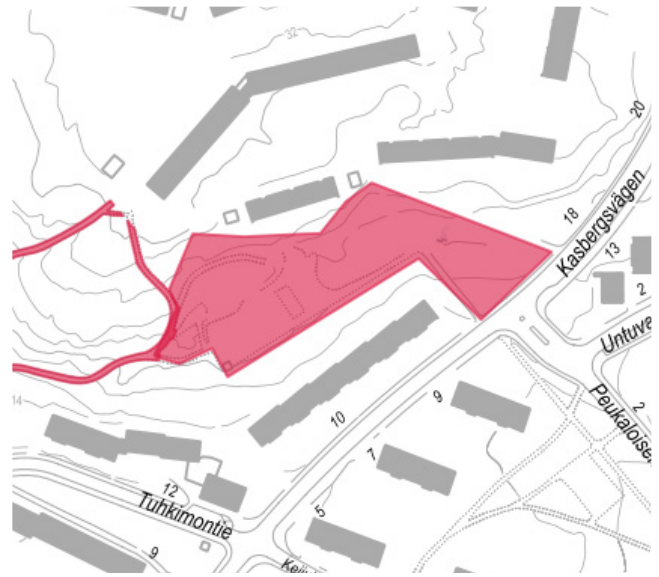
Tavoitteet

Tavoitteena on nostaa puiston hoitotasoa ydinosaan I-luokan puistona. Hanke-ehdotus toteuttaa kaupunginosavision "arkkitehtuuripolku"-teemaa.

Toimenpiteet

Puistolle laaditaan peruskorjauksen suunnitelma. Vähintään tarvitaan rakenteiden korjausta. Suunnitelmassa esitetyt korjaukset toteutetaan vaiheittain, jotta puiston olemassaoleva ilme säilyy. Uusia rakenteita, kasvillisuutta tai elementtejä ei tuoda vastoin alkuperäistä suunnitelmaa.

Osa puiston erikoisrakenteista on tehty kaupungin rakennusviraston työpajalla. Bamburakenteiset varusteet ja sirot katokset hapertuvat nopeasti, joten niitä joudutaan uusimaan usein. Katos on purettu vuonna 2018, ja tilalle tehty väliaikainen katto ennen kuin suunnittelu etenee. Myös muut rakenteet ovat huonokuntoisia, mm. kuivapurojen lankkusillat on uusittava. Vanhoille kallioportaille tulee harkita kaiteita ja reitistöä kunnostaa. Kasvillisuus on pääosin hyväkuntoista, mutta kunnostustoimenpiteille on tarvetta.

Kuva 64. Hankkeen laajuus.

Kuva 65. Korjettava rakenne.

4.2.6 Tuhkimontien parantaminen

Nykytila

Tuhkimontie on lenkin tekevä asuntokatu Roihuvuoren pienalueen eteläosassa, (43) Herttoniemen kaupunginosassa. Katu rajautuu molemmista päistä Roihuvuorentiehen ja siltä on yhteydet Kirsikkapuistoon ja leikkiapaikka Tuhkimolle. Kirsikkapuistoon johtavalla yhteydellä osa Jättiläisenpolusta on katualuetta, mikä on rajattu kuuluvaksi hanke-ehdotukseen. Tuhkimontien varteen sijoittuu Maria Hammarenin puisto ja kerrostaloja.

Tuhkimontien ajorata on noin 6 metriä leveä ja jalkakäytävä on korotettu ajoradasta luonnonkivisellä reunatuella. Jalkakäytävä sijoittuu pääosin vain kadun toiselle reunalle ja sen leveys on noin 2,0 metriä. Jalankulkuyhteyden jatkuvuudessa on puutteita Jättiläisenpolun kohdalla. Asfaltti on huonossa kunnossa. Se on osin murentunut tonttiyhteyksien kohdalla ja reunatuet ovat painuneet.

Ajorata ja katualue rajautuu toiselta sivultaan osin viheralueeseen. Hulevedet on ohjattu Tuhkimontie 5 tonttiliittymässä olevalle hulevesikaivolle, joka ei kokoa reunan vesiä juuri lainkaan, vaan vedet kulkeutuvat tontille. Nurmen ja asfaltin rajaan toteutettu päällystemakkara ei estä vesien johtumista. Epämääräinen toteutus aiheuttaa ongelmia ja puutteita kuivatukseen ja ongelmat välittyvät katurakenteisiin. Tuhkimontien asfalttipinnan verkkohalkeilun ongelmakohtia on korjattu valuasfaltilla, mutta pysyviä rakenteellisia korjauksia ja muutoksia ei ole tehty.

Jalkakäytävän puoleisella reunalla ajoradalla on runsaasti pysäköintiä, minkä vuoksi asfaltti on sen alla pysyvästi deformatunut ja vesi kerääntyy deformaatiokuoppiin koko kadun pituudelta. Ajoradalla on myös alkavaa pituus- ja poikkisuuntaista halkeilua, joka liittyy ajouriin ja routimiseen.

Asukaspalaute

Tuhkimontielle ei kohdistunut asukaspalautteita. Jättiläisenpolulle toivottiin parempaa talvikunnossapitoa.

Tavoitteet

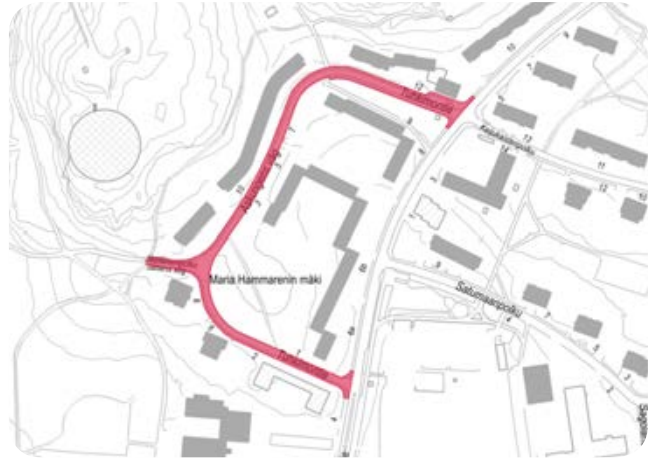
Hankkeen tavoitteena on peruskorjata huonokuntoinen katu ja päällystää se kokonaisuudessaan uudelleen. Kadun rakennetta ja kuivatusta parannetaan erityisesti ajoradan rajautuessa nurmetukseen. Hulevesien kulkeutuminen tonteille estetään paremmilla kuivatusjärjestelyillä ja kaivojen sijoittelulla.

Tuhkimontien ja Jättiläisenpolun liittymä selkeytetään ja jalankulun epäjatkuvuuskohta korjataan.

Pysäköinnin vaikutukset päällysteen vaurioitumiseen huomioidaan rakenteita suunniteltaessa.

Toimenpiteet

Kadun rakenteita parannetaan ja uusitaan koko kadun leveydeltä Tuhkimontien eteläpäästä Leikkiapaikka Tuhkimolle johtavalle puistokäytävälle asti. Hulevesikaivoja lisätään tarvittaviin kohtiin ja tonttiliittymän kaivo siirretään. Tonttiliittymiin sekä asfaltin ja nurmetuksen

Kuva 68. Hankkeen laajuus.

Kuva 69. Laaja reunapainuma, jossa pahimmassa kohdassa rakenteet ovat pettäneet. Asfaltti on levinnyt painuman yhteydessä asfalttimakkaran päälle viheralueen reunassa.

rajaan suunnitellaan ja rakennetaan kestävä ja toimiva rakenne talvikunnossapito huomioiden, esimerkiksi yhtenäinen reunatukilinja, jossa kuivatus toteutetaan kitakaivoilla. Loppuosuudella korjataan pohjoispuolen jalkakäytävän reunatuki ja päällyste. Ajorata päällystetään uudelleen koko kadun matkalta.

Jättiläisenpolun ja Tuhkimontien liittymää kavennetaan ja Tuhkimontien jalankulkuyhteys suunnitellaan jatkuvaksi liittymän yli.

4.2.7 Jalankulun ja pyöräilyn raiteiden parantaminen

Alueella on useita huonokuntoisia jalankulun ja pyöräilyn raiteita, jotka on yhdistetty tähän hanke-ehdotukseen. Hanke-esitys koskee seuraavia raiteita:

- Itäväylä-Strömsinlahti
- Rantareitti
- Oravatie-Karhutien raittisyhteys
- Hillerikujan skeittipuisto ja Siilitien välinen raittisyhteys
- Roihuvuorenselänteen raitti
- Puistokäytävien korjaukset

Hanke-ehdotuksen raiteita ovat tärkeitä ja paljon käytettyjä yhteyksiä alueen asukkaiden keskuudessa. Raiteita pitkin tapahtuu jalankulkua ja pyöräilyä pääsääntöisesti ilman kulkumuotojen erottelua. Osittain osuudet vaikuttavat lähes rakentamattomilta tai kevyesti rakennetuilta, vaikka niissä on potentiaalia verkostollisesti merkittäviksi raiteiksi. Tällä hetkellä niiden taso ei ole riittävä niiden käyttöön ja merkitykseen nähden. Puutteita ilmenee raiteiden jatkuvuuksissa, rakenteellisessa kunnossa, kuivatuksessa, esteettömyydessä sekä valaistuksessa.

Asukaspalaute

Kaikkien raiteiden osalta nousi toiveita perusrantamisesta asukastilaisuuksissa. Kaikki raittisyhteyskoettiin tärkeiksi, ja erityisesti pienempiä yhteyksiä toivottiin kehitettävän, myös esteettöminä, mikäli mahdollista. Rantareittiä toivottiin kehitettävän vaihtelevana ja siten, että se mahdollistaa jatkossakin rauhallisen kävelyn. Nopeille pyöräilijöille toivottiin muita valintaisia reittejä. Rantareittiin liittyvissä asukaspalautteissa reitin todettiin toimivan hyvin, mutta sille toivottiin lisää penkkejä, parempi valaistus ja piknikpaikkoja. Länsi-Herttoniemen selänmetsien alueella osuudelle toivottiin lisää penkkejä ja roska-astioita reittien varsille.

Tavoitteet

Tavoitteena on parantaa alueen jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiä niin pitkällä kuin lyhyilläkin raiteilla. Metsäselänteiden raiteilla huomioidaan riittävä varustetaso ja esteettömyys.

Toimenpiteet

Toimenpiteet koskevat raiteiden rakenteiden ja pintojen kunnostamista. Toimenpiteet on yksilöity raitekohtaisesti.

Itäväylä-Strömsinlahti

Nykytila

Yhteys on yksi luonnollisista ja suorimmista suosittujen rantareitien yhteyden jatkoista, mutta sen nykytila ei houkuttele reitin käyttöön. Yhteydessä on potentiaalia verkostollisesti rantareitin jatkeeksi Puotinharjulle Itäväylän yli, mutta reitti-yhteyden hahmottaminen sirpaloituu Strömsinlahden puistossa. Väylän leveys muuttuu eikä Tulisuoantiellä ole reitille luontevaa ja suoraa suoja-tyyliä. Suoja-tyyli sijaitsee Strömsinlahdenkujan liittymäalueella.

Toimenpiteet

Reitin tasoa parannetaan peruskorjaamalla, parantamalla kuivatus ja leventämällä reitti tasalevyiseksi kauttaaltaan. Tulisuoantien suoja-tyyliä parannetaan (suunnittelutarve) mm. siirtämällä nykyinen suoja-tyyli parempaan paikkaan ja lisäämällä opastusta. Latureitin ylitys huomioidaan muutos-suunnitelmassa.

Reitti nostetaan B-luokan talvihoidettavaksi puistokäytäväksi peruskorjauksen jälkeen. Talvihoidossa on huomioitava latureitit.

Kuva 70. Itäväylä-Strömsinlahden hankkeen laajuus.

Kuva 71. Itäväylä-Strömsinlahti yhtenäisen ja paljon käytetyn reitin leveys muuttuu Tulisuoantien pohjois- (vas.) ja eteläpuolella (oik.).

Rantareitti

Toimenpiteet

Hoitoluokkamuutostarpeiden (kohta 3.3.5) lisäksi rantareitillä on peruskorjaus- ja kunnostustarpeita. Reitin parantaminen edellyttää kokonaisvaltaista suunnittelua reitin jakotuksen, opastuksen, valaistuksen ja varustelun sekä kasvillisuuden hoidon, ympäristöarvojen ja toimintojen osalta.

Herttoniementsalmen sillan alla rantareitti kulkee sillan maatuen ja rannan välissä. Maatuen reunaan on rakennettu hulevesille kouru, jonka molemmissa päissä on vesipesät. Kouru on tukossa eikä päällyste rajaudu siihen. Asfaltin ja kourun väliin on todennäköisesti suunniteltu ja tehty nurmikaistale, koska kourun päissä kasvaa nurmea. Rajautuminen ja kouru tulisi kunnostaa ja materiaalit miettiä uudelleen kyseiseen kohtaan soveltuviksi.

Reitillä uusitaan valaistusta ja parannetaan esteettömyyttä erityisesti välillä Johan Sederholmin tie-Abraham Wetterin tie. Johan Sederholmin tien ja Porosaaren välillä kunnostetaan myös reitin ja rannan välinen mereen osin jo valunut luiska.

Kuva 74. Päällysteen rajautuminen kouruun ja kourun kunto.

Kuva 75. Nykyisessä luiskassa ei ole suojausta.

Kuva 72. Hankkeen laajuus.

Kuva 73. Hankkeen laajuus Herttoniementsalmen sillan alla.

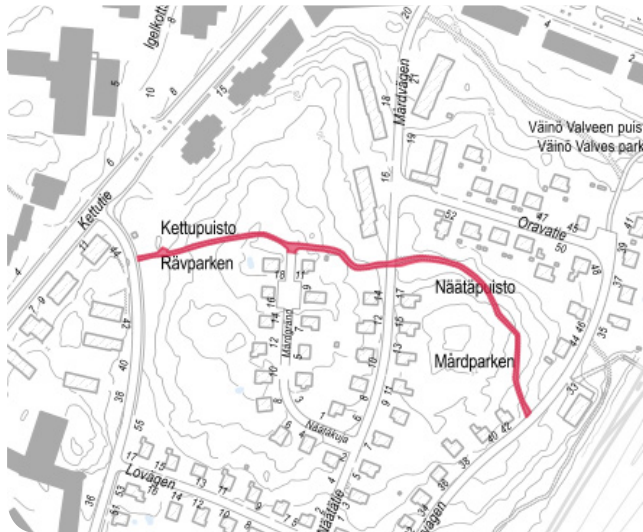
Kuva 76. Valaistus on uusimisen tarpeessa.

Oravatie-Karhutie raittiyhteys

Toimenpiteet

Reitin täydellinen peruskorjaus Näätätien ja Karhutien välillä. Reittiä loivennetaan Näätätien läheisyydessä ja siitä rakennetaan tasalevyinen. Oravatie-Näätätie välille riittää kunnostus, mikäli sen leveys on yhtenäinen ja linjaus jatkuva Näätätien ja Karhutien välisen osuuden kanssa. Näätätien ylityskohtaa korostetaan. Valaistus on reitillä riittävä ja uudehko.

Kuva 77. Hankkeen laajuus.

Roihuvuorenselänteen raitti

Toimenpiteet

Yhteys peruskorjataan. Rakenteista poistetaan puiden juurakot, mitkä rikkovat päällysteen, ja kuivatusta parannetaan erityisesti koulujen ympäristössä.

Raitilla on suuria korkeuseroja ja erittäin jyrkkä mäki, jota olisi mahdollisuuksien mukaan hyvä loiventaa ja kulun helpottamiseksi asentaa käsijohde. Jäisellä pinnalla kulku on talvikaudella erittäin haastavaa ilman näitä toimenpiteitä.

Kuva 79. Hankkeen laajuus.

Kuva 78. Peruskorjattava raittiosuus Näätätien ylityskohdassa.

Kuva 80. Raitilla puiden juuret rikkovat päällysteen ja ohut päällyste purkautuu rakenteellisista ongelmista (routiminen) ja talvikunnossapidosta johtuen.

Vuorenpelikontien-Hanslankarinkujan raittiyhteys

Toimenpiteet

Yhteyden peruskorjaus on tarpeen pintarakenteen ja kuivatuksen osalta. Osin rakenteissa olevia puiden juurakkoja joudutaan mahdollisesti poistamaan syvemmältäkin rakenteista. Yhteys on merkitty tavoitekartoissa esteettömyyden perustason reitiksi ja sitä talvihoitetaan B-luokan puistokäytävänä. Alkuosa on jyrkkä, mutta pinnaltaan pääosin hyväkuntoinen. Painumat ja juurakkojen rikkomat päällysteosuudet sekä kuivatusongelmat painottuvat Vuorenpelikontien puoleiselle osuudelle.

Varusteet uusitaan lisäämällä penkkejä ja roska-astioita.

Kuva 81. Hankkeen laajuus.

Kuva 82. Raitilla on painumia ja puiden juuret rikkovat päällysteen.

Puistokäytävien korjaukset

Nykytila

Roihuvuoren ja Herttoniemen teollisuusalueen välillä viheralueella on huonokuntoisia päällystettyjä yhdysraitteja, missä puiden juuristo on puhkonut asfaltin. Käytön ja hoitoluokan perusteella asfaltin säilyttäminen on perusteltua, pienemmillä raiteilla harkitaan asfaltin uudelleen päällystämistä.

Yhteys on merkitty esteettömyyden perustason reitiksi, mutta sen pituuskaltevuus ei ole riittävä. Itäväylän eteläpuolelta Strömsinlahdelle pohjois-etelä -suuntaisena kulkeva reitti on merkattu reittitarpeeksi. Pyöräliikenteen mitoittaminen kohteisiin voi olla haastavaa, sillä raitit tulisi levenyttää 4,2m leveiksi, mikä voi asettaa isoja haasteita maisemaan sovittamiselle.

Asukaspalaute

Asukaspalautteissa yhdysreittien tarve ja kunto nousivat esiin.

Tavoitteet

Reittien turvallisuuden ja toimivuuden parantaminen. Erityisesti metsäselänteen kautta oikaisevat yhdysreitit metroasemalle ovat tärkeitä.

Toimenpiteet

Tärkeimpien raitiosuuksien parantaminen kokonaisvaltaisesti esteettömyys, pintarakenne sekä valaistus ja opasteet huomioiden.

4.2.8 Asentajanpuiston parantaminen

Nykytila

Asentajanpuiston perusparannus liittyy kiinteästi Herttoniemen yritysalueen tulevaan täydennysrakentamiseen, joka tuo tarvetta uuden leikkipaikan perustamiselle. Pyörätien siirtyminen puistosta kadun varteen mahdollistaa puistoon muun käytön kehittämisen aiempaa paremmin. Alueella on tarvetta hulevesien käsittelyyn ja se on mahdollista Asentajanpuistossa.

Asentajanpuistossa on aktiivisten kaupunkilaisten vapaaehtoisvoimin järjestetty Herttoniemi Block Party -kaupunginosajuhlaa vuodesta 2016. Ohjelmoimaton tila ja avoimet nurmipinnat puistossa ovat tapahtumakäytölle eduksi. Tämä huomioidaan yhtenä näkökulmana puiston suunnittelun hankeohjelmassa.

Asukaspalaute

Puiston osalta ei ole esitetty asukaspalautetta.

Tavoitteet

Kohde ei ole noussut maastohavaintojen perusteella hankkeeksi, mutta sitä on vuorovaikutuksen, HSY:n tarpeiden ja uusien asemakaavojen vuoksi nostettu Valurinpuiston yhteydessä viheraluekokonaisuutena hankkeeksi.

Toimenpiteet

Uuden leikkipaikan rakentaminen kaupunginosa kehittyessä. Hulevesien luonnonmukainen käsittely osana puistosuunnitelmaa. Puiston kehittämissuunnitelman laatiminen.

Kuva 83. Hankkeen laajuus.

Kuva 84. Tunnelmaa Asentajanpuistossa Herttoniemi Block Party -tapahtuman aikana.

4.2.9 Hanke-ehdotukset

Varsinaisiksi investointihankkeiksi priorisoitujen kohteiden lisäksi alueella tunnistettiin myös muita mahdollisia hankkeita:

- Lumikintien parantaminen
- Tuorinniemen puiston ja ympäröivien reittien parantaminen
- Leikkipaikka Mäenlaskijanpuiston parantaminen
- Herttoniemenrannan bussipysäkkien parantaminen
- Länsi-Herttoniemen katuliittymien parantaminen
- Siilitien ja Hillerikujan risteysalueen sekä Siilitien itäpään parantaminen

4.3 Hankkeiden rahoitustarve

Täydentyy myöhemmin

Kuva 85. Niittynä hoidettavaa aluetta Länsi-Herttoniemen selännemetsän alueella.

LÄHTEET

Erävuori, L.; Oksman, S. & Suominen, H. 2019. Metsä- ja puustoinen verkosto. Opas verkoston huomiointiseksi Helsingin kaupunkisuunnittelussa. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2019:5. Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala.

Helsingin kaupungin karttapalvelu, <http://kartta.hel.fi>.

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. 2014. Kivinokan osayleiskaava. Suunnitteluohjelma. Helsingin kaupunki.

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. 2015. Herttoniemen yritysalueen suunnitteluperiaatteet. Helsingin kaupunki.

Ilonen, K. & Virtanen, T. 2006. Herttoniemen ja Roihuvuoren viheralue-suunnitelma 2006-2015, osat 1-4/4. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2006:12. Helsingin kaupunki, katu- ja puisto-osasto.

Kivinokan osayleiskaavoituksen ympäristövaikutusten arviointiohjelma. EIA studio 2016.

Kurki-Suonio, H. 1997. Herttoniemen öljysatamasta Herttoniemenrannan asuinalueeksi. Maaperän kunnostus 1992-1996. Ympäristökeskuksen julkaisuja 10/97. Helsingin kaupungin ympäristökeskus.

Lappalainen, I. 2017. Kivinokka - a cultural landscape in transition. Diplomityö. Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu.

Näkymä Oy. 2017. Julkiset kartanopuistot ja huvilapuutarhat Helsingissä. Kunnostus- ja ylläpito-ohjelma 2018-2038. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2017:3. Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala.

LIITTEET

1 Aluekortit

2 Vuorovaikutusraportti

3 Suunnitelma- ja teemakartat

KUVAILEHTI

Tekijät	Sitowise Oy, Marja Oittinen, Aino Karilas, Samu Uusimaa, Jouko Waris, Tiina Ronkainen Nomaji Oy, Mari Ariluoma Helsingin kaupunki, Mari Soini, Antti Siuruainen
Yhdyshenkilö	Mari Soini
Nimeke	Herttoniemen aluesuunnitelma 2020-2029
Sarjan nimeke	Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön julkaisuja 2019:x
Sarjanumero	2019:17
Julkaisuaika	9/2019
Sivuja	xx
Liitteitä	x
ISBN	978-952-331-633-1 (verkkojulkaisu)
ISSN	2489-4230 (verkkojulkaisu)
Kieli, koko teos	Suomi
Kieli, yhteenveto	Suomi, ruotsi, englanti

Tiivistelmä:

Aluesuunnitelmat ovat kaupunkiympäristön toimialan työväline yleisten alueiden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnitelmassa määritellään nykytila-analyysin ja vuorovaikutuksen pohjalta alueen kehittämis- ja kunnostamistarpeet seuraavalle kymmenvuotiskaudelle. Aluesuunnitelmat mahdollistavat alueiden kehittämisen tasapuolisesti koko kaupungissa.

Suunnittelualue kattaa kokonaan Herttoniemen kaupunginosan ja Kivinokan. Herttoniemen aluesuunnitelman strategiset teemat painottuvat alueen laajoihin viheralueyhteyksiin ranta- ja metsäselännealueilla. Nykyisiä luonto-, virkistys- ja kulttuuriympäristön arvoja vaalitaan ja niiden säilymisestä huolehditaan määrittelemällä alueelle kehittämisen tavoitteet. Koko alueen rantaviivaa väljästi seurailevaa jalankulun pääreittiä kehitetään yhtenäisenä kokonaisuutena.

Aluesuunnitelma on laadittu vuorovaikutuksessa alueen asukkaiden ja käyttäjien kanssa. Vuorovaikutukseen sisältyy internet-kysely ja kaksi työpajamuotoista asukastilaisuutta yhdessä palvelutilaverkkotyöpajojen kanssa. Aluesuunnitelmaluonnosta on esitelty xx.xx.2018, ja se on ollut internetissä nähtävillä xx.xx.- xx.xx.2019. Alueen yhdistyksille lähetettiin sähköinen tiedote ja kommentointipyyntö aluesuunnitelmaluonnoksesta xx.xx.2019 asti.

Herttoniemen aluesuunnitelmassa esitetään seuraavan kymmenen vuoden aikana toteutettavaksi kahdeksaa hanketta:

1. Mäenlaskijantien ja Hiihtomäenpuiston parantaminen
2. Länsi-Herttoniemen kahden kalliopuistikon parantaminen
3. Leikkipaikka Tuhkimon parantaminen
4. Japanilaisvaikutteisen puiston parantaminen
5. Sorsavuorenpuiston ja Laivalahdenpuistotien parantaminen
6. Tuhkimontien parantaminen
7. Jalankulun ja pyöräilyn raiteiden parantaminen
8. Asentajanpuiston parantaminen

Avainsanat Aluesuunnitelma, Herttoniemi, Herttoniemenranta, Kivinokka, Roihuvuori, Länsi-Herttoniemi, Herttoniemen yritysalue

